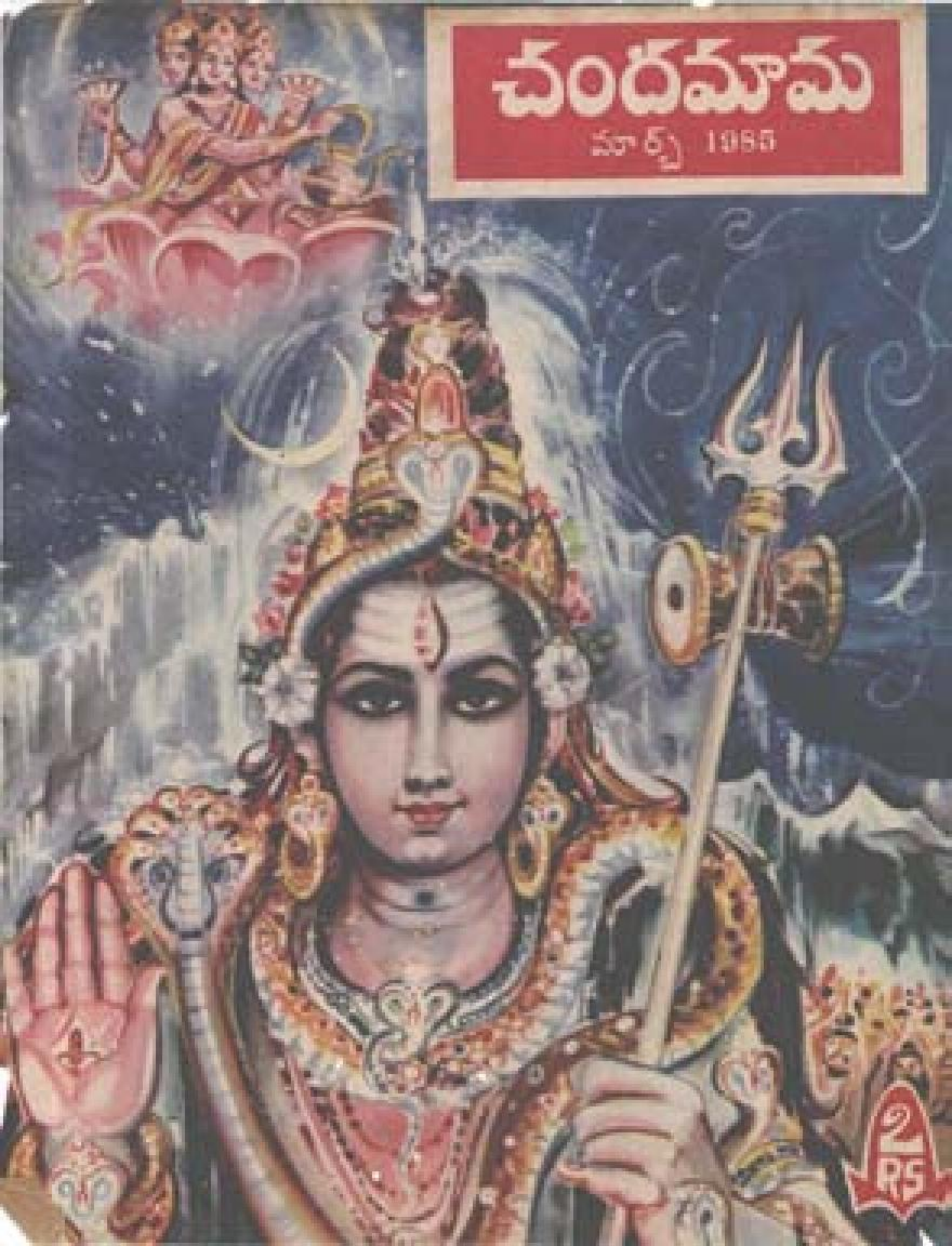

VISIT...

LANZAROTE
Caliente.COM

చంద్రమామ

మార్చి 1985

2
RS

సెలవు రోజు వచ్చింది, సంతోషాన్ని తెచ్చింది!

అలా అనేకమంది మేల్కొని
ఈ రోజు ఈ చెవి ఈ
చేతో ఈ చెవి ముగిసింది.
ఈ క్షణాల్లో అందరి
నీరసం.

ఈ వేదిక అలా అందరి
...మీ స్నేహితులకి
మోపించండి. మీరు
ఒకే ముఖం...
వచ్చింది ఒకే ముఖం.

పెద్ద బబుల్ గి ఎలా ఉండాలి తెలుసా మీకు ?

నాదిది బోల్లోకి అలా
నాల్సింది. అలా
మెత్తగా అదిలా
నడిచింది.

నాదిది మెత్తగా చక్క
నెత్తని నైపు మీ
నానాని చివరికి
బోల్సింది.

మీ నానాని చక్క
నెత్తని నానాని
నానాని చివరికి
అబ్బో! ఎంత నెత్త
అబ్బో!

బబుల్ గమ్

ఒక పెద్ద బబుల్...
ఒక సులభం.

**Statement about ownership of
CHANDAMAMA (Telugu)
Rule 8 (Form VI), Newspapers
(Central) Rules, 1956**

1. *Place of Publication*
CHANDAMAMA BUILDINGS
188 N.S.E. Salai
Vadapalani, Madras-600 026
2. *Periodicity of Publication*
MONTHLY
1st of each calendar month
3. *Printer's Name* B.V. REDDI
Nationality INDIAN
Address
Prasad Process Private Limited
188 N.S.E. Salai, Vadapalani
Madras-600 026
4. *Publisher's Name*
B. VISWANATHA REDDI
Nationality INDIAN
Address
Chandamama Publications
188 N.S.E. Salai, Vadapalani
Madras-600 026
5. *Editor's Name* B. NAGI REDDI
Nationality INDIAN
Address
Chandamama Buildings
188 N.S.E. Salai, Vadapalani
Madras-600 026

6. *Name & Address of individuals who own the paper*
CHANDAMAMA CHILDREN'S TRUST FUND

Beneficiaries:

1. B.V.L. ARATHI
2. B.V. SHARATH
3. B.N. RAJESH
4. B. ARCHANA
5. B.S.V. VINODI PRASAD
6. B.L. ARADHANNA
7. B. NAGI REDDI (JR)

All Minors, by Trustee, M. UTTAMA REDDI
14 V.O.C. Street, Madras-600 024

I, B. Viswanatha Reddi, hereby declare that the particulars given above are true to the best of my knowledge and belief.

B. VISWANATHA REDDI
Signature of the Publisher

1st March 1983

COME HOME To HERITAGE

**MARCH ISSUE
NOW ON STANDS**

From the publishers of Chandamama

**THE
HERITAGE**

It's worth preserving. Every issue of it.

Single Copy Rs. 6.00
Annual Subscription Rs. 72.00

For subscriptions: **ADITHYAN AGENT**,
188 N.S.E. Salai, Vadapalani, Madras - 600 026

రీటా
మీ
స్నేహ

సంపదకు

జ్వాలా అద్భుతంగా ఉంటున్నది.
దీనిని రీటా. దానిలో అందరినీ
కత్తి మేనాదా ఉద్ధరించు - రీటా
జ్వాలా మేనాదా. ఎక్కడా పెరిగి
నాది, ఎప్పుడూ పెరిగి, దానిని దీని.

రీటా జ్వాలా మీ నయం పోరాగ్నాన్ని
మీదకి చేసుకోండి. మీ జ్వాలా
మేనాదా. ఎక్కడా పెరిగి మేనాదా
దానిని మేనాదా ఉద్ధరించు.

రీటా

మీ జ్వాలా మీ నయం
దానిని దానిని

జ్వాలా మేనాదా మేనాదా మేనాదా

జ్వాలా మేనాదా ఎకానమి (100 ml) నైజాలో మీదకి వచ్చుచుంది.

తేంద్రమాల

సంస్థాపకుడు : 'చక్రపాణి'

సంపాదకుడు : వాగిరెడ్డి

ఈ సంచికలోని కథలు ["కవులపాటి"]కి ఆధారం. "పంచందర" రచన. బుద్ధిమంతులైన వాళ్ళలో. మనం విషయగుణం చూస్తాం. వాళ్ళు గొప్పలు చెప్పే కోరు. బుద్ధిహీనులు యందుకు పూర్తిగా విప్పిం. అలాంటి వ్యక్తులు, అతి సాధారణ విషయాల్లో కూడా ఏదో మోసాసానికి గురి అవుతూంటారే. "అదే వెర్రిన మేక" అన్న కథలో తెలుసుకుంటాం.

ఆమరవాణి

కి కుక్కాన్ గంపాం క్షీరం, బాల్లి క్షురం కి లంకాదీప్, కి కృతేంద్రమం గం, కి కుక్కాన్ బాల్లి క్షీరం.

[స్త్రీలలో కలహించడం, ముత్యం విడిచడం గురించి వాణి ప్రాంతాలలో చెప్పించడం, మంధిరవాణి విడిచడం, వాణి మోసం చెప్పించడం—ఈ వాణిగా చేయవలసి వస్తుంది.]

సంపుట 76 మార్చి '85 సంచిక 3

నిక ప్రతి : 3-00 . . . సంచిక ప్రతి : 24-00

కన్న తండ్రీ

చేయిపు పూర్తవగానే చైతన్య, పెద్ద శ్రమ పడకుండానే పెట్టుంలో ఉద్యోగం సంపాదించగలిగాడు. అతడు కావరం ద్వైతాదుల నుంచి పట్టణానికి మార్చి, రోజూ బాడుగబండిలో కచేరికి వెళ్ళి పనిచేసేవాడు.

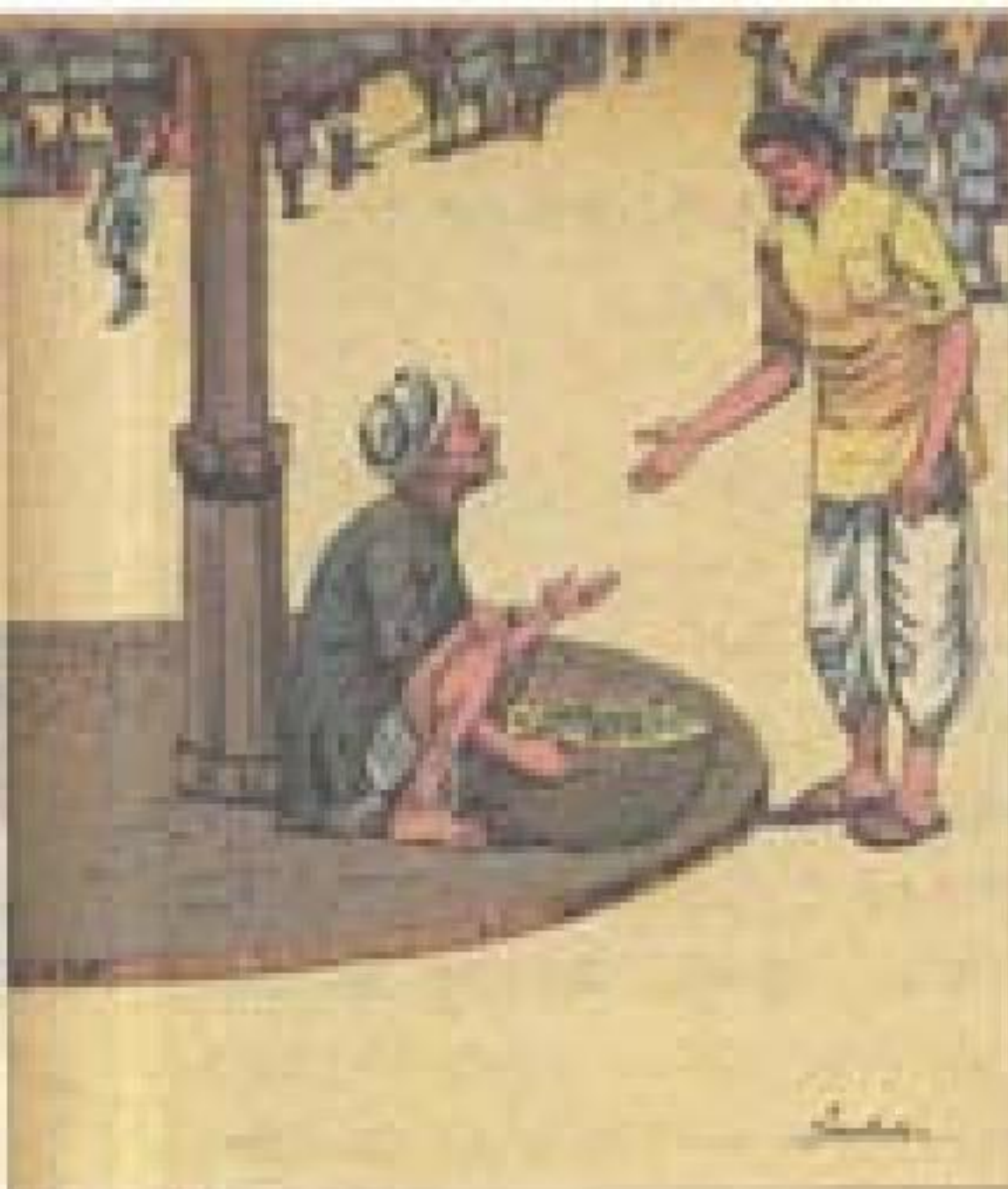
ముసలిదాళ్ళంటే చైతన్యకు తగని జాతి. అతడు బాడుగబండి దిరయ్యకు వెలకు యాభై రూపాయలు యివ్వడమే గాక, "దిరయ్యా, యాద్యదు కొడుకులు సంపాదించేస్తారేగా, అంకా మీ కి కష్టం ఎందుకు? పోయిగా అంటిపట్టున పుండి విక్రాంతి తీసుకోకూడదా?" అనేవాడు.

దిరయ్య నీదర్శ. "కొడుకుల పోతు, వాకు పరాయి పోతుగా కనిపిస్తుంది. ఒంట్లో ఓపిక ఉన్నంతవరకూ, స్వయంగా పనిపొందించుకుని అతకడంలోనే మనస్థితి తృప్తి." అని అవాచిచ్చేవాడు.

చైతన్య తండ్రి, కొడుకును పెట్టుంలో చదివించడానికి అష్టకస్తాలు పడ్డాడు. అది ఎరిగిన చైతన్య ఎప్పుడైనా వాదపడితే, "నువ్వు ఉద్యోగంలో తిరిగి రోజూ నుండి, నేను అన్ని పనులూ మానేసి పోయిగా అంట్లో కూర్చుంటాను." అనేవాడు అయిన.

అయితే, చైతన్య ఉద్యోగ ప్రయోత్నం చేస్తున్న రోజుల్లోనే అయిన అబ్బుపడి, తీరా కొడుకు ఉద్యోగంలో చేరేదానికి వారం రోజుల ముందు చదివేయాయ. తండ్రిని కొద్దికాలమైనా ను అ పెట్టు తీక పోయావనే వాద చైతన్యను యంకా పిడిస్తూనే ఉన్నది.

చైతన్య కచేరికి వెళ్ళే వారిలోని అబ్బారు కూడలిలో, ఒక తెల్లని పిళ్ళ ముసలిదాడు బాట్టలో అంతిగలూ, చేగడిలూ పెట్టుకుని కూర్చుని ఉండేవాడు. అతడు పోయంత్రం

కదేరి మంచి తిరిగి వస్తూండగా, ముసలి వాడు అక్కడే తినుబండారాల బుట్ట ముందు చీతికలబుడి కూర్చుని పుంటే వాడు. రోజంతా ఎండలో అలా కాలం గడిచి ముసలివాడంటే చైతన్యం ఎంతో తారినదిగది.

అలా రోజూ కదిపించే ముసలివాడు, ఒకసారి వీరవగా వదిలి రోజులు కదిపించడం వాయిదాపడి, అతడు చచ్చిపోయాడేమో అనుకుని జాప్యంగా వైతన్యం. కాని, అ మర్నాడు ముసలివాడు తన మామయ్యల వంట అంతుకలబుట్ట ముందు కూర్చుని కదిపించేవరికి, చైతన్యం చాలా అవసరం కలిగింది.

అతడు వీరయ్యను అంది అవేమని, ముసలి వాడి చచ్చిపోవడం వెళ్ళి, "వది రోజులుగా కదిపించడం లేదేం, కాళా ?" అని అడిగాడు.

తను వీరగనివాడు అంత అపొక్త యంగా పలకరించేవరికి, కాత తప్పిగా తలాడింది, "వాడా, రోజూ వేదిక్కడ కూర్చుని పుంటడం చూస్తున్నావన్నీ మాట! వాడు యా మధ్య అస్థం, అన్నాళ్ళూ మూచివకమ్మ తరవలేదు." అన్నాడు వీరవంగా.

చైతన్యం అతడి మీద మరింత తారినది, "కాళా, యా బుట్టలో పున్నవన్నీ అమ్మలైపోతే ఎంత వస్తుంది ?" అని అడిగాడు.

"వాలుగు రూపా యలు, అందులో రూపా య తాళం." అన్నాడు ముసలి వాడు.

"అలా అయితే, బుట్టలో పున్నవన్నీ, వాడు యచ్చెయ్యా, అడు రూపా య తిస్తాడు," అన్నాడు చైతన్యం.

ముసలివాడు అక్కర్లేకపోయి చూస్తూ పూరుకున్నాడు. చైతన్యం బుట్టలో పున్న వన్నీ అందిలో పెట్టి, ముసలివాడికి అడు రూపా య తిచ్చి, అందిలో కూర్చున్నాడు.

వీరయ్య, చైతన్యం, "యవన్నీ ఎంత వస్తారు, వాడా ?" అని అడిగాడు.

“మీ ఇంటి యెట్లువక్కల వుంటే
పిల్లలకు వంట,” అన్నాడు చైతన్య.

మర్నాడు మళ్ళీ ఇంటి కూడలి చేర
గానే, చైతన్య బయటా పొయి లిచ్చి,
మువలిచాడి బాట్లో వున్నవన్నీ కొనేశాడు.

మూడవ రోజున కూడా ఇంటి అవసరపు
చైతన్యను, పిరయ్య. “అలా ఎన్నాళ్ళు
రోజులు బయటా పొయిలు ఇచ్చు చేస్తావు,
బాబూ ?” అని అడిగాడు.

“ఈ జాత బతికి వున్నంతకాలం,”
అన్నాడు చైతన్య.

అయితే, అతడు మువలిచాట్లో వసి
పించగానే, వాడు చేతులు జోడించి,
“రోజూ వెదచ్చిన గంటలోనే అన్నీకొని,
వన్ను మరింత కష్టా ల పొలు చేయకు,

బాబూ! వెంటనే తెచ్చినవి అమ్ముడు
పొవడంతో, వా కొడుకు ఇంటి దగ్గర వాచేత
అడ్డమైన బాకిరీ చేయిస్తున్నాడు. నిచ్చి
మరియు రుందలో కట్టెల కొట్టమలపి
వచ్చింది,” అన్నాడు.

అది విని చైతన్యకు అక్వర్ణంతోపాటు,
లాలా జాత కలిగింది. కొడుకు ద్వారా
మేఖవదాలని అశించిపి తన తండ్రి, ఆ
అవకాశం రాకముందే ప్రసిదాయాడు. ఆ
అవకాశం వున్నా. పిరయ్య అందుకు
యిష్టపడడం లేదు. తండ్రి చేత అఖరి
క్షణం విరేకా అడ్డమైన బాకిరీ చేయిస్తూ,
తనుబందారాల బాట్లో మూడు పెట్టుకుని
ఎండలో కూర్చోవడమే మేఖం అనిపించ
చేలా చేస్తున్నాడు. జాత కొడుకు !

వైకన్యకు ఆ క్షణాది ఒక ఆలోచన వచ్చింది. తాత కొడుకు బుద్ధి చెప్పాలనుకున్నాడు. తనకు ముసలివాడితో, "తాతా, మీ ఇంటికి వస్తారా? వికక్మిత తిండి తిప్పాలనుకోవడం వుండదు," అన్నాడు.

ముసలివాడు కొంచెం పెళ్ళి మౌనంగా పూచుకుని, "వా కొడుకు గొడవ లేవుతాడు, బాబూ!" అన్నాడు.

"అదంతా నేను చూసుకుంటాను. తా, బంటెక్కు!" అని వైకన్య తనది చేయి పట్టుకుని తినుకుపోయి, ఇంటిలో కూర్చోపెట్టి, ఇంటికి తినుకుపోయాడు.

తాత కొడుకు అక్కడ బుక్కా వాకలుచేసి, ఆ మర్నాటి వెనుక్కుంటూ వైకన్య ఇంటికి వచ్చాడు.

వైకన్య వాడికి, ముసలివాడు ముందు పెండ్లిలో పడుకున్న వాత గురించి చెప్పి, "ఈ వయసులో ముసలివారైనా తండ్రిని మళ్ళీ పెట్టడం పోయి, అతడి బ్యారా వందలయందలంబాని చూస్తున్నారా?" అని అడిగాడు.

తాత కొడుకు బంటుకూనె, "అయ్యో, అలాంటి దృశ్యం నాకిం లేదు, మీ నాన్న వంశావన, ఆయన తిండికి, బట్టకూ అప్పు పెయ్యకున్నాడు," అన్నాడు.

"అదా అయితే, మీ నాన్ను మీ ఇంటనే వుంది, ఆ తిండి బట్టా వేసే యిస్తాను. ఏకేమైనా అభ్యంతకమా?" అని అడిగాడు వైకన్య.

తాత కొడుకు తండ్రి ముఖం కేసి చూపి పిగ్గితో, అవమానంతో తిలవించుకున్నాడు. అప్పుడు వైకన్య వాడితో, "వాకు తెలుసు, ఈ ముసలి తనంలో నీ తండ్రి నీ వగ్గర వుండకమా భర్త్యం. అయితే, అట్లాంటి ఇంటికివచ్చారితా తాత, కచ్చితండ్రితా అవనించు," అన్నాడు.

తాత కొడుకు వక్కాల్తావంతో కళ్ళవిప్పు పెట్టుకుని, లేకులు బోదించి వైకన్యకు వమిమ్మరించి తండ్రితో, "వాన్నా, తా ఇంటికిపోవాల, బుద్ధివచ్చింది, కళ్ళు తెరిచిపడినై," అంటూ తండ్రిని తన వెంట ఇంటికి తినుకుపోయాడు.

కంచుకోట

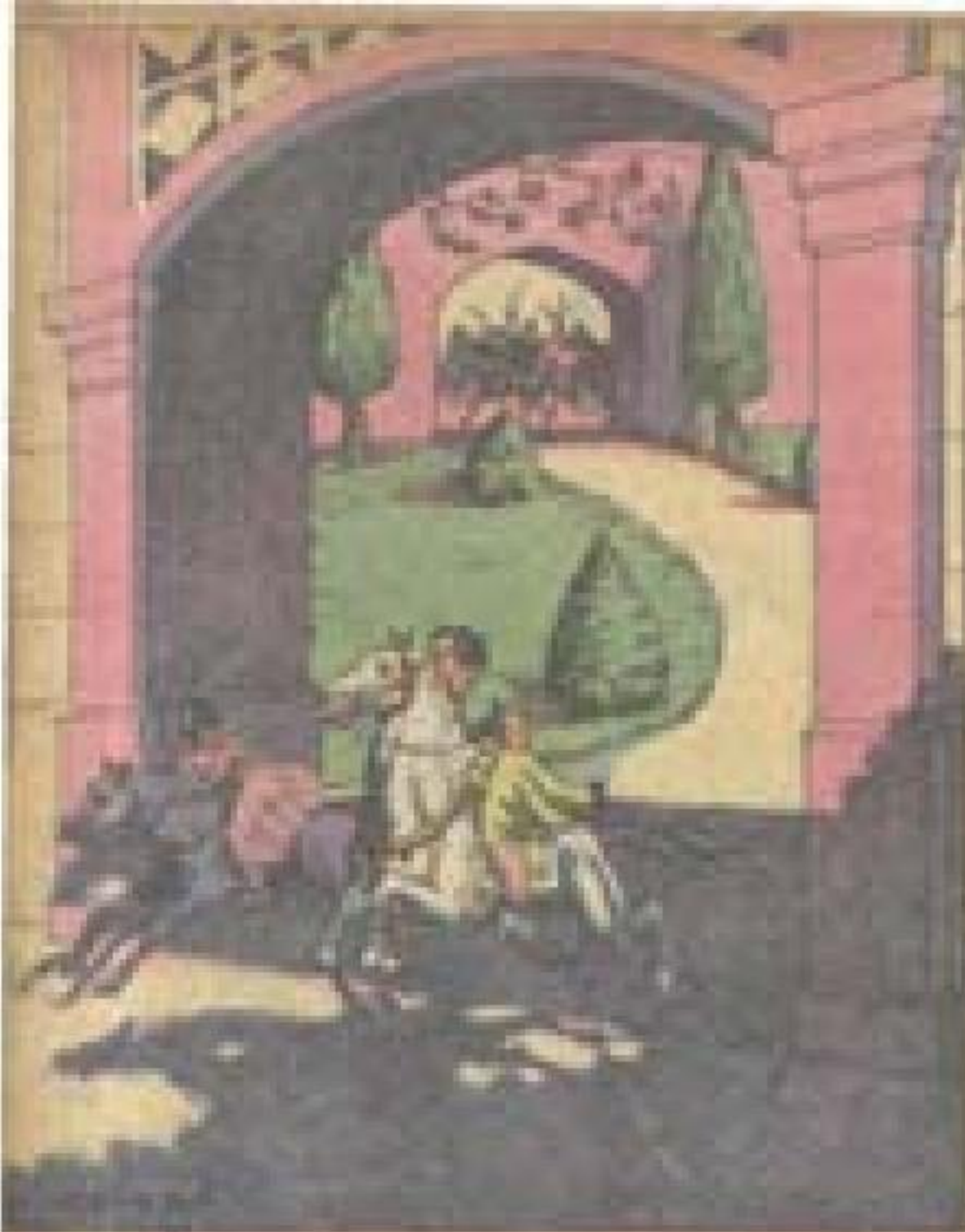

5

[చంద్రవర్మ తన సేనాని పీతమణ్ణునితో కలిసి చాలామంది శత్రువులను హతమార్చాడు. కాని, యాంతలో వర్చికితుడు కొత్త సైన్యంతో వచ్చాడు. చంద్రవర్మ తన భటులతో ప్రాచీనమిర్ద రక్షణకు వెళ్ళాడు. ఆ పనిలో శత్రువులు వాన్ని చుట్టూముట్ట తలుపులు బద్దలు కొడుకున్నారు. చంద్రవర్మ తన సైనికులతో పాదాత్మకా వాళ్ళను ఎదుర్కొన్నాడు. తరువాత—]

చంద్రవర్మ భటులనూ, వర్చికితుడి సైనికులనూ మిగ్గ ముఖద్వారంవద్ద పీడిత పోరాటం జరిగింది. పంజూలో వాలుగై దింతలున్న వర్చికితుడి సైనికులు ప్రారంభంలో చంద్రవర్మ భటుల భారాని తట్టుకోలేక కొంత వెనుకకు తగ్గారు. కాని, కొద్ది సేపటిలోనే, వాళ్ళకు చంద్ర వర్మ భటులు ద్వల్ప సంఖ్యాకులని తెలిసి, దైర్యం తీచుకుని పోరాడసాగారు.

ఈ విధంగా కొంతసేపు పంజూల పీడితం సాగింది. తను ఎంత ప్రయత్నిం చినా మిగ్గ ద్వారాలను చేరుకోలేక పోవటంతో చంద్రవర్మ ఏమి చేయటమా అని ఆలోచించేంతలో, మూడంగా మరొక అశ్వశవళం వస్తున్న మాచనగా పెద్దధర్మని వివరించింది. ఆ వెంటనే ముహూరుతు తన గుర్రాన్ని చంద్రవర్మ వక్కకు పదిపి. "యీవరాజా! మనం పెద్ద చిక్కులో

వదలకుండా. మనమే వెనుకనుంచి ఎదుర్కునేందుకు వచ్చేటటువంటి కొత్త అక్కనులను కంఠంలోకి దింపుకున్నాడు." అన్నాడు.

అప్పుడే పరిస్థితుల్లో తమ దుర్గంలోకి జోరబడి గలగటం అంతే ముఖ్యంగా పాఠ్యమయే వదిలి ఇదే విధంగానే ఉన్నాయి చంద్రవర్మ. వెంటనే శ్రీమతి పైకొక ముక్క చిక్కుకు పోకుండా బయటపడటమే తక్షణ కర్తవ్యంగా అతనికి తోచింది. పివాని దీరమల్లుడు కూడా రానున్న వదిమి పరిస్థితిని త్వరిత అర్థం చేసుకున్నాడు. పైకినలు చేసి రణగణ ర్వనిలో అతడు పెద్దగా

ఎదురెత్తి, "యేమిరాజా! మీరు యిక్కడ నుంచి త్వరగా బయటపడటం మంచిది. వెనుక వా బయటలో ముందుకుపోయి మీకు మార్గం కల్పిస్తాను." అన్నాడు.

చంద్రవర్మకు అలోచించేందుకూడా వ్యవధిలేదు. శ్రీమతి పైకి అక్కడవలె వెనుకనుంచి త్వరత్వరగా చేరువ అవు తున్నది. అతడు గుర్రాన్ని దుర్బద్ధులారా నుంచి వెనుకకు తిప్పుతూ, "మనాదా!" అని పెద్దగా నీకవేసి తన కత్తితో శ్రీమతి పైకినలు మధ్యగా వారి వరుక్కుంటూ తిరోగమించి పోగాడు. మనాదామీ కూడా తన యజమాని వెనుకనే తన గుర్రాన్ని వదిలివేసిందాడు.

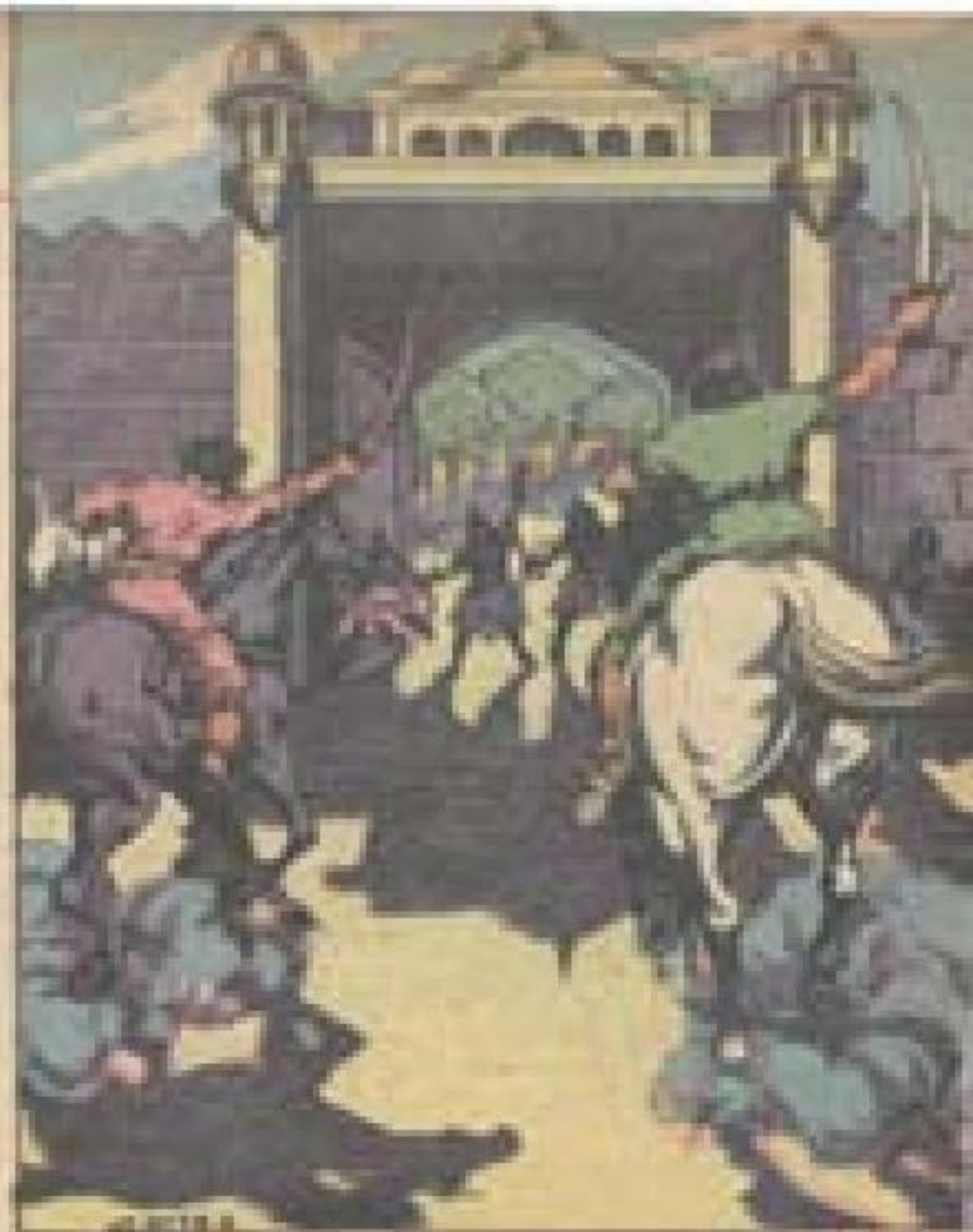
చంద్రవర్మ, మనాదామీ శ్రీమతి పైకి నలు మధ్య నుంచి బయటపడి పారి పోతున్నంతలో, అది గ్రహించిన శ్రీమతి అక్కనులు కొందరు వాళ్ళను వెంట దింపేందుకు ప్రయత్నించారు. కాని, పివాని దీరమల్లుడు వారి మార్గాన్ని అటకాయించాడు. యా అదమిలో చంద్ర వర్మ, మనాదామీ యుద్ధరంగానికి యారంగా పారిపోసాగారు.

వాళ్ళిద్దరూ ఆ విధంగా కొంతదూరం రాజమార్గం వెంట వెళ్ళి, తరవాత తమ గుర్రాలను వేగవంతంగా వ్యూరం చేసి తిప్పారు. వేగవంతం నుంచి బయట

పదాలంటే, బహుళ తమకు ఆ దక్షిణ
ద్వారం ఒక్కటే కదామిది చంద్రవర్మ
చెప్పుకుంటున్నాడు. తక్కిన ద్వారా
లన్నీ శ్రీమంతుల అధీనంలో వున్నట్లు
అతనికి తెలుసు.

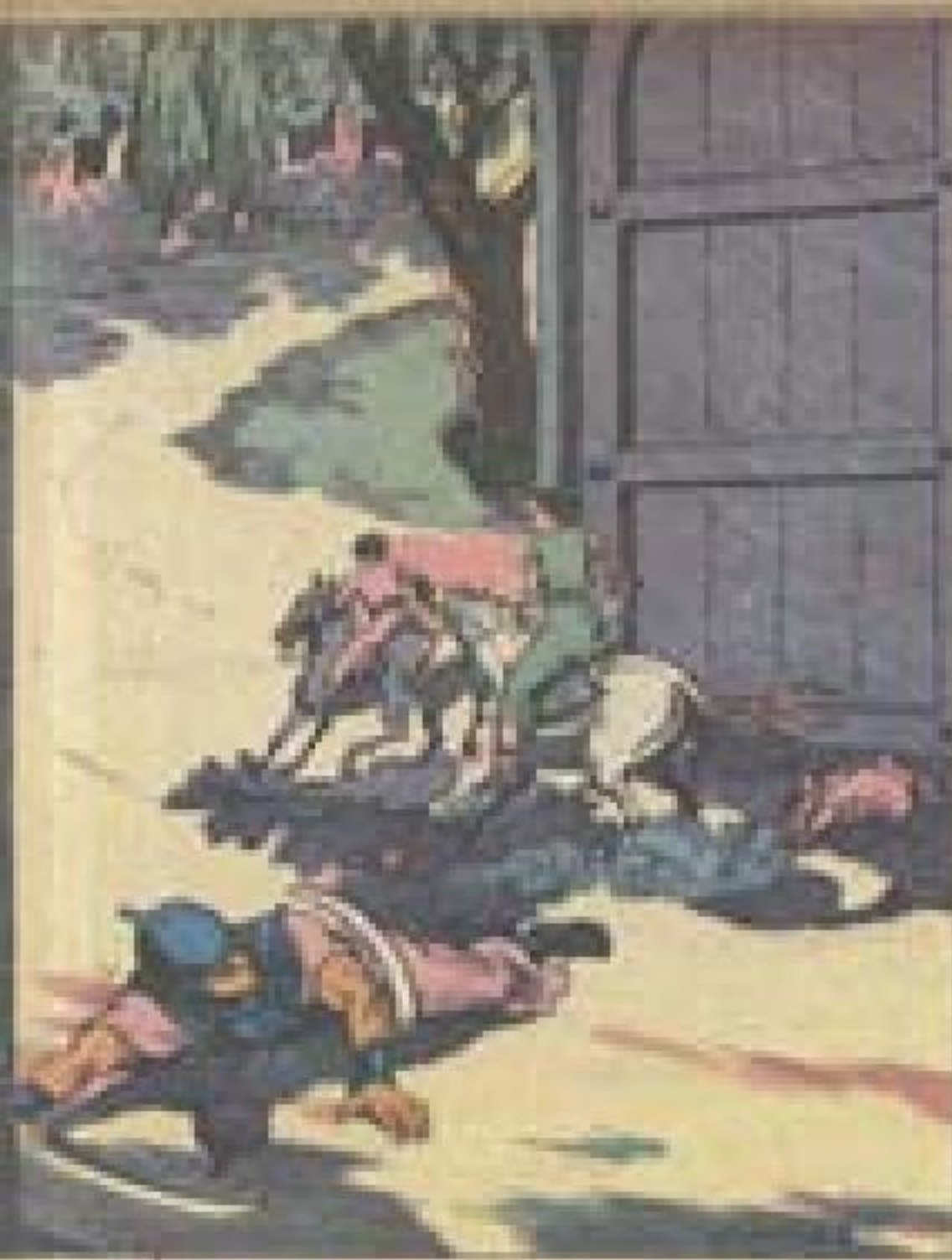
చంద్రవర్మ, మహాపాపా దక్షిణ
ద్వారం అర్థంతో దూరంలో వున్నదనిగా
తమ గుర్రాలను అపి, ద్వారం దగ్గర
శ్రీమంతులకోసం వర్తించి చూశాడు.
అక్కడ పెద్ద శ్రీమంతుల వున్న
మాడనిలు లేవు. కొందరు బానిసలు ఆ
ద్వారం వెంట బయటికి పోతున్నారు.
అయినాగూడ శ్రీమంతులు ద్వారానికి
ఒక వేళ్ళగా నిలబడి వంధాపించు
కుంటున్నారు. వారి గుర్రాలు అంత
దూరంలో పోతుంటే కట్టివేయబడి
వున్నవి.

"యవరాజా! పోయి వీరమల్లుడు
యంకా శ్రీమంతులను మనమే వెంట
దించుకుంటా నిలువరిస్తూ వుంటా.
అయితే, అతనికి పహాయంగా వున్న
కొద్దిమంది భటులతో అతను యంగెంతో
పెళ్ళి శ్రీమంతులు మనమే వెంటదించ
కుంటా అనిలేదు. కనుక, మనం త్వరగా
వనరం మీదికి బయటపడటం మంచిది.
ఒక్క చూపుద ద్వారం వారి పోరాం,"
అన్నాడు.

చంద్రవర్మ అవినవ్వుకు తల వూచి,
గుర్రాన్ని గట్టిగా అపిరిందాడు. అదే
పడుచుంలో ద్వారం వద్ద మంతవా
లాయకున్న శ్రీమంతుల దున్న వాళ్ళ
మీదికి ప్రవేశించింది. వాళ్లు ఉరిక్కిచి
అంతలోనే ఒకసారి కత్తులు చూచి,
"హయో!" అంటూ తమ గుర్రాలకేసి
వరిగెత్తడాయాడు.

"మహాపా! మనం వెంటనే ద్వారం
వారి పోరాం. గుర్రాన్ని అపికుంటా
వరిగెత్తుస్తావే. ఏ కత్తివేటుకు వారికే
య శ్రీమంతులను తగదాల్సి." అంటూ
చంద్రవర్మ తన గుర్రాన్ని ద్వారం
కేసి పురికిందాడు.

శ్రేణుసైనికులలో ముగ్గురు యాలోపల తమ గుర్రాలను చేరి, వాటిని మేకుల నుంచి విప్పేతున్నారు. ఇరువురు సైనికులు మాత్రం వారికి అడ్డుగా నిలబడి, "అగండి ! ప్రాణాలు చక్కెళ్ళు." అంటూ కత్తులు చూశారు.

"ప్రాణాలు చక్కెవది ఎవరికి ?" అంటూనే మజాపాయు పరిగెత్తుతున్న తన గుర్రంమీది నుంచి ఒకవక్క ఒరిగి కత్తితో ఒక సైనికుడి తలను మొంతెం నుంచి వేరుచేశాడు. రెండవ సైనికుడిపై దండ్రవర్మ కత్తి విడిచిరేంతలో ఆ సైనికుడు ప్రమాదాన్ని గ్రహించి తటాక్కున భూమి మీదికి జొర్రా పడిపోయాడు.

ఈలోపల శ్రేణుసైనికులు తమ గుర్రాలను ఎక్కి, దండ్రవర్మ, మజాపాయ వెంట బడ్డారు. దండ్రవర్మ వెనుదిరిగి చూడకుండా వ్యూహాద్భుంచి తన గుర్రాన్ని వేగంగా బయటికి చూపించి చూటిగా వున్న బాట వెంట పరిగెత్తించే పోగాడు.

మొందు దండ్రవర్మ, కొంతెం వెనకగా మజాపాయూ తమ గుర్రాలను మహా వేగంగా పరిగెత్తిస్తున్నారు. వారికి కొంతెం దూరంలో నలుగురు శ్రేణు అశ్వకులు రణగొణ ద్వని చేస్తూ వస్తున్నారు.

"యలవరాజా ! మనం అగి, యా శ్రేణు వుల అంతు తీల్చుకోవటం ముందరిదేమా ! వీళ్ళు మనమే వదిలితా లేరు," అన్నాడు మజాపాయు.

"మనం అగటం మహా ప్రమాదం. యా పొటికి మనం పగరంమించి పొరి పొయిన నంగతి నర్పకేతుడి వరకూ వెళ్ళి వుంటుంది. అతడు తప్పక మనమే వేటారేందుకు పెద్ద బలగంతో బయలు దిరుతాడు. ఈ శ్రేణు సైనికులను యింకా వెంటదించి, అతనిబడే కొండపొనువులు చేరగానే, వాళ్ల పని పట్టుదాం," అన్నాడు దండ్రవర్మ.

దండ్రవర్మ చూట ముగించి ముగించక ముందే రిపుమంటూ ఒక బాణం అతడి కుడిభుజాన్ని కా ముకుంటూ పోయి,

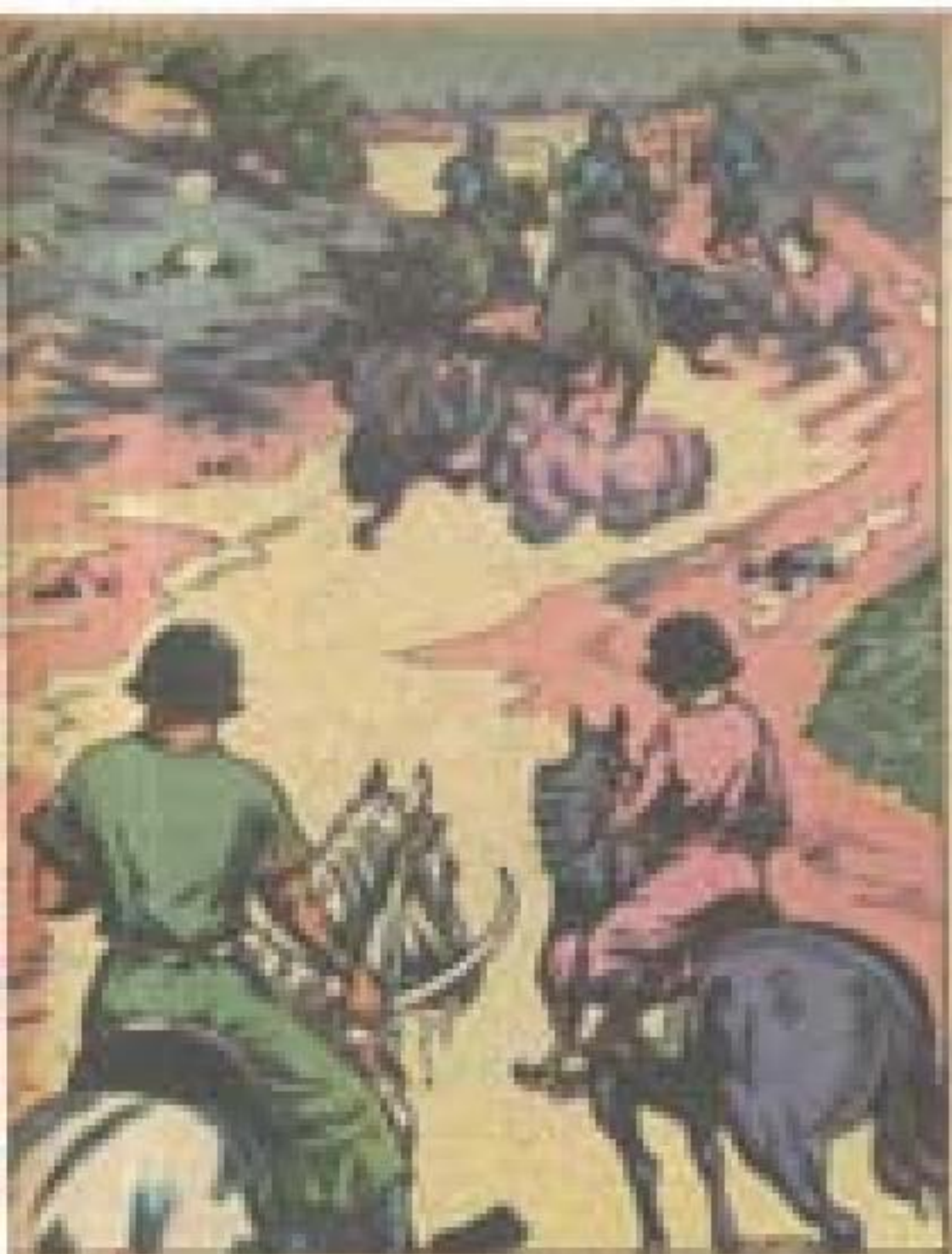
బాటకు ఒక పక్కగా భూమిలో గుచ్చుకు
పోయింది. "మేవాహూ!" అంటూ
చంద్రవర్మ పెద్దగా అరిచి గుర్రంమీద
మొందుకు వారి వారి మెడ మీదుగా
కదులుకు పడుకున్నాడు.

"అప్పటివరకూ నేను అతిశయిస్తాను,
యేవేరాజా!" అంటూ మేవాహూడు
కూడా గుర్రం బాట మీదికి వెంగి తల
వెనక్కు తిప్పి చూశాడు. శ్రీతు అక్కకు
బలో ఒకడు విల్లంబు రెండు చేతులతో
పట్టుకుని గురి చూస్తున్నాడు. గుర్రం
కళ్ళపై కాళ్ళమీద అతడు పళ్ళెమధ్యగల్గగా
వెంగింది పట్టుకున్నాడు. ఈ దృశ్యం
మేవాహూడికి అక్కరకాదు. భయం
కూడా కలిగింది. కాని, అతడు చంద్ర
వర్మకు యీ సంగతి చెప్పబోయేంతలో
ఆ అక్కకుడి గుర్రం కాలా బాటలో పున్న
ఒక రాతిముక్కకు తగిలి ఒక్క తురి
కాలం అది ఒక పక్కకు ఒరిగింది.
అదేక్షణలో వెనుక వేగంగా వస్తున్న
గుర్రాలలో ఒకటి వాన్ని బలంగా తాకింది.
వాణం విల్లూ పట్టెత్తి పైకికుదు ఆ
తాకిడికి గుర్రంమీదిమంచి వాలుగైచు
గురి ఎత్తున గాలిలోకి లేచి పెద్దగా
అరుస్తూ కింద పడిపోయాడు. అతణ్ణి
పలగతోక్కుకుంటూ తక్కిన గుర్రాలు
మొందుకు చూశాయి.

మేవాహూడు అసందేహం వెంగి గుర్రం
మీద విరాడుగా నూర్చున్నాడు. ఈ విజ్ఞుతో
తక్కిన అక్కకులు తమను వెంట
తరచుటం చూసి, తమతోటి వారికి
వహాయం చేసేందుకు అనుజారని అతడు
అనుకున్నాడు. కాని, అతడి ఆశ విరాళ
అయింది. శ్రీతు అక్కకులు తమవారి
కోపం వెనుదిరిగినా చూడకుండా గుర్రా
లను వేగంగా పరిగెత్తిస్తున్నాడు. కాని,
వాళ్ళల్లో విల్లంబులు పట్టినవాడెవరూ
లేకన్న సంగతి మేవాహూడికి ఎంతో
ఉత్సాహాన్ని కలిగించింది.

"యేవేరాజా! శ్రీతు అక్కకుల్లో
వాణాలు పడిపోయారు, వాటి అనుచరుల

గుర్రం గిట్టల కింద వదిలి వచ్చాడు. అప్పుడు మనమ వెంటదొరికి వస్తున్న వాళ్ళు ముగ్గురు. వాళ్ళవర్గీర వున్న అయిదాని కత్తులు మాత్రమే. అగి, వాళ్ళను యమపురికి పంపుదామా? అన్నాడు మనమమ.

చంద్రవర్మ వెనుదిరిగి చూశాడు. శ్రీతు అక్కితులు ముగ్గురు. వాళ్ళను తువ ముట్టించటం ఏమంత కష్టం కాదు. కాని, యా లోవం మరి కొందరు శ్రీతువులు అక్కడికి రావటం అదిగతే, తమ పరిస్థితి ప్రమాదకరంగా పరిణమిస్తుంది. అతడు యా విధంగా అలోచిస్తూ, తన గుర్రం వెగచ్చి తగ్గింది, బాటకు ఒక

చక్కగా వచ్చి విరిచాడు. అంతలో మనమమ కూడా అక్కడికి వచ్చి తన గుర్రాన్ని కూడా విలువరించాడు. ఆ వెంటనే శ్రీతు అక్కితులు గుర్రాలను అవి, చంద్రవర్మా, మనమలకేసి చూస్తూ పిల్ల చూల్లాయకొసాగారు.

“యవరాజా! ఈ మర్నాళ్ళు మనమతో కలియబడ బాదికి అప్పుడు భయపడు తున్నట్టున్నది. వాళ్ళు బైరక్కుంచేసి యాక ముందుకు రారు. మనమ వెళ్ళి వాళ్ళ పని పట్టిస్తాం?” అన్నాడు మనమమ.

చంద్రవర్మ శ్రీతు అక్కితులకేసి ఒక అకారం చూపి, “దీరే, మనమరా! మనం చిళ్ళను త్వరగా పరలోక యాత్రను ప్రయాణం కట్టించాలి. అలన్యం అయితే, మరికొందరు శ్రీతువులు యాక్కడికి రావచ్చు.” అంటూ గుర్రాన్ని గట్టిగా అదిరించి శ్రీతు అక్కితులకేసి వేగంగా పడవసాగారు.

చంద్రవర్మా, మనమమ తమకేసి రావటం చూస్తూనే, శ్రీతు అక్కితులు ముగ్గురు తమ గుర్రాలను గిరుక్కువవెక్కు అచ్చి, వనకంకేసి పొదివ్వసాగారు. చంద్ర వర్మ తన గుర్రాన్ని తొక్కల్లో గట్టిగా పొదిచి వేగంగా ముందుకు చూసించాడు. కాని, శ్రీతు అక్కితులు కూడా తమ

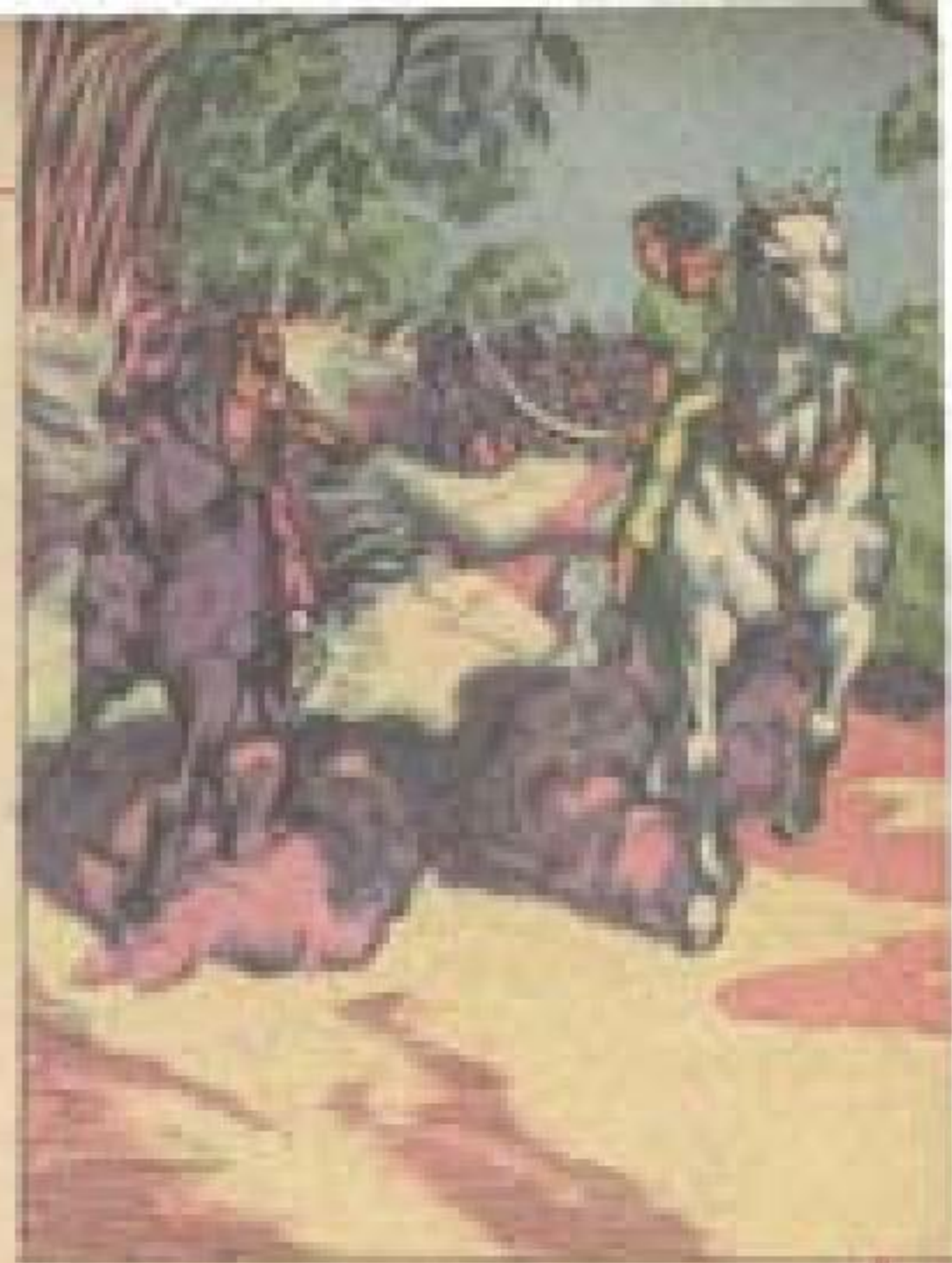
గుర్రాలను గట్టిగా అవలించి పారిపో
పొగాడు.

శ్రీకుంభులను తరుముకుంటూ చంద్ర
వర్షా, మిబామిలూ వాదాపు ఒక కోసెయి
యారం వగడంకేసి వెళ్ళారు. పొరాత్తుగా
వారికి వగడంవైపు నుంచి వస్తున్న కొందరు
కొడుకులు కనిపించారు. చంద్రవర్ష వాళ్లను
యాస్త్రావే తన గుర్రాన్ని అది వెనక్కు
తిప్పేశా. "మిబామి! శ్రీకుంభుల
ఎత్తుగడ అర్థమైందా? అక మనం
పారిపోవటమే ఉత్తమం. మనం యా
ముగ్గురిని అందుకునే లోపల ఆ శ్రీకు
వరాలం అంతా వచ్చి మనను చుట్టూ
ముట్టుకుంది." అన్నారు.

చంద్రవర్షా, మిబామిలూ తమ గుర్రా
లను వెనక్కు తిప్పి పరిగెత్తడం లోపల
శ్రీకుంభుల అక్కసులు ముగ్గురు కూడా తమ
తమ గుర్రాలను మళ్ళించి వాళ్ళవెంట
వెళ్ళారు. శ్రమశ్రమంగా శ్రీకుంభులకు.
చంద్రవర్షా మిబామిలూ మధ్య పుచ్చి
యారం తగులుతున్నది.

"యూచిరాజా, మనమిద్దరమూ యాపారి
విజంగా పెద్ద ప్రమాదంలో చిక్కు
కున్నాం." అన్నారు మిబామిలూ పెద్దగా
అయోవేదించా.

చంద్రవర్ష అవాచిచ్చులేదు. తనను
అనుసరించి రమ్మన్న మోదవగా అతడు

మిబామిలూకేసి చేయిమాత్రం పూసాయి.
పారిపోతున్న వాళ్ళూ, తరుముకువస్తున్న
వాళ్ళూ కూడా తాము ఎలాంటి మార్గావ
వస్తున్నది గమనించటం లేదు. యాస్త్రా
పుండగావే వాళ్ళు బాటకు యరునైపులా
పుచ్చి పోవరూ. గుట్టలూ దారి ఒక కొండ
దారివ వెళ్ళారు.

చంద్రవర్షా, మిబామిలూ ఎక్కిన
గుర్రాలు బాగా తప్పిపో యానై. అవి
యంకెంతపేట తమను మాయలేవని
చంద్రవర్ష గ్రహించారు. అతడి చుట్టూ
శ్రీకుంభులకేసి మళ్ళించి. వాళ్ళు
ఎక్కిన గుర్రాలు కూడా రొప్పిచూ. వేది
వెంట మరుగులు కట్టుకున్నవి. అతడి

చుట్టే కొండకు దిగువగా ప్రవహించింది. దాదాపు వాణం వెలు చూడంలో వది వచ్చేందుమంది శ్రేణు అక్కసులు తమ కేసి వచ్చువారు.

"మహాహూ, యిక మనం ఈ గుర్రాలను నెట్టుకుని తాళం లేదు. అవి విక్షణానియినా ప్రాణాలు వదలవచ్చు. మనం పోవటాలుగా పారిపోవటమే మంచిది." అంటూ చంద్రవర్మ గుర్రం మీదినుంచి దిగాడు. అతడి వెంటనే మహాహూ కూడా గుర్రం దిగాడు. అదే క్షణంలో శ్రేణు సైనికులు పెద్దగా కేకలు పెడుతూ తమ తమ గుర్రాల మంచి దిగి, చంద్రవర్మా మహాహూల కేసి వదిగి త్తి రాపోగాడు.

చంద్రవర్మ తన యెట్టూ ఒకసారి కలయ చూసి, కొండమీద ఏటవాలుగా వున్న ఒక ప్రదేశంకేసి విరిగిత్తి. అక్కడ వున్న రాళ్ళనూ, చిన్న చిన్న అడవి మొక్కలనూ వట్టుకుంటూ కిందికి దిగ పోగాడు. మహాహూ కూడా అతణ్ణి

అనుసరించాడు. యెట్టూ కలిసి అగాధంగా వున్న దిగువ ప్రాంతంకేసి జాగ్రత్తగా పోతున్నంతలో, ఏటవాలుగా వున్న ప్రదేశం మీదికి వది వచ్చేందు మంది శ్రేణు సైనికులు వచ్చారు.

వాళ్ళల్లో ఒకడు పెద్దగా గొంతెత్తి, "మనం వాళ్ళమీ అనుసరించి పోవటం ప్రమాదకరం. వట్టు తప్పితే కింద అగా థంలో వున్న వదిలో వదిపోతాం. యిక్కడే వుండి వాళ్ళమీదను రాళ్ళు దొర్లించండి." అని అరిచాడు. ఆ వెంటనే పెద్ద పెద్ద అండరాళ్ళు చంద్రవర్మా మహాహూల కేసి దొర్లిరాపోగినై.

ఆ వదికి చంద్రవర్మా, మహాహూ అగాధం అందుకు చేరారు. చంద్రవర్మ ఒక్కసారి మైదుస్తు శ్రేణు సైనికులకేసి చూసి, "మహాహూ, యిక మనకు మార్గాంతరం లేదు. నీకు యాత వచ్చుమ గదా...." అంటూ అగాధం అందునే పొంగులు వారుతూ పారుతున్న వదిలోకి వెంగున చూశాడు. —(అంకావుంది)

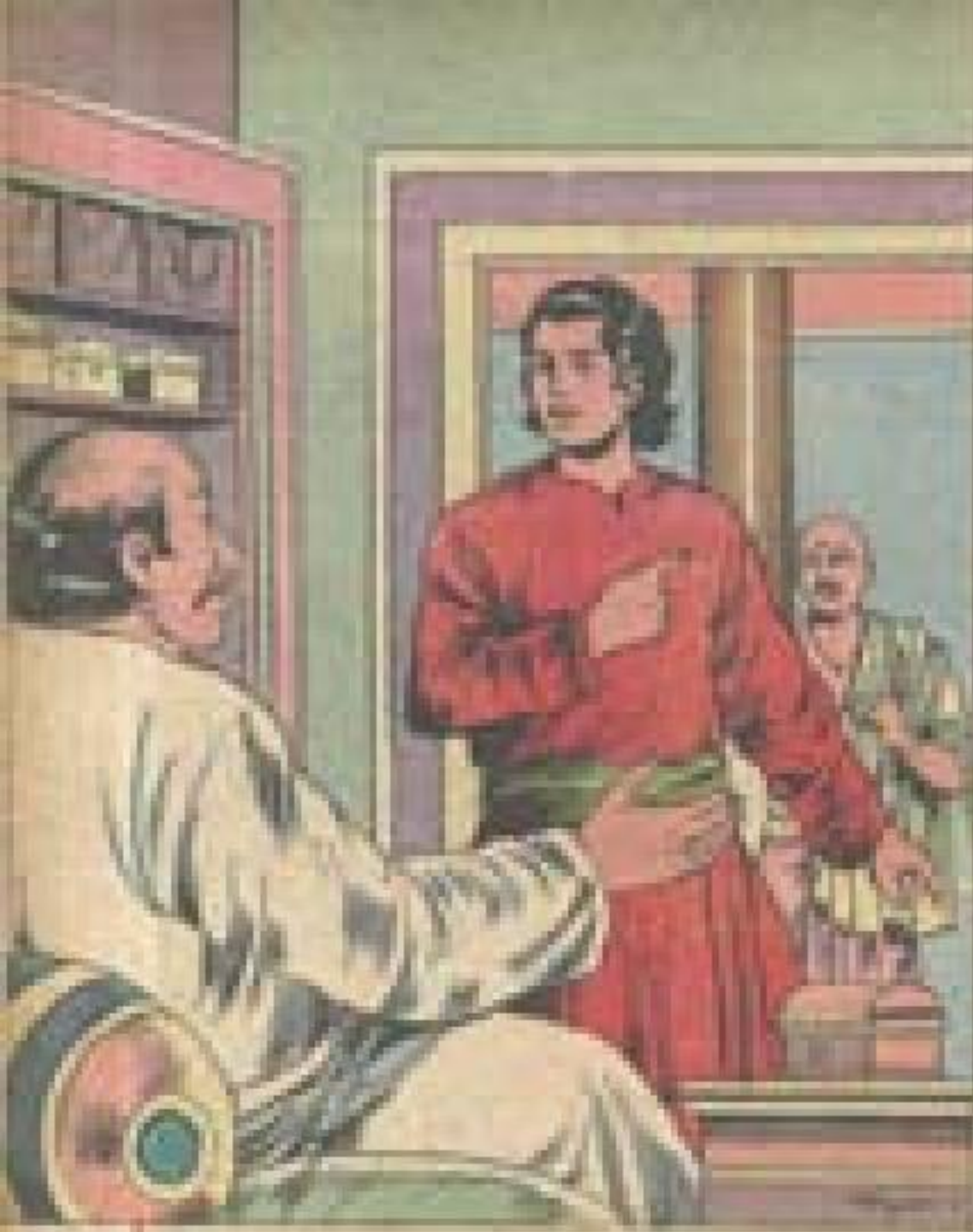

కష్టాలనివారణ

వేట్టువదలని విశ్రమాద్భుతం చెట్టువద్దకు
 తిరిగి వెళ్ళి, చెట్టుపై నుంచి శివాన్ని
 దించి భుజాన వేసుకుని, ఎప్పుడలాగే
 మౌనంగా శ్మశానం కేసి నడవసాగాడు.
 అప్పుడు శివంలోని దేవాళయం, "రాజా,
 ఎంతో శ్రమతో కూడిన యంత కఠిన
 కార్యనిగి, నిన్నెవడు ప్రోత్సహించారో
 దాకు తెలియదు. కార్యసాధనలకు తరవాత
 నీకు లభించబోయేవేమిటి? నందేవలా?
 కిర్రా? లేక యీ రెంటిని అశిస్తున్నారా?
 ఒకే వ్యక్తి యీ రెండింటికీ అర్హుడు
 కావడం చాలా అరుదైన సంగతి. వివేకి
 అయినవారు, ఈ రెంటిలో ఏ ఒకదాని
 కోసం మాత్రమే, తన యావచ్ఛక్తిని
 వినియోగిస్తాడు. అలా కావచ్చుడు
 ఒక్కొక్కసారి నీలుగురిలో అవహేళన
 పాలు కావలసి వస్తుంది. అందుకు ఉదా
 హరణగా నీకు, యుద్ధం కవివేందితుల

వేదాళ కథలు

కథ చెబుతాను, శ్రీమతికిలియకుండా విను.” అంటూ యలా చెప్పుకొగాడు:

ఒకానొకప్పుడు ప్రవీణుడు తన కవి శిష్యుని వినిపించి రాజాశ్రయం పంపి దింటానని పొటరీపుత్ర మగవం చేరుకు వ్వాడు. అప్పుడు పొటరీపుత్రావ్వైలుతున్న మహిషారుడు సాహితీ ప్రయత్నం పేరు, ప్రవీణుడు రాజవర్షుని కోపం ఎద్యే ప్రయత్నాలు చేశాడు. కాని, రాజభటుల అటంకం కాదనగా అవిన్న వివర మయ్యాఱు. అప్పుడతను, తన తాతను ఒక రత్నాలవ్యాపారికి చెప్పుకువ్వాడు.

ప్రవీణుడు రాజవర్షుని కోపం ఎద్యే ప్రయత్నాలు చేశాడు. కాని, రాజభటుల అటంకం కాదనగా అవిన్న వివర మయ్యాఱు. అప్పుడతను, తన తాతను ఒక రత్నాలవ్యాపారికి చెప్పుకువ్వాడు.

వ్యాపారి అంతా విని, “నాకు రత్నాల విలువ చూత్రమే తెలుస్తుంది; కవిత్వం

విలువ తెలియదు. నీకు రాజవర్షునిం యిచ్చిందగలకత్తి నాకు లేదు, రాజభటు లకు ఏ అందమో యిచ్చి మించలేదు కుని, రాజవర్షుని పంపియందుకో అని చెప్పాడు.

ఆ మాటలకు ప్రవీణుడు అవేళవడి అరుపుగా ఒక పద్యం చెప్పాడు. ఆ పద్య భావం ఏమంటే—రాజభటులకు అందం యిచ్చిన కవుల కవిత్వం వివే రాజాకు, తన కవిత్వం వివిపించకపోవడమే మంచిదని.

రత్నాల వ్యాపారికి ఆ పద్యం అర్థం కాకపోయినా, అప్పుడే ఆ యాతాంతం రత్నాలు కొనేందుకు ఆయన పెట్టిన దేవీదాసు వివ్వాడు. అయిన మహిషారుని అడ్డావకని, అయిన నేరువిప్పితే వికవిక్తికి పలుకుతుందని అందరూ చెప్పుకుంటారు. పండిత, పామరులను వరిన మానంగా రంజింపలేయగల దేవీదాసును, ఆ రాజ్యంలో అందరూ ఎంతగానే గౌరవిస్తారు.

దేవీదాసును చూస్తూనే రత్నాల వ్యాపారి సాదరంగా అభ్యర్థించాడు. దేవీ దాసు, వ్యాపారికి తానెవరైందీ చెప్పి విద్దర్పుట్టా సైగలేని, ప్రవీణుని దంక చూసి, “తమరు చూడబోతే మహాకవుల విలే వువ్వాడు. రాజవర్షువానికి తమరు

రాజవంశంను కాక, రాజాస్థాన కవులను ఆశ్రయించవలసింది," అన్నాడు.

ఈ మహానుజుడు అలాంటి ప్రవచనాలు మరొక విధంగా చేసినాడు. ప్రవచనానికి కవిత్వం విన్న రాజా, అంతవరకూ తమ సొంతపాదాలపై కవిత్వం విన్నట్లు గ్రహించి, తన ఆస్థాన కవులను తొలగించి, వారి స్థానంలో ప్రవచనానికి నియమిస్తాను. అంతయంతే రాజాస్థాన కవులెవ్వరూ. ప్రవచనానికి రాజవర్సనం చేసి అవకాశం యివ్వలేదు—ఆ విధంగా భావం.

దేవరాయ వెంటనే చిన్నగా చెప్పేటట్లు అంది. "మీ కవిత్వంలాలా గొప్పగా ఉన్నది. కాని, మహానుజుడి ఆస్థాన కవుల సురించి, మీవరో తప్పించినారా? యివ్వారు. వెనక, మీకు రాజవర్సనం కలిగించే గలను," అని తమ ఎవరినీ అతనికి చెప్పారు.

ప్రవచనానికింగారు పతిపాతూ, "తమ రసం తొలగిస్తే వేరొక విధానాన్ని మాట్లాడతాను. వాడు, మీరంటే సులువుగా భావం ఉన్నది!" అన్నాడు.

"అతిశయోక్తి కవిత్వంలో అలంకారమే గదా!" అని దేవరాయ, ప్రవచనాన్ని వెంటబట్టుకుని మహానుజుడి వద్దకు తీసుకువెళ్ళి, తనకు ప్రవచనానితో ఎలా పరిచయం అయినదో అయినట్లు చెప్పారు.

మహానుజుడు అనిందంగా, "దేవరాయ మెచ్చి పొందారంటే, తమకు లాలా గొప్ప కవులయి ఉండాలి," అని ప్రవచనానికి కవిత్వం విని మెచ్చుకుని, తన ఆస్థాన కవుల్లో ఒకరుగా చేర్చుకున్నాడు.

మహానుజుడి ఆస్థానంలో ప్రవచనానికి చెప్పకోతగ్గ పేరు తెచ్చుకుని, శ్రమంగా దేవరాయ తనవాత అంతరివాదాన్ని కీర్తి పండించాడు.

అలా ఉండగా, ఆ దేశంలోని ప్రజల్లో మతకలహాలు చెలరేగాయి. ప్రజలు విరక్తులని, విరక్తులని, బోధులని, బ్రతులని తగలు తగలుగా విడిపోయి, ఒకరిపై ఒకరు హింసించడం అరుపుకో

సాగారు. ప్రజల అలోచనల్లో మూర్ఖు
రావడం కోసం మహాసాయుడు ఎన్నో
ప్రయత్నాలు చేశాడు. కాని, ఫలితం
కలగలేదు.

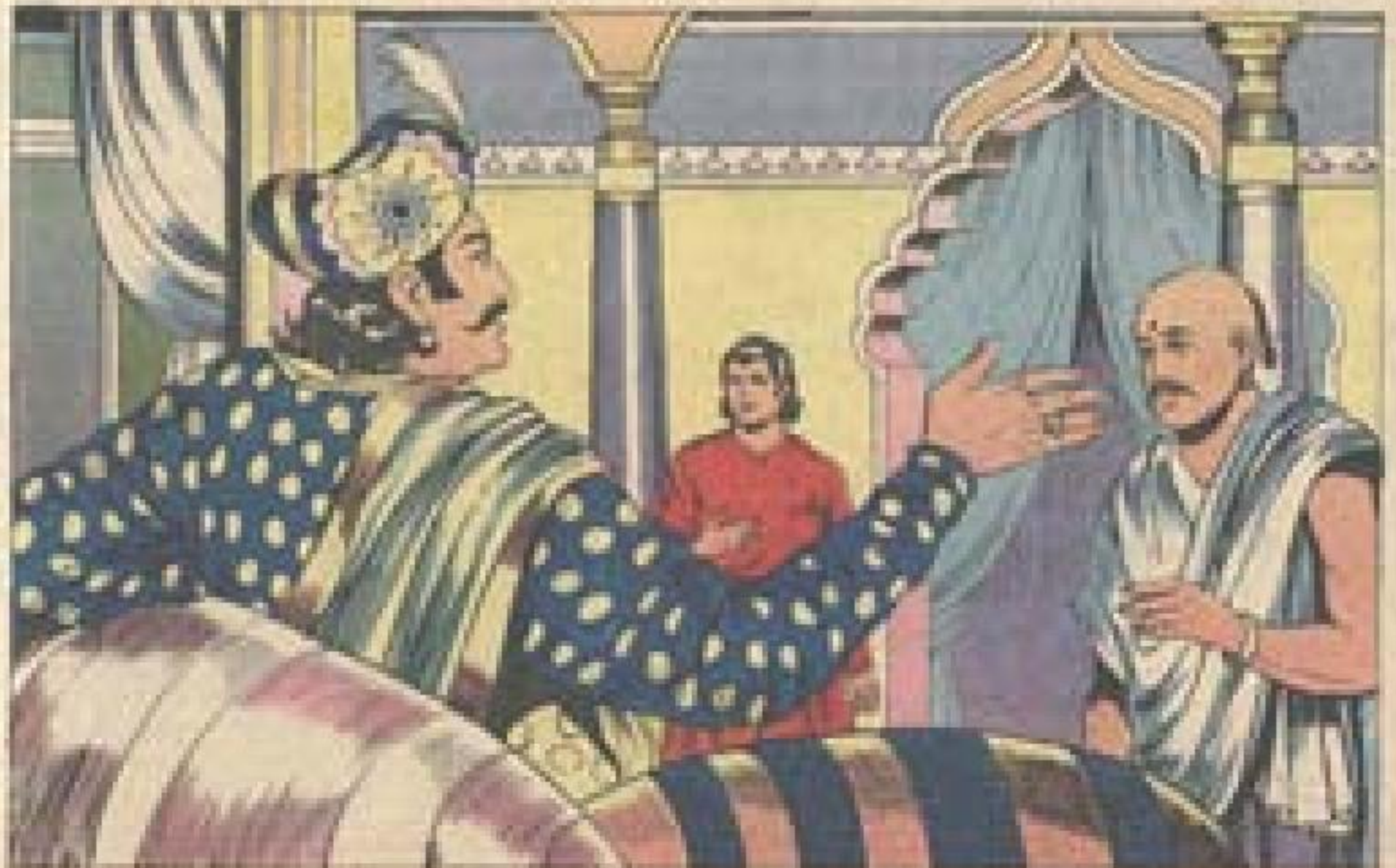
అప్పుడు మహాసాయుడి మంత్రి అయి
నతో, "ప్రభూ, మంచి పుస్తకాలే ప్రజల
అలోచనలను మార్చగలవు. పరమాత్ము
ఒక్కరే అని వేదాలు హెచ్చిస్తున్నవి.
వేదాలను అందరూ గౌరవిస్తారు గదా!
వేదసారాన్ని వ్యావహారిక భాషలో వివరిం
చగలిగితే, ప్రజల అలోచనాభేదానిలో
మూర్ఖు పడ్తుంది." అన్నాడు.

రాజా మహాసాయుడికి, యీ పలుహ
నీర్పించి. ఈ పని చేయడానికి బేదీదాసు
మాత్రమే సమర్థుడని, అయినా అతడు

తోచింది. కాని, మంత్రి మాత్రం, "వేద
సారాన్ని వ్యావహారిక భాషలో వివరించ
గలగడం ఒక్కరికి సాధ్యమనే పని కాదు.
ప్రేమన్నుకు కూడా బేదీదాసు అంతటి
వాడని విన్నాను. మీరి భార్యతను యాద్యరికి
అప్పగించండి," అని చెప్పాడు.

మహాసాయుడు ఈ కవులిద్దరినీ పిలి
పించి, మంత్రి చెప్పినది వివరించాడు.

అందుకు ప్రేమన్నుకు, "వేదసారాన్ని
సామాన్యులకు అర్థమయ్యేలా చెప్పా
లంటి. ముందు అది మనకు అర్థంకావాలి.
అది ఒక్కరివల్లా, అద్దరివల్లా అయి పని
కాదు. మహాపండితులతో చర్చలు జరిపి,
అటుపైనే కావ్యరచనకు పూనుకోవాలి,"
అన్నాడు.

దేవదాసు మాత్రం, "ఈ విషయమై నాకు ఎవ్వరి సాయమూ అవసరంలేదు. వేరొక్కరినీ, యా కాకాన్ని పూర్తి చేయ గలను. నాకు రెండు మీసాల గరుపు కావాలి," అని రాజాను అడిగాడు.

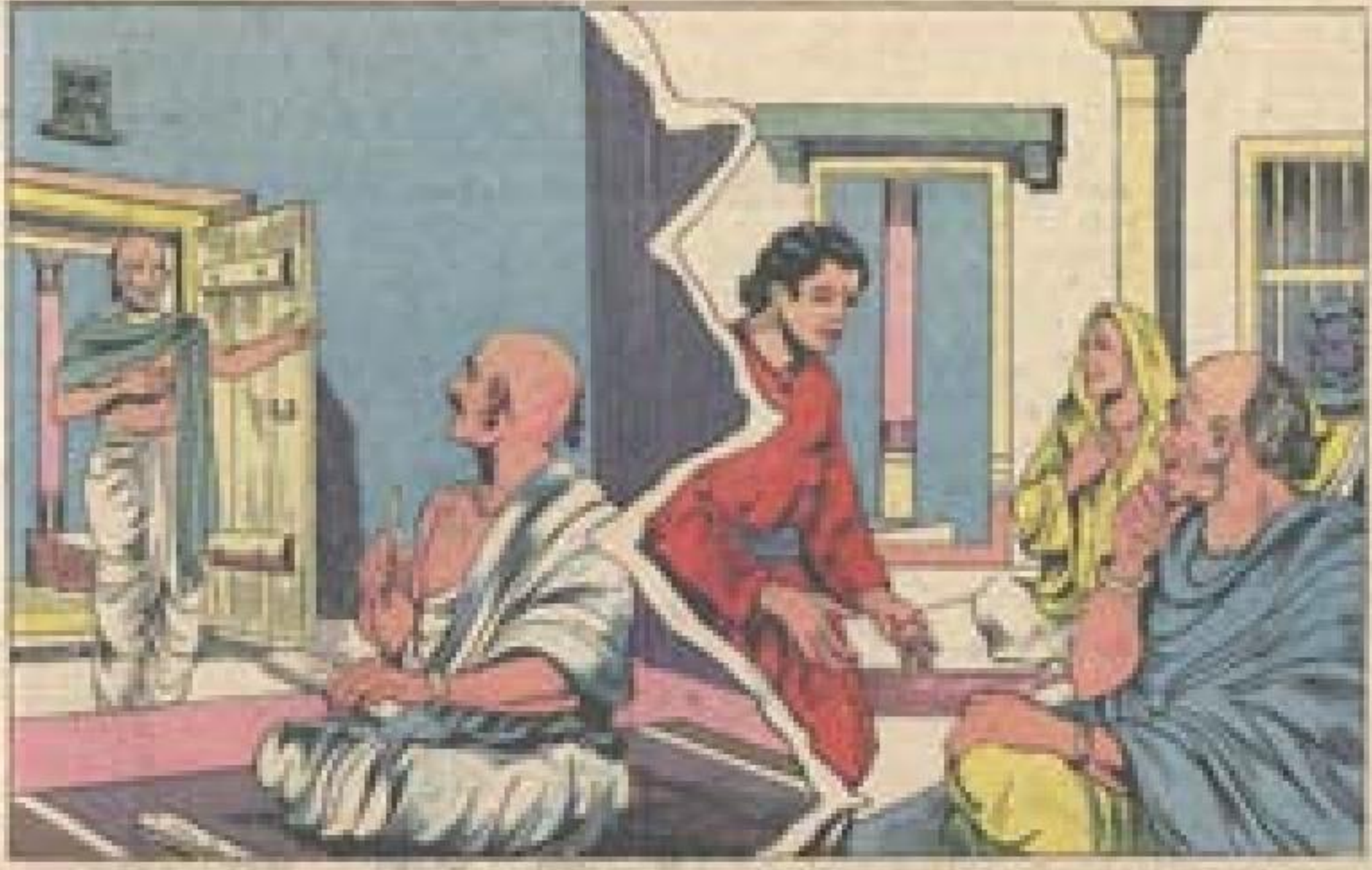
మహాసారుడు వెంటనే ఆ కార్య కారాన్ని యిద్దరు కవులకూ అప్పగించి, "ఎవరు కాకాన్ని ముందు పూర్తిచేస్తే, వారికి లక్ష విరహాల బహుమానం యిస్తాను," అని చెప్పాడు.

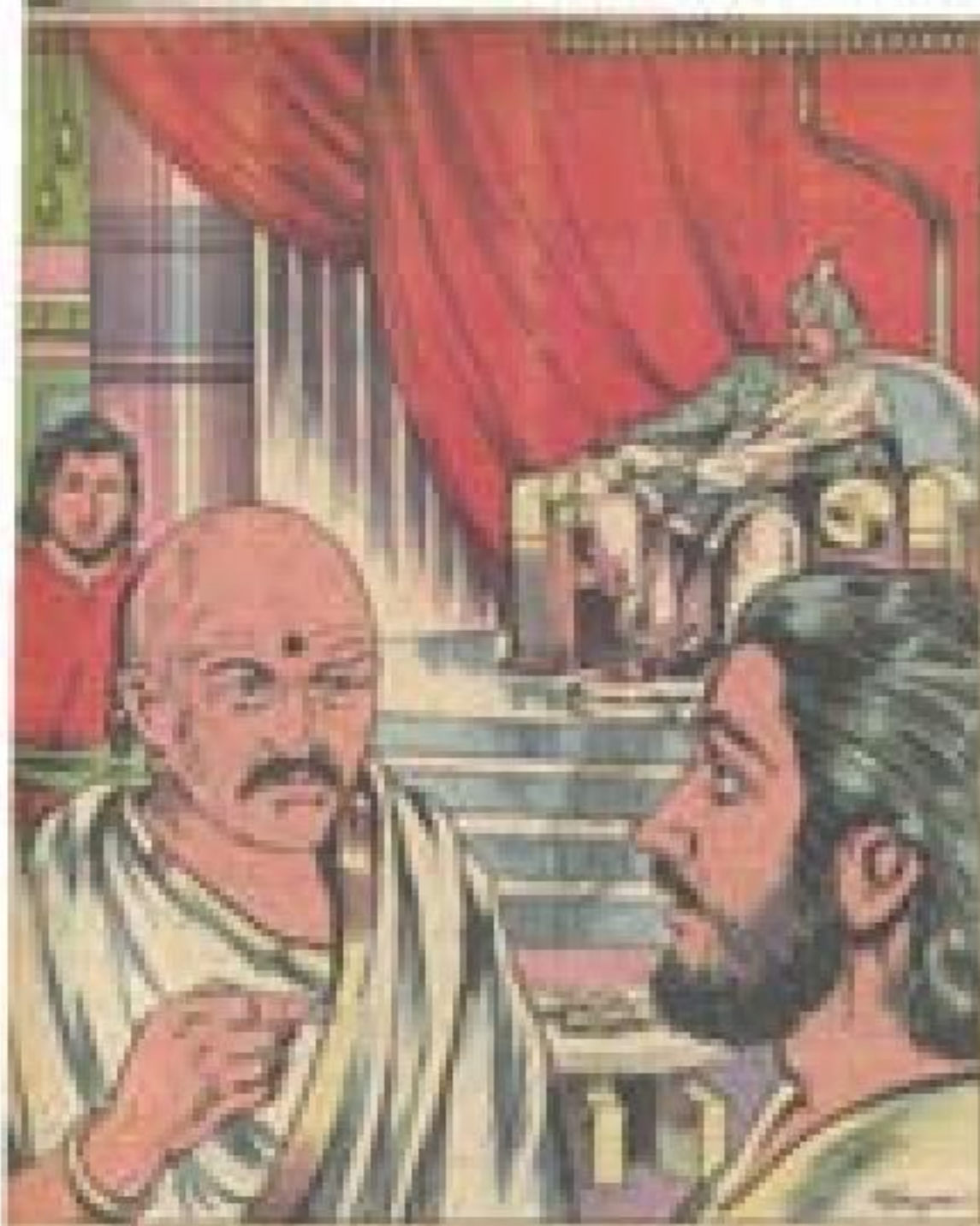
వెంటనే కవులిద్దరూ తమ తమ ప్రయత్నాలు ప్రారంభించారు. దేవదాసు వంశస్థులతో మహాపండితుడు, ఎంతటి శిష్టతరమైన విషయమైనా, అయినాకీ అర్థమైపోతుంది, ఆ విధంగా అయిన

వేదాలను మననం చేసుకుని, వ్యావహారిక భాషలో కాకాన్ని తయారుచేయసాగాడు. అనుకున్న దానికంటే రెండు వారాల ముందే, దేవదాసు కావ్యరచన ముగిసింది.

ప్రవీణుడికి సంస్కృతం అర్థమవు తుంది గాని, అభాషలో ప్రావీణ్యంలేదు. అతడు కొందరు వేదపండితులను ఆశ్రయించి, కావలసిన విషయాలన్నీ అర్థం చేసుకుని, కావ్యరచనకు ఉపక్ర మించాడు. అందువల్ల అతడికి కావ్యం పూర్తి చేయడానికి రెండు మీసాలు పట్టింది.

దేవదాసు ఎప్పటికప్పుడు, ప్రవీణుడి కావ్యరచన ఎలా పోగుతున్నదీ యితరుల ద్వారా తెలుసుకుంటూనే వున్నాడు.

ప్రవీణుడి కంటే తను కావ్యాన్ని ముందు
రాయడం ఒక మనోహరంగా అయిన వాదించే
లేదు. ప్రవీణుడు తనకంటే మెరుగ్గా
రాయలేకని అందరికీ రుజువుకావాలి!

అలాంటి ఆలోచనలతో దేవదాసు,
ప్రవీణుడి కావ్యరచన పూర్తి అయిపోతే
అగ్ని, రాజాచక్రరకు పోయి, "మహాప్రభూ!
వేనూ, ప్రవీణుడూ ఒకే వేమయంలో
కావ్యరచన పూర్తిచేశాం. వీటిలో ఉత్తమ
మైన దేదేవీకి బహుమతి యివ్వండి,"
అని చెప్పాడు.

అది మహాహిరుడికి గట్టు పడుచుగా
పరిణామించింది. ఉత్తమ దేదేవీని ఎప్పుడో
చేయడానికి అయిన సామాన్యంగా

దేవదాసు పోయి తీసుకువచ్చాడు.
అప్పుడు దేవదాసు దేదేవీ పోటీ పచ్చిం
దంటే, వ్యాయానిర్జీతగా ఎవరుంటారు?

అలాంటి వేమయంలో మహాహిరుడి
అవ్వడమో అవ్వట్టు—దివంతివి అనే
పదాల వివ్యాపారంగతయ, దేశ భంబారం
చేస్తూ పొటరీపుత్రానికి వచ్చాడు. మహా
హిరుడు అయినా సావరంగా అపొర్తి
వించి, తన పనువ్వ చేప్పకుని, వ్యాయా
నిర్జీతగా పుండవలసినదని కోరాడు.

దివంతివి రెండు కావ్యాలనూ శ్రద్ధగా
పఠించి, రెండూ కూడా ఉత్తమంగా
వున్నవని, అట్లయి కవులూ బహుమతికి
అర్హులని చెప్పాడు.

అ మాట వింటూనే దేవదాసు, "వా
కావ్యం, వా ఒక్కడి ప్రతిభా ఫలితం!
వేనూ, ప్రవీణుడి కంటే రెండు వారాలు
ముందుగానే కావ్యాన్ని ముగించినా,
అతడికూడా అవకాశం యివ్వించుకు
రెండు వారాలు అగాను. ప్రవీణుడు
వేదసారాన్ని గురించి పలు పురితో
చర్చించి, అప్పుడు కావ్యాన్ని రచించాడు,
బహుమతి అర్హతను నిర్ణయించే ముందు,
మీరు ఈ విషయం మర్చిపోకూడదు,"
అన్నాడు.

దివంతివి అక్పర్యంగా, "ఏ ఒక్కడివే
వేదసారాన్ని అరువారాల్లో యంత అయ్యి

తంగా వ్యావహారిక భావలో కావ్యంగా మలిచాడా? నమ్మ శక్త్యంకావడంలేదు," అన్నాడు.

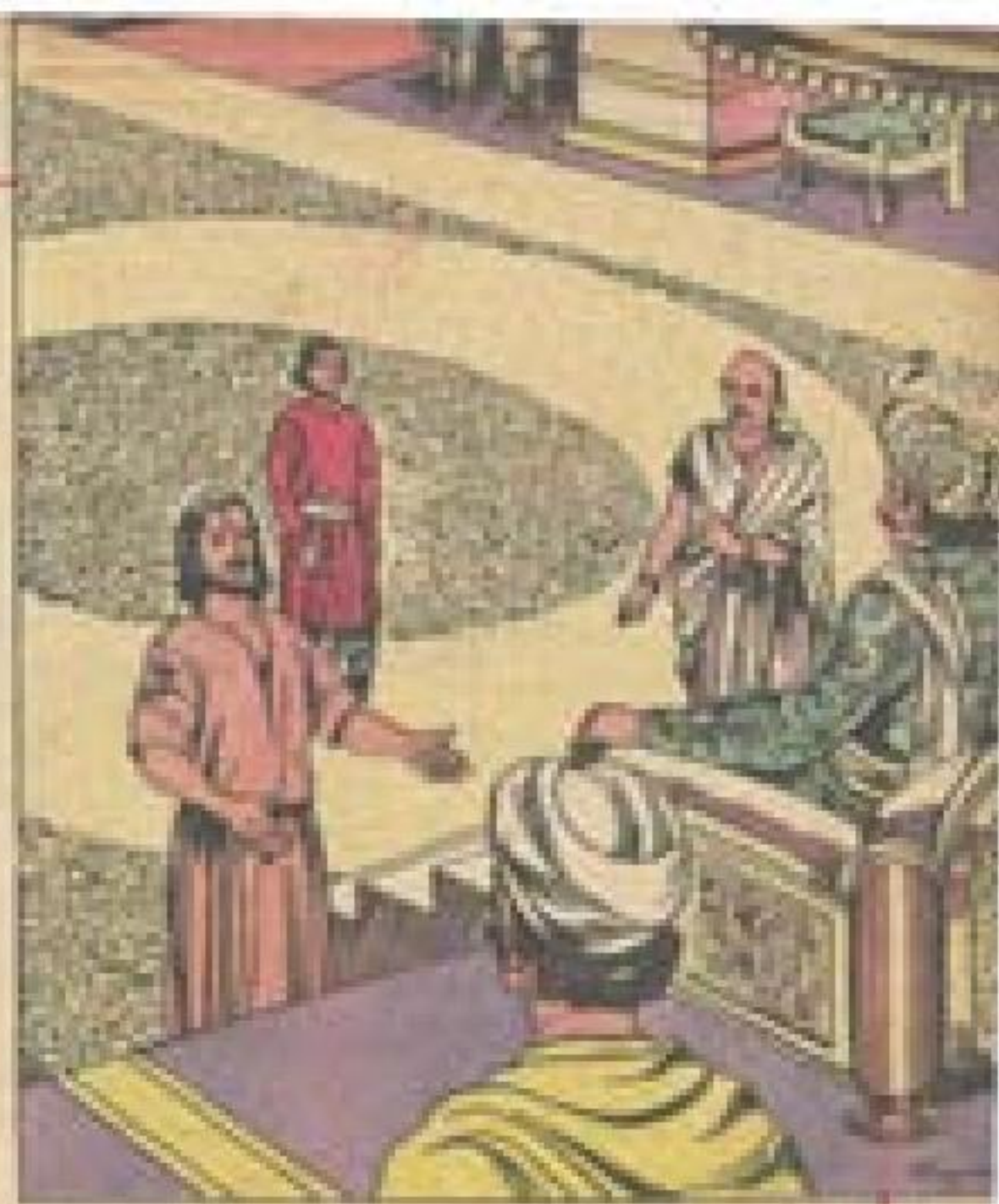
అందుకు జేచిచాడు, "అంతకంటే అద్భుతాలు వేమి చేశాడు! ఒకే సంవత్సరంలో మహాభారతాన్ని, రెండు సంవత్సరాలలో అర్జునకే పురాణాలనూ, వేదాక్షర్య వ్యావహారిక భావలో అనువదించాడు," అన్నాడు.

అయిన వెప్పించి విజయ వన్నాయు, మహాసూరుడు.

"అలాంటప్పుడు, అది బారాల్లో వేద సారాన్ని కావ్యంగా రాయడం ముగించి నందుకు, వెంటనే బహుమతి ఎందు కడగలేదు? అప్పటిది వా బాక ఎందుకు కీడుకుచున్నాడు?" అని అడిగాడు విరంజీది.

"కావ్యంబునాట మీల్లుంగా ఎరిగిన బాదివలెదా, నా కావ్యానికి, ప్రేమమ్మది కావ్యానికి పుచ్చి కేదం మెలతలాగా తెలుసుకోగలరు, ముందుగా రాకావని కాక, అద్భుతమైన గొప్ప కావ్యం రాసి నందుకు బహుమతి కీడుకోవాలను కున్నాను," అన్నాడు జేచిచాడు.

"ఈ విషయంలో, ఏ అధికాయం ఏమిటి?" అని విరంజీది ప్రవస్తుణ్ణి అడిగాడు.

"అర్జు, వాకు, జేచిచాడులాగా సంస్కృతంలో పండిత్యంలేదు. అ విధంగా వేదాయవకంటే ఎప్పడూ చిచ్చి వాదివే, వేమి బహుమతికోదంకాక, ప్రజలకు పదికరావాలని, యా కావ్యరచనకు పూమికున్నాను. నా కావ్యం జేచిచాడు కావ్యంతో పదిపూసంగా పుచ్చడంటే, వేమి అంత ఎత్తుకు ఎదిగావా అని ఎంత అక్పర్యంగా పుచ్చిది. జేచిచాడు వాకు ఎప్పడూ గురుకు ల్యాలు!" అన్నాడు ప్రేమమ్మడు.

విరంజీది వెంటనే బహుమతి మెత్తార్చి ప్రేమమ్మదికివ్వవలసినదిగా మహాసూరునికి చెప్పాడు. అయిన అలాగే జేశాడు.

లేకాకుండా యీ కథ చెప్పి, "రాజా, దిరంజీవి చేసిన నిర్ణయాన్ని, రాజా మహా సాగుడు అంగీకరించిన శాశ్వతంగా, మహాశక్తి, పండితుడూ అయిన దేవీదాసుకు తీరని అవ్వాడయిన బరిగిపోయిందికదా! ఈ విషయంలో దిరంజీవి పక్షపాత బుద్ధికి అదియే శాశ్వతం ఏమిటి? అతడు దేవీ దాసుకన్న తక్కువ ప్రతిభగల ప్రవీణుణ్ణి ఎందుకు అభిమానించివట్టు? ఈ సందేహానికి విమోచానం తెలిసి కూడా చెప్పక పోయావే, నీ తల పగిలిపోతుంది," అన్నాడు.

దానికి విక్రమార్కుడు, "దేవీదాసు ఉత్తమ కవి అనేతంలో వందేహించేను. కాని, ప్రవీణుడు కూడా పోలేటి నిలిచిన శాస్త్రం ద్వారా అతడి స్థాయినించుకున్నాడు. అందువల్ల, యిచ్చేడు యిద్దరూ పరిపూర్ణులు. అలాంటప్పుడు బహుమతిని ఎవరికివ్వాలి? ఇద్దరు కవులనూ పరిశీలించిన మీదట ఒక పంగతి చ్చుప్త మవుతున్నది. దేవీదాసు తన ప్రతిభను

పోగొడుకోవడమేకాక, తనను మించిన కవి లేడని అపొంగిస్తోన్నాడు. అది పతనానికి మోదమ! బహుమతి తనకు వచ్చి తీరా లన్న అతడి విజ్ఞానం యాస్త్రాంటి. అతనికి కిక్కి చాపాంజోపాటు, తనదాపాం కూడా వున్నట్లు చ్చుప్తమవుతున్నది. అలాంటివారు జీవితంలో దిగజారడం తప్ప, ఒక్క మెట్టు కూడా పైకిపోలేదు. అకపోతే, ప్రవీణుడిలో యింకా విషయ గుణం వున్నది. అంటే, అతడు యింకా కొత్త ఎత్తుల్ని చేరుకోగల అవకాశం వున్నది. పరిపూర్ణ స్థాయిలో వున్న యిద్దరు కవులలో... పతనానికి నిర్ధంగా వున్న కవికిగాక, ఇంకా పైస్థాయికి పోగల కవికి అపొంపానం యిచ్చడం వ్యాయం అనిపించుకుంటుంది. దిరంజీవి అదివే చేశాడు. అతడిలో పక్షపాత బుద్ధి విమోచం లేదు," అన్నాడు.

రాజాకు ఈ విధంగా మౌనచర్యం కలగ గావే. లేకాకుండా కదంబో విహ మాయమై, తిరిగి చెల్లెళ్ళాడు. —(కల్పితం)

భీష్మరాజస్వాత్మం

పితామహ గ్రామంలో రామానందుడు, చంద్రకాంతుడు అని యిద్దరు స్నేహితులుండేవారు. వాళ్ళిద్దరూ చూపేవారికి, తోడబుట్టిన అప్పదమ్మలా అప్పంత అర్థియంగా పుండేవాళ్ళు. ఇద్దరిలో చంద్రకాంతుడు కాస్త చురుకువ్వలావంకంవారు. పరిమందితోడూ గొడవలు తెచ్చుకునేవారు. రామానందుడు కాంత వ్వలాపుడే కాని, స్నేహితుని వ్యవహారాలలో తోక్సం వేయకునేవారు కాదు.

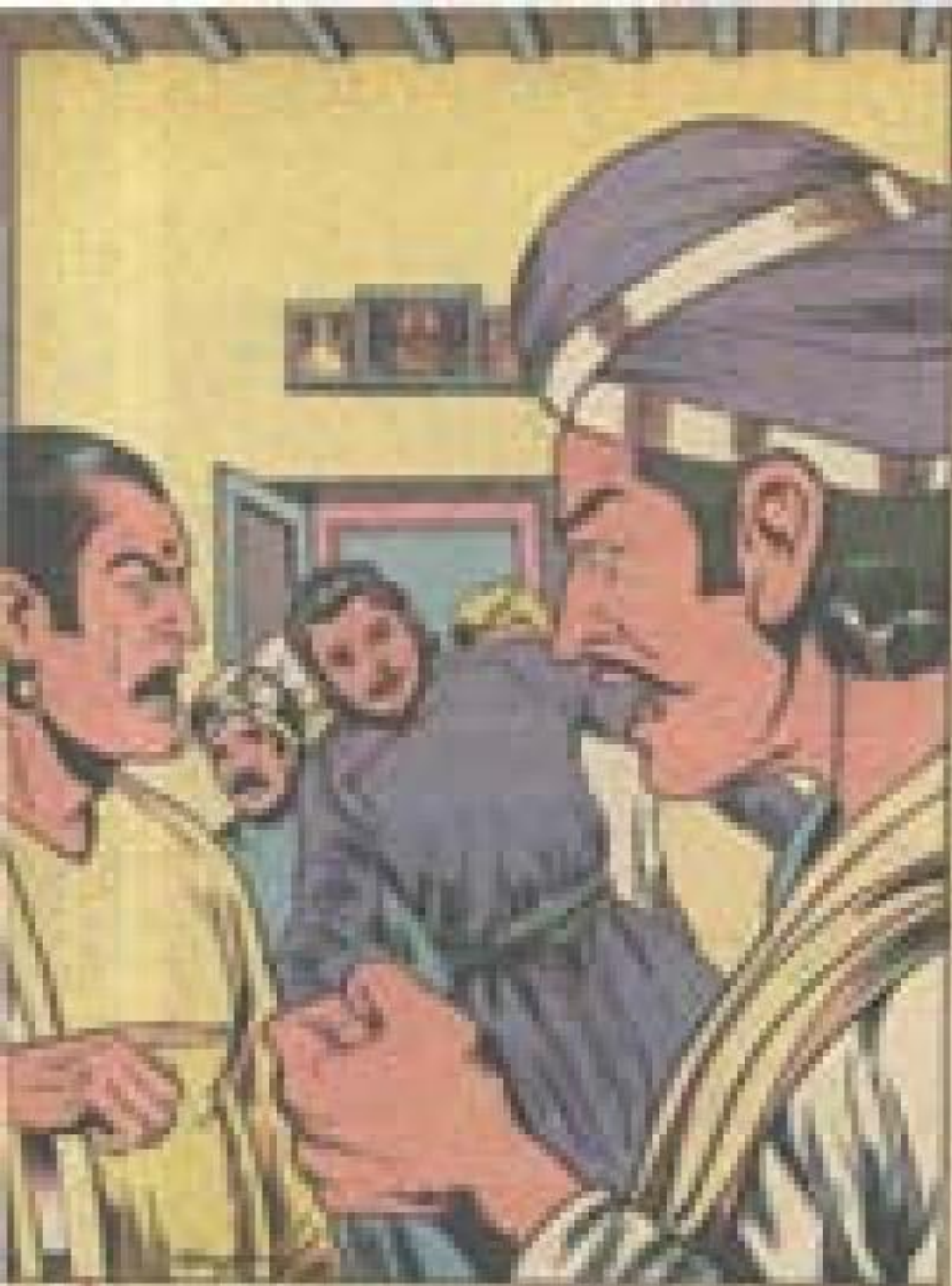
ఒక రోజున చంద్రకాంతుని ఇంట్లో పెద్ద విందు జరిగింది. వానికి విశ్వంభరుడనే మరొక చురుకుమందిని పిచ్చారు. విశ్వంభరుడు ఎటువంటి వారివైనా పరి, ముందూ వెనక అలోచించకుండా ఎంతటి మాట అయినా అవేయగలడని ప్రసిద్ధి. ఆయన ఏదో కబుర్లు చెబుతూ చంద్రకాంతుని చక్కన చేరారు.

ఈ సంగతి అక్కడే వని పాఠావిధిలో పుస్తక రామానందుడు చూడలేదు. ఇద్దరూ చురుకుమందిమలే అని తెలిసిన రామానందుడు, వారిని ఎక్కువ సేపు మాట్లాడుకోవచ్చేవారు కాదు.

విశ్వంభరుడు, చంద్రకాంతుడితో, "పండు వేయకలు లాలా గొప్పగా చేస్తున్నావు. పంటలు లాగా పండా యా విమిల ?" అన్నాడు.

"అదేంకాదు. నా పంట పొలాం మీద ఎవరి పొపిష్టికళ్ళూ పడగూడదనే, వేయకలు చేస్తున్నాను!" అన్నాడు చంద్రకాంతుడు.

ఈ జవాబు విశ్వంభరుడికి చురుక్కుమంది తగిలింది. ఆయన ఒక క్షణం ఆగి, "కందరి పొపిష్టికళ్ళు పడ్డాక, ఎన్ని పండులూ వేయకలు చేసినా, వారి చుష్ట ప్రేలావం పోదు, నా పంటలందుకే లాగా పండడం లేదు," అన్నాడు.

అక్కడ చేరిన వారందరూ రామానం
దుట్టి మెచ్చుకున్నారు.

అప్పుటి కాగితప పేర్లు మురిగిపోయాయి,
కానీ, అదాని నుంచి చంద్రకాంతుడు,
రామానందునితో మాట్లాడడం మానేకాదు.
ఒకటి, రెండుసార్లు రామానందుడు
మాట్లాడడానికి ప్రయత్నించివా, ఆయన
ముఖం చిక్కకు తివ్వుకునేవాడు.

తన ప్రిహతుని ప్రచర్తనలో వచ్చిన
మార్పు అర్థం కాక, రామానందుడు,
చంద్రకాంతుని భార్యను చూడబోయి,
“ఏమమ్మా, వదిలొ! మా అప్పయ్య వచ్చి
చూడగానే ముఖం చిక్కకు తిప్పేను
కుంటున్నాడు,” అన్నాడు.

“అయినా నీ మీద కోపం వచ్చింది.
వదిలొందిలో అయినా తప్పుపట్టి, నీకులు
చెప్పావుట. ఈ అవమానాన్ని, యీ
జన్మలో మరిచిపోలేనంటున్నారాయన,”
అన్నది చంద్రకాంతుని భార్య.

“ఎన్నో ఏళ్ళ నుంచి అప్పవమ్మల్లాగా
మనుకున్నాం. నా మాటలు వచ్చుక
పోతే, ఆ విషయం నాతోనే చెప్పవచ్చు;
వచ్చి మందరించవచ్చు. కానీ, ప్రిహాన్ని
యితా తెగతెంపులు చేసుకుంటారా?”
అన్నాడు రామానందుడు అశ్చర్యంగా.

“అయినా తత్వం నీకు తెలియంది
కాదుగదా! అక్కడికి వస్తున్నా వది

“అంటే, నాది అంత దాపిష్టికళ్ళం
కాదా?” అన్నాడు చంద్రకాంతుడు
కోపంగా.

“వేనేమీ అవలేదు. నువ్వే ముందుగా
నాది దాపిష్టికళ్ళావు.” అన్నాడు
చిక్కంభరుడు.

దీనితో అద్దరినుట్టా పెద్ద గొడవ
మొదలైంది. వచ్చిన అతిథులందరూ
వాళ్ళయట్టా చేరారు. రామానందుడు
విషయం తెలుసుకుని, “చంద్రకాంతా!
అది నీ యిల్లు. నీ ఇంటికి వచ్చిన అతిథిని
మర్యాద చేయడం, నీ బాధ్యత. అద్దరూ
వరదాగా మాటామాటా అనుకున్నప్పుడు,
వరదాగానే మర్చిపోవాలి,” అన్నాడు.

తెలిసినా, అయినా కోపం రావచ్చు, అందుకు నువ్వే ఏదో ఒకటి ఆలోచించు," అన్నది చంద్రకాంతుడి భార్య.

అది తెలిసిన కొద్దికాలానూ, చంద్ర కాంతుడి ఏదోకో కోయకుండా ఉన్నట్టయినా ఏదో తెలియని అబ్బు చేసింది. ఎందరు వైద్యులు చూసినా వానికి అబ్బు తగ్గడం లేదు. రామనందుడికి వైద్యకాస్తంలో కొంత ప్రవేశం వున్నది. ఒకసారి కోయ కుమి అయినట్టుగా చూపించేమని, కొందరు చంద్రకాంతుడికి సలహా యిచ్చారు. కాని, అయిన ఆ సలహాలను చెవిని పెట్టలేదు.

ఈ పరిస్థితుల్లో, చంద్రకాంతుడి అందరి ఒక కైరాగి పట్టాడు. చంద్ర కాంతుడు విషయంగా, ఆ కైరాగికి నమస్కరించి, తన కోయకుమి చూపించాడు. కైరాగి వాణ్ణి పరీక్షించి చంద్ర కాంతుడితో, "నిన్న పరమహ్యాత్మ్యమయింది! అయినవాళ్ళు కూడా, నికంట అధికులుగా వుంటే ఒప్పులేవు. నీలో తొత్తిగా ఒప్పు లేదు. నీ ప్రిహతులు చెప్పిహతం కూడా, నీకు రుచించదు. నీలోని యా తెలు లక్షణాలే, నీ కుటుంబాన్ని రోగాల యావంలో బాధిస్తున్నవి," అన్నాడు.

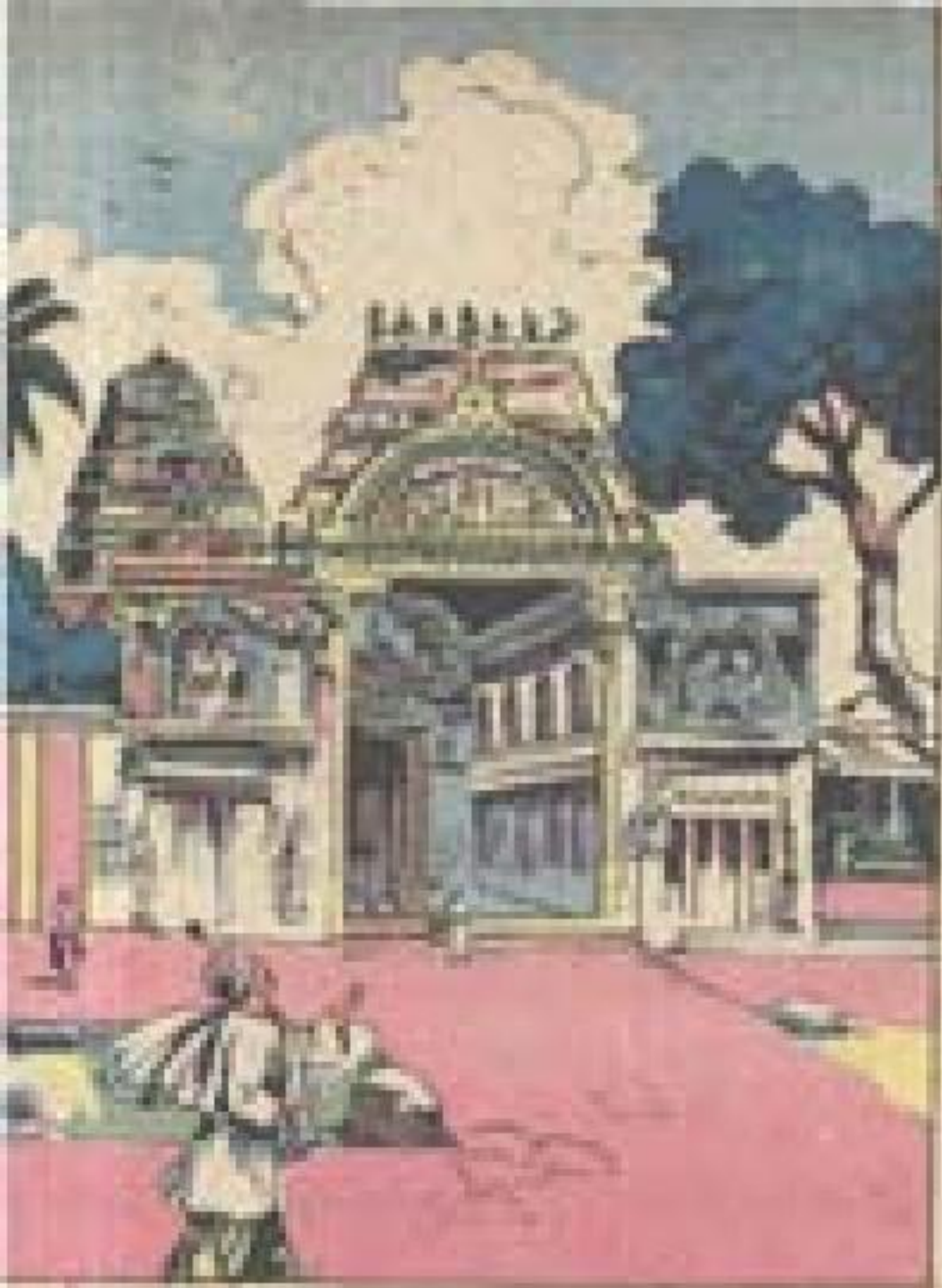
చంద్రకాంతుడు వెంటనే, "స్వామి, తమరికెవరో నా పైన అవేశాలు చెప్పారు.

విజ్ఞానికి నాకున్నంత ఒప్పు ఈ తొక్కో ఎవరికి వుండదు. నా కోయకు కోపం, వేవేమైనా చెయ్యగలను. తమరు అని తిప్పించి!" అన్నాడు.

"అక్కడికి రింజామతల యారంలో, క్షిమల్లికాద్ధుమి అయిం వున్నది. నిన్న ఒక్కడివి కాలినతకన ఒంటరిగా వెళ్ళి, స్వామి దర్శనం చేసుకుని తిరిగిరా. స్వామికి వేనిచ్చే మందు పొట్టాం చూపించు. అది స్వామిప్రసాదమై, నీ కోయకు అవారోగ్యాన్ని పోరిస్తుంది!" అని చెప్పాడు కైరాగి.

"అలాగే చేస్తాను, స్వామి!" అన్నాడు చంద్రకాంతుడు.

“అంత చూడం నీ తనదం చాలా శ్రమతో కూడినదని, ఎక్కడా పిలో వినుగు పుట్టకూడదు. దారిలో ఎక్కడా పక్షాంతి తీసుకోకూడదు. స్వామి దర్శనం అవగానే, తిరిగి ఇరివడకని అయిల్లిరి యిక్కడికి రావారి, తరిసందా?” అన్నాడు బైరాగి.

చంద్రకాంతుడు బైరాగి చెప్పినదానికి వచ్చుకున్నాడు. అయిన మందు పొట్టాం తీసుకుని శ్రీమల్లికార్జునుడి అలయానికి వెళ్ళాడు. తరవాత ఎక్కడా పక్షాంతి తీసుకోకుండా, అ రాత్రుకే తిరిగి వచ్చాడు.

బైరాగి చంద్రకాంతుణ్ణి చూసి అశ్రుర్యంగా, “అప్పుడే తిరిగి వచ్చావా!

అంతగా అలయం పరకూ వెళ్ళావా లేదా?” అని అడిగాడు.

“నా కొడుకును రక్షించుకునేందుకు త్వరగా వెళ్ళి, త్వరగా తిరిగి వచ్చాను.” అన్నాడు చంద్రకాంతుడు.

“ఎక్కడా, ఎవరిపైనా వినుగు ప్రదర్శించలేదు కదా?” అన్నాడు బైరాగి.

“లేదు, స్వామి! అత మందును చూచికివ్వవచ్చువా?” అని అడిగాడు చంద్రకాంతుడు.

“పిల్లడు! ఈ మందు నీ కొడుక్కు వని చెయ్యదు, నీవు స్వార్థపరుడివి. ఆ స్వార్థం విన్ను విడిచిపోయేవరకూ, నీ కొడుకును ఇబ్బు పడవదు.” అన్నాడు బైరాగి గంభీరంగా.

“అదేమిటి, స్వామి! నా కొడుకు కోసం రానూ పోనూ నాలుగొమ్మల చూడం, ఒక్క రోజులో నడిచిన వేడు స్వార్థపరుడివా? స్వార్థపరుడికింత ఒప్పు స్వార్థపరుడుందా?” అన్నాడు చంద్రకాంతుడు.

“చూడు, నాయనా! భగవంతుడు కంటికి కనిపించదు. అలయంలో వుండేది శివామిగ్రహం, వేడు, నీకు అవసరమిట్టి, చూ ముగ్గుర్ని సమ్మి, మువ్వ ఎంతో ఒప్పు ప్రదర్శించావు. అవునా?” అని అడిగాడు బైరాగి.

చంద్రకాంతుడు అవునిచ్చిస్తూ తల వూపాడు.

బైరాగి ముఖం గంభీరంగా పెట్టి, "నీలో యంతటి ఓర్పు ఉన్నప్పుడు, యిదే ఓర్పును పొందినమమల మధ్య చూపడం, నీకెందుకు సార్థ్యం కాదు? అప్పుటి నీ ఓర్పు, నీ స్వార్థం కోసం ఉద్ధరించి, నీకు నమ్మకం ఉన్నచోట, స్వార్థంతో కలా విగ్రహం పట్ల కూడా ఎంతో ఓర్పు ప్రదర్శించగలవు. నీకు నమ్మకం లేని చోట, కంటికి కనిపించే మనిషిపై కూడా విమోక్షం ఓర్పు చూపలేవు, ఎందుకది?" అన్నాడు.

"అబద్ధం స్వామి! వేదవందనల్లా ఓర్పుగానే ఉంటాను. ఓర్పు లేనివాళ్ళి, నాకు ఓర్పు లేదని అంటారు," అన్నాడు చంద్రకాంతుడు.

"అదే నిజమైతే, నేను నిన్ను అరవే వీరంగా అంత దూరం పదిపించాను," అంటూ బైరాగి గడ్డం, మిసాలా తాగి వేశాడు.

బైరాగి వేదంలో వచ్చిన అతడు రామి పండుడు.

చంద్రకాంతుడు అశ్చర్యపోయి, "నువ్వు! ఏమిటి నాటకమంతా?" అన్నాడు.

"అదంతా పదివేల పాఠంతో, వేదాదివ నాటకం. నీ కోయిల్కు అర్పిమిలేదు. మధ్య నా పల్ల చివ్వు తప్పి అరిగిందని, శక్తతంగా మన ప్రిహరందాన్ని తెంటే యాచమికున్నావు. నీ ప్రిహం కోసం నేని చివ్వు నాటకం అదాను," అన్నాడు రామాదించుడు.

చంద్రకాంతునికి తన తప్ప అర్థమైంది. "నేను కావాలని మివ్వమి కున్నావు: అంత నాటకం అదావు. అక మించు నాపల్ల పారనాటం అరగనివ్వను, స్వార్థం లేని ఓర్పును ప్రదర్శిస్తాను," అన్నాడాయన.

అతర్వాత, ఆ ప్రిహారులు సొంత అన్నదమ్ములకు మించి అక్మయంగా కలకాలం జీవించారు.

మధ్యపాన ఫలితం

బ్రహ్మదత్తుడు కళిరాజ్యాన్ని పొందిన కాలంలో, బోధిసత్వుడు పండితవంశంగా ప్రసిద్ధిగాంచిన ఒక బ్రాహ్మణ కుటుంబంలో జన్మించాడు. అయిన తనకు అదనైతిళ్ళ పయనం పచ్చేపరకూ పర్వ కాష్ఠిలూ ఉండి, మహాపండితుడన్న బాధిత గాంచాడు.

అయినకు తల్లిదండ్రులు వివాహం చేయించారు. కాని, బోధిసత్వుడు అందుకు అంగీకరించక పిన్నునించి హిమాలయ పర్వతాలకు పోయి, ఒక రుందర ప్రదేశంలో ఆశ్రమం నిర్మించు కుది ఉండసాగాడు.

ఒకసారి బోధిసత్వుడు వానకాలం వాలుని వెంటా గ్రావస్థిలో గడిచి, శిష్టులతో భద్రపతి అనే గ్రామం చేరాడు. అక్కడికి కోసుదూరంలో ఒక నదీ, అంబ తీర్థ మనే ప్రసిద్ధస్థలమూ వున్నవి. అయిన

ఆ తీర్థం కేసి శిష్టులతో అయిలుదేరాడు. ఆ తీర్థం ఒడ్డున ఒక ముని ఆశ్రమమూ, ఆ ఆశ్రమంలో అంబతీర్థిత అనే మహా విషవిర్పమూ వున్నవి. అది తెలిసిన గ్రామ వాసులు బోధిసత్వుడికి అక్కడికి వెళ్ళి వద్దని సలహా యిచ్చారు. అయిన అది చివీ విషవస్తుల పూరుకున్నాడు.

అయిన శిష్టుల్లో సోగతన్తవిరు తనే వాదోకయిచ్చాడు. అతడు మంత్రకాష్ఠింలో అరితేరిపరాదేగాక, అసామాన్యరైర్యకారి, తరిమ్మావాళ్ళ మంచి వేరుపడి ముని ఆశ్రమానికి వెళ్ళాడు.

ఆ విషయంలో ముని లేయి, సోగతన్త విరుడు ఆశ్రమంలో ప్రవేశించి, 'ఒకదోల తుంగదాపి పరుడుకుది కూర్చున్నాడు. ఆ వెంటనే మహా భయంకరాకాశంలో వున్న విషవిర్పం అతడి ముందుకు వచ్చి మున్నుమంటూ పతగనిచ్చింది.

సాగతస్థవిరుడు ఏ మాత్రం బంకక,
 “నువ్వేదా, అంబకశిర్షిక అనే పేరి
 పోయింది?” అన్నాడు.

ఆ ప్రశ్న వింటూనే సర్పం పెద్దగా
 బువలు కొట్టడం ప్రారంభించింది. దాని
 వేళ్లలో నుంచి వర్షాని సాగలు కలిస్తే,
 స్థవిరుడు కూడా మంత్రశక్తితో తన వేళ్లలో
 నుంచి సాగలు వెలువరించాడు. ఆ
 వెంటనే సర్పం బేరిమంది అగ్నిజ్వాల
 కలిపింది. స్థవిరుడు తన బేరిమంది అగ్ని
 జ్వాల కలిపాడు.

ఈ విధంగా వాలుగైదు నిమిషాల
 కాలం స్థవిరుడూ, విషసర్పం తమ శక్తి
 సామర్థ్యాలు ప్రదర్శించుకున్నారు.
 స్థవిరుడి సర్పయంత్రం గమనించిన
 సర్పం, యితరేపిటికే తల వాల్చి
 వెనక్కు తిరిగింది. స్థవిరుడు దాని తోక
 చట్టుకుని వెనక్కు లాగాడు.

“అంబకశిర్షికా, యిక్కడ శిర్షమాత
 వచ్చిన యాత్రకులు బాబామంది, ఏ
 కాటుకు మరణించారని, వాకు తెలుసా?”
 అంటూ స్థవిరుడు విషసర్పం కోరలు పిడి,
 దాన్ని ప్రాణాలతో పదిలారు.

అది జరిగిన పక్షం రోజుల తర్వాత
 బోధివత్సుడు భద్రపతి నుంచి కోకాంటి
 పగరానికి వెళ్ళాడు. స్థవిరుడు మహా
 విర్భావ్వి కోరలు పిడి పదిరిన నంగతి

గ్రామాల్లోనూ, పట్టణాల్లోనూ మారుమోగి
 పోయింది. కోకాంటివాసులు బోధివత్సుడికి
 మనంగా స్వాగతం యిచ్చి, ఒక పెద్ద
 ఉద్యానంలో నివాసం ఏర్పాటు చేశారు.

ఆ మర్నాటి ఉదయం కొందరు వగర
 వాసులు బోధివత్సుడి తర్పణం చేసుకుని,
 కొందరు సహాధ్యాయులతో ఒక పెద్ద చెట్టు
 వీడలో కూర్చుని ఉన్న స్థవిరుడి వద్దకు
 పోయి, సమన్వరించి, “మీరు ఎక్కడో
 చూరానె హిమాలయాల్లో నివసించేవారు,
 అక్కడ మీరు కోరిన పస్త్రపులు దొరకడం
 దుష్లభం. అలాంటి వేస్తైనా పుంటి మీకు
 చెప్పింది, తక్షణం తిచ్చి యివ్వగలం,”
 అన్నారు.

స్తవరుయ అవాలు చెప్పకుండా పూరు
కున్నాడు. అప్పుడు శిష్యుల్లో యిద్దరు,
“అయ్యలారా, మాకు పారావతమద్యం
తాగలది ఉన్నది. అది యంతవరకూ
మాకు ఎక్కడా లభించలేదు. ఆ మద్యం
తయారు చేసి పంపించి,” అన్నారు.

నిగరవాసులు అందుకు ఒప్పుకుని,
మద్యాహారం తోపాటు పారావతమద్యం
తయారు చేసి, ఒక గృహస్థు అంట్లో దాచి,
స్తవరుయిని వెంటబెట్టుకుని పోయారు.

స్తవరుయ పారావతమద్యం తాగడం
ప్రారంభించి క్రమంగా శ్రేష్ఠ తలశక్తి
దంభే లేచి, పిచ్చివాడిలా మాట్లాడుతూ
గంతులేస్తూ నిగరవ్యాకం కేసి పరిగెత్తి,
అక్కడ పడిపోయాడు. వెంట ఉన్న
నిహార్థాయలు అతణ్ణి భుజాల మీద
వేసుకుని బోధిసత్వుడి దగ్గరకు తెచ్చి,
అయిన పాదాలమీదను తల వుంచేలా
పడుకోబెట్టారు.

అయితే, స్తవరుయ కోపంగా లేచి,
బోధిసత్వుడి వైపుకు పాదాలు చాచి

పడుకున్నాడు. బోధిసత్వుడు చిరునవ్వు
వదిలి, శిష్యులతో, “అంబశిర్షంలో
మహా విషవర్షాన్ని తొంగదీపివదిపరు?”
అన్నాడు.

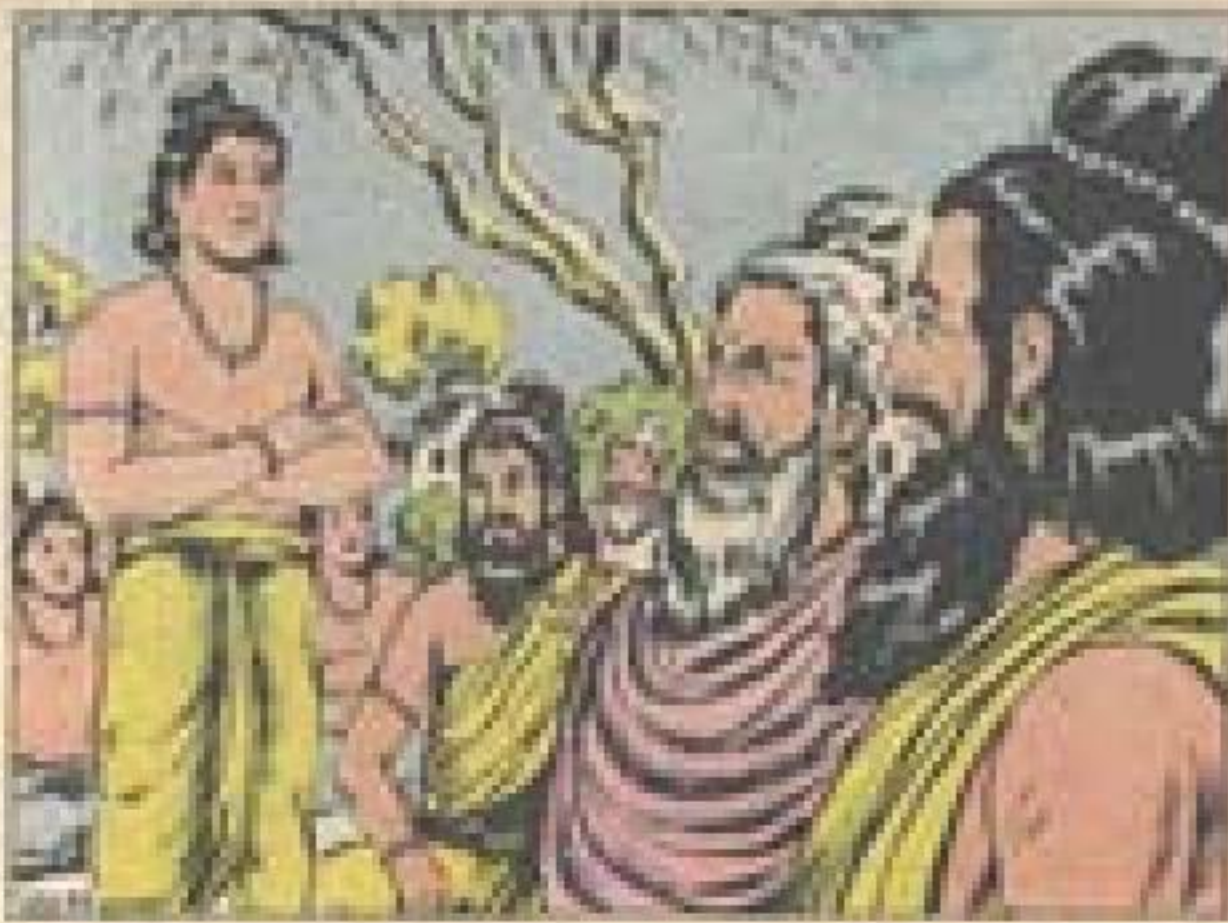
“స్తవరుయ!” అన్నారు వాళ్ళు.
“అప్పుడా స్తవరుయ బురదపామువైలా
తొంగతీయగలడా?” అని బోధిసత్వుడు
అడిగాడు.

“తొంగతీయలేదు,” అన్నాడు
శిష్యులు.

అప్పుడు బోధిసత్వుడు, “ఈ అమె
తదాన్ని మరిచిపోకండి! మద్య పానం
లేపోవక మైకమేకాదు, బుద్ధిక్రమ కూడా
కలిగిస్తుంది. తువాటి మీంచి ఎవరూ
మద్యపానం చేయరాదని నియమం పెడు
కున్నాడు,” అన్నాడు.

మద్యపాన మైకం మరిచి తేరుకున్నాక
స్తవరుయ బోధిసత్వుడి కాళ్ళ మీద పడి
యొలిచేసాడు. అయిన వాణ్ణి లేప
వెత్తి, మద్యపానం వల్ల కలిగే యుష్మరి
తాలు వివరించి చెప్పాడు.

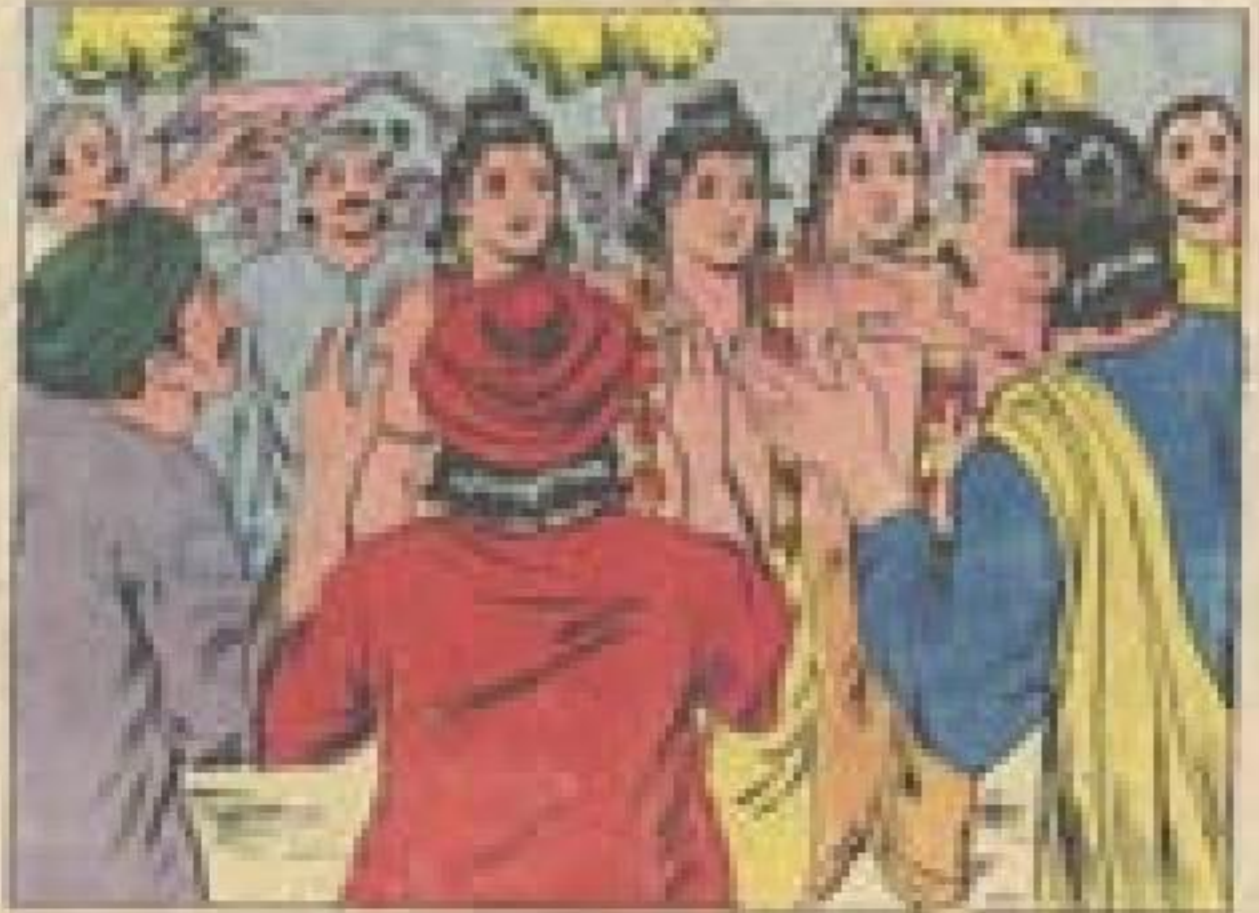

మీద పాటలు :

సరస్వతి

గోతమమందిరి పెళ్ళతుంటు, ద్వితుంటు, త్రితుంటు అనే ముగ్గురు కుమారులు ఉండేవారు. వారిలో చిన్నవాడైన త్రితుంటు వార్యులలోనే మించి వంటి కుమారు పెరుగించాడు. తపోవేషంలోని మునులందరూ అతని పంతుగానే మెచ్చుకునేవారు.

ఆ ముది కుమారులు పెరిగి యువకులయ్యారు. ఒకసారి ముగ్గురూ కలిసి, అశ్రమంమీదికి చూడచూడ గ్రామాలలో ఉన్న తమ తల్లిమ్మగారి కిమ్మలను చూడడానికి బయలుదేరారు. గోతముని కిమ్మలు—గురుకుమారులు ముగ్గురేమీ పాదపంగా అభ్యసించి గోతమించారు. త్రితుంటు వారిని మరంత అకర్షించాడు.

కొద్దార్కు తనదాత, మువకుమారులు ముగ్గురూ, బంగారం, అద్దలు మొదలైనవి అందుకోలేక, తమ అశ్రమానికి తిరుగుపయోగమయ్యారు. తిరుమరీయలలో బుద్ధుల చేయూర్పు ఉద్దేశంతో, వాళ్ళు ఉత్సాహంగా ముందుకు వచ్చారు.

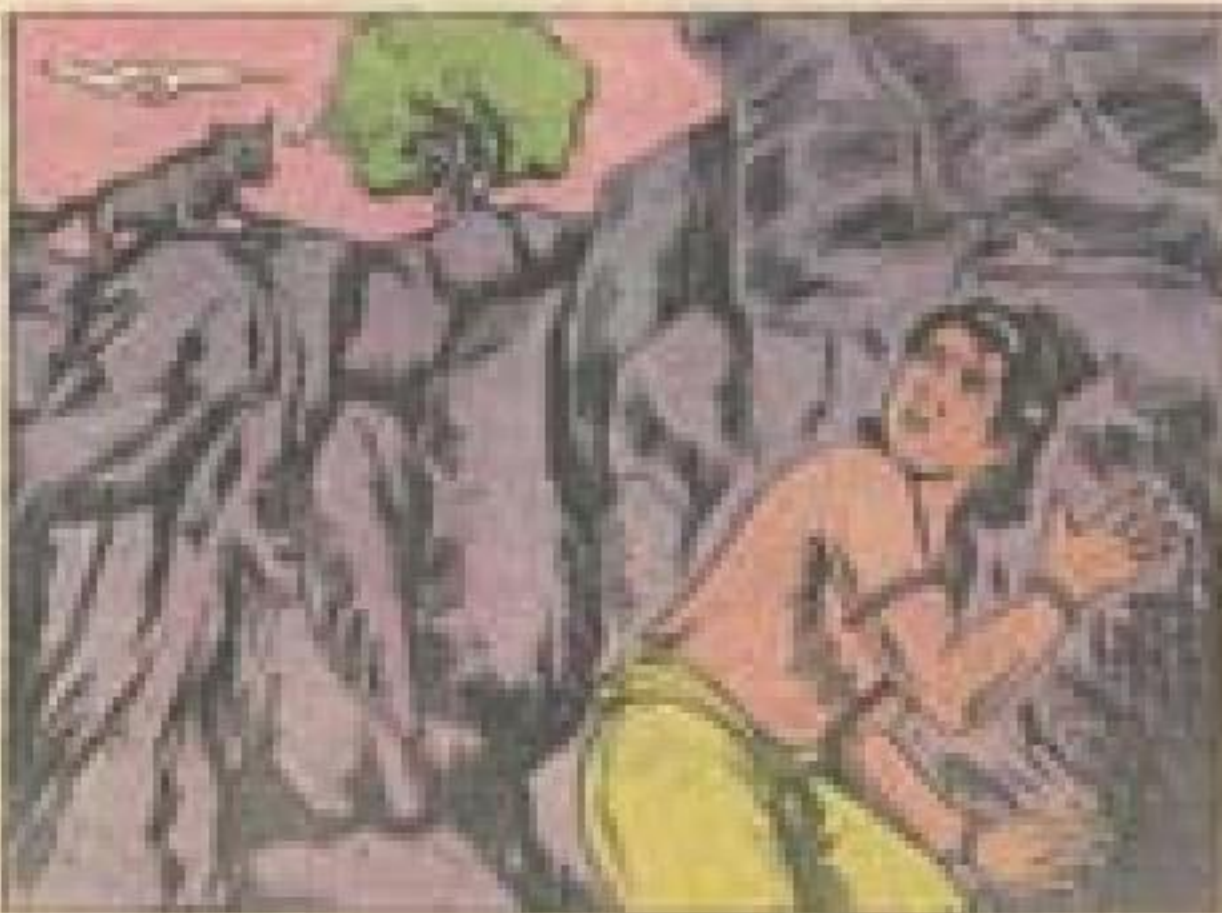

అప్పుడొకరికి తమ్ముడు క్రితుడంటే చెప్పలేవంట అయ్యాడు అంటే ముగ్గురూ కలిసి పోగువేయడం కాదుగానీ క్రితుడికి భాగం లేకుండా వేయాలని మోక్షమేష్ట్యంకో వాళ్ళు కపాష్ట్యంగా క్షుటవచ్చాడు. ఈ మంగలి తెలుసుకో కుండా, క్రితుడు ఏదో అలోచనలతో వదవ్వాడనిగా వాళ్ళు మించుకు వదవ పోగాడు.

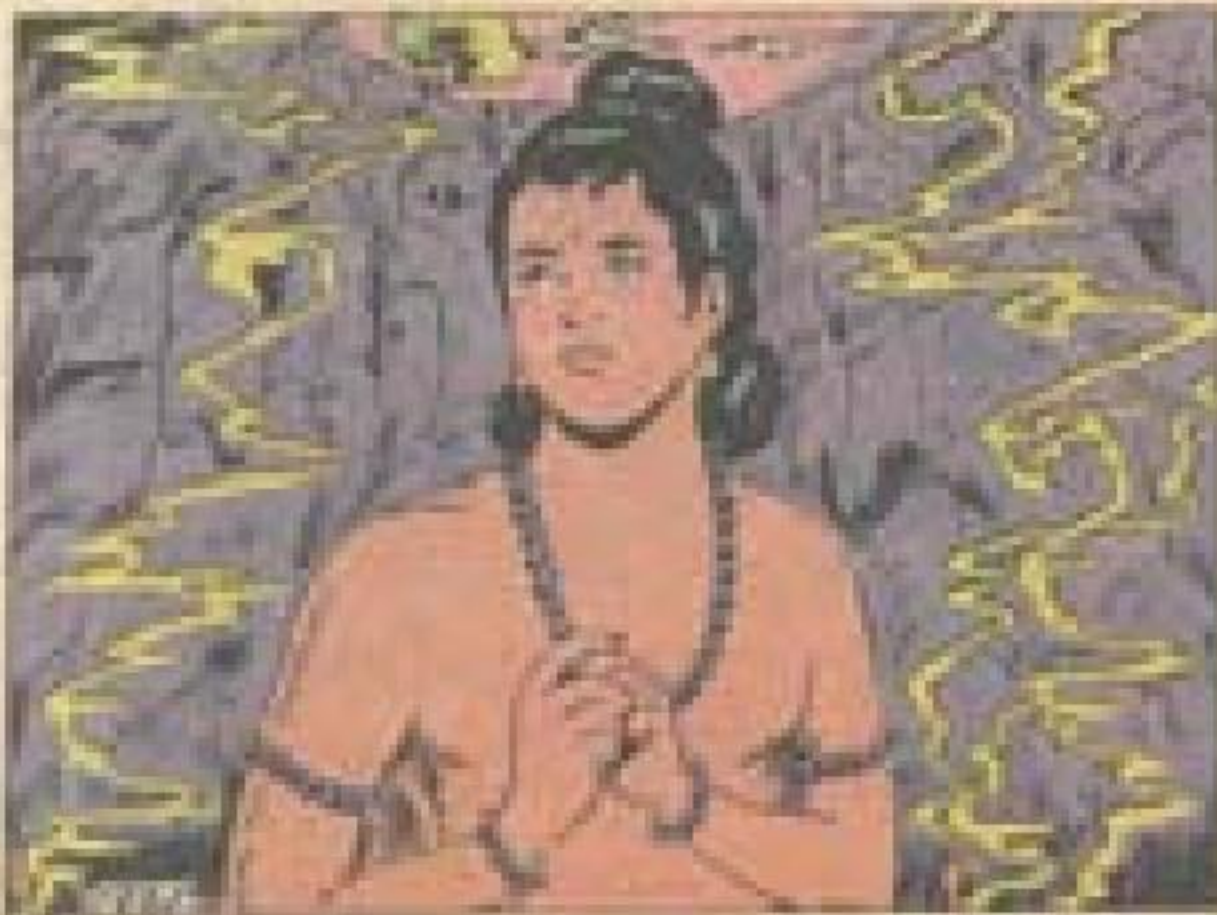
అప్పుడు పోతలమోటువ పోంది చూస్తున్న భోదలు ఒకటి, అప్పుల కళ్ళ అదింది. భోదలు క్రితుడిని చూచుకుంటే పోగింది. అతడు వాడిని గమనించడం లేదు. అదేమీ గురించి, అప్పులు తమ్ముణ్ణి హెచ్చరించకుండా, తమ ప్రాణాలు కాపాడుకో కాపాడి వచ్చుల వచ్చు చెప్పడం తెచ్చాడు.

తన మేటికి వచ్చున్న భోదలమీ చూడ గానే, అక్కడి నుంచి పారిపోయాడని ప్రయత్నించిన క్రితుడు కాలువారి, వచ్చు వచ్చు లోకైవ గెలిచి వది పోయాడు. భోదలు గెలిచుకున్నా కొంత పెద్ద తనకి వెళ్ళిపోయాయి. క్రితుడు, తమ్మ కాపాడమని అప్పులకోసం అదిచాడు, అయితే ప్రయోజనం లేక పోయింది.

తోలేలు పెళ్ళిపోయిన తర్వాత, పితకుయి,
 ద్వితుయి వెళ్ళగా చెట్టు దిగివచ్చి, గోతి
 గట్టు మీద వదిలివచ్చి, త్రితుయి కామతల
 వంటివి తీయకుని, గోవులయి తోలుకుని
 తమ వాదిన పెళ్ళిపోయారు. కాని,
 త్రితుయి అరుపులను విమాత్రం
 పట్టించుకోలేదు.

యెల్లం తోలుకునిన శివమరియలు
 వేమించువనతో, త్రితుయి ఎంతో వేయ
 చెందాడు. ఆ తరువాత అతనితో
 అలోచన తల్లించి, తన శక్తిగమిచం
 గోతిలోపటి యెల్లం తోలుకుని పెళ్ళియం
 వాడు. గోతిలోని గడ్డివనకలవే అగ్నిగా
 భావించి, దుంకలాలు చేయిపుతూ,
 వచ్చివచ్చి విళ్ళును వెయ్యగా భావించి
 వాని మీద చింతించిపోగాడు.

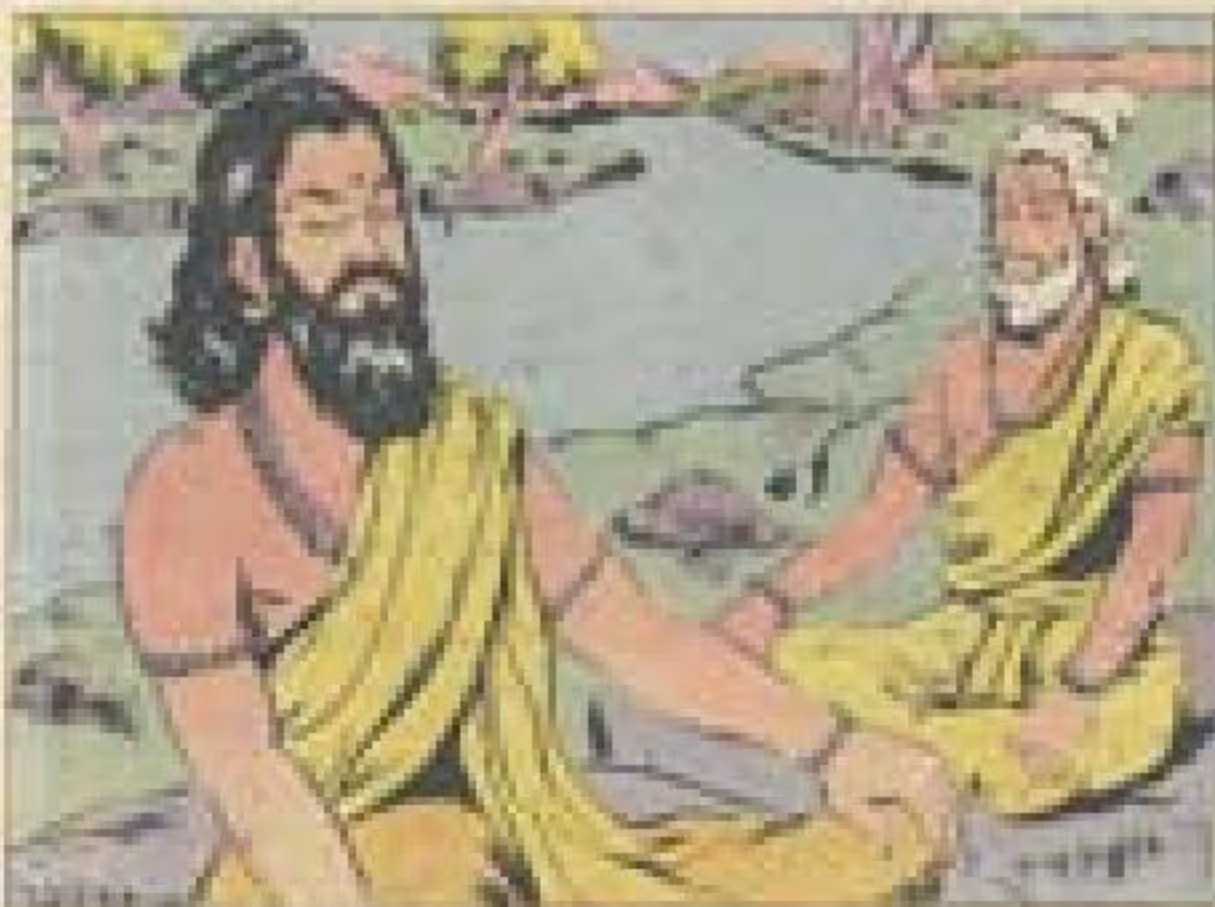
త్రితుయి అమ్మలు అగ్నిమం చేయకుని,
 యెల్లారికి కావలసిన పొయ్యిగింజా
 వేమి కూర్చుకుని, యెల్లం చేగాడు.
 అయినా పొళ్ళకు వారివల్ల తగినంత
 తక్కువలు లేకపోవడంతో, దుంకలాలు
 న్నీకయిగా వల్లం చేలేకపోయాడు.
 అందువల్ల, యెల్లారిం బట్టించలేదు.
 వాళ్ళ ప్రయత్నాలు పూర్తి అయ్యాయి.

గోతిలో బుజ్జం చేస్తూన్న శ్రీశుని చిత్త శ్రద్ధలకు సంకపించి దేవతలు అతని ముందు ప్రత్యక్షమై పదాలు కోరుకో మన్నాదు. తమ గోతి నుంచి బయట పడాలని, ఆ గోతి నుంచి వెలువడితే జలం, దేవతలకు నీరు ద్విం బేం త పవిత్రం కావాలని శ్రీశుని దేవతలను ప్రార్థించాడు.

దేవతలు శ్రీశుని కోరిక పదాలు ప్రసాదించారు. పెద్దావలికి జలప్రసాదం అతన్ని గోతి నుంచి పైకి తీసింది. అక్కడి నుంచి అది నదిలో ప్రవహించసాగింది. దేవతల కావశాలలగా ప్రజలకు నీ శ్రీశుని అన్నలు పంపిస్తారని అంటున్న అయ్యార్లు.

ఆ నది పరస్పర పేరుతో ప్రసిద్ధి గాంచింది. ఆ నది కొన్నళ్ళాన్ని పేల జలం వాటి బయటలు వెళ్ళు కిస్తోం దాని. కాలుకమీద పరస్పరతీవది రుంగర్పావలి చేరింది. అంతర్వాహినిగా ప్రవహిస్తూన్న పరస్పరతీవది—అయ్యో కాదు నీమీదంలో ప్రయాగ వద్ద యేమీ చిత్ర పాటగుంగానీతో పంగిమిస్తున్నది.

దోషం ఎవరిది?

అగ్నిశిఖరలోని మిహిరపర్వ పొలిస్తున్న రోజుల్లో, ఒకసారి ఎక్కడినుంచో నిర్మలా నందుడనే యోగిశ్వరుడు రాజధాని నగరానికి వచ్చాడు. అతడు నగరం చేరిన కొద్ది రోజుల్లోనే, అతడి మహిమలు బాగా ప్రచారమయ్యాయి. ప్రజలు అతణ్ణి భగవదాంశ కలవాడని పూజించసాగారు.

నిర్మలానందుడి గొప్పతనం గురించి విన్న మిహిరపర్వకు, ఆయన్ని ఒకసారి దర్శించాలనే కోరిక కలిగింది. కాని, ప్రభుత్వవారుల్లో ఒకడు, నిర్మలానందుడు యోగిలా తోడతం లేదనే సమాచారం అందిందాడు. మిహిరపర్వ అతడిపై గట్టి నిరూపణలు చేశాడు. కొద్ది రోజుల్లోనే అతడు దొంగ యోగి అని తెలిసిపోయింది.

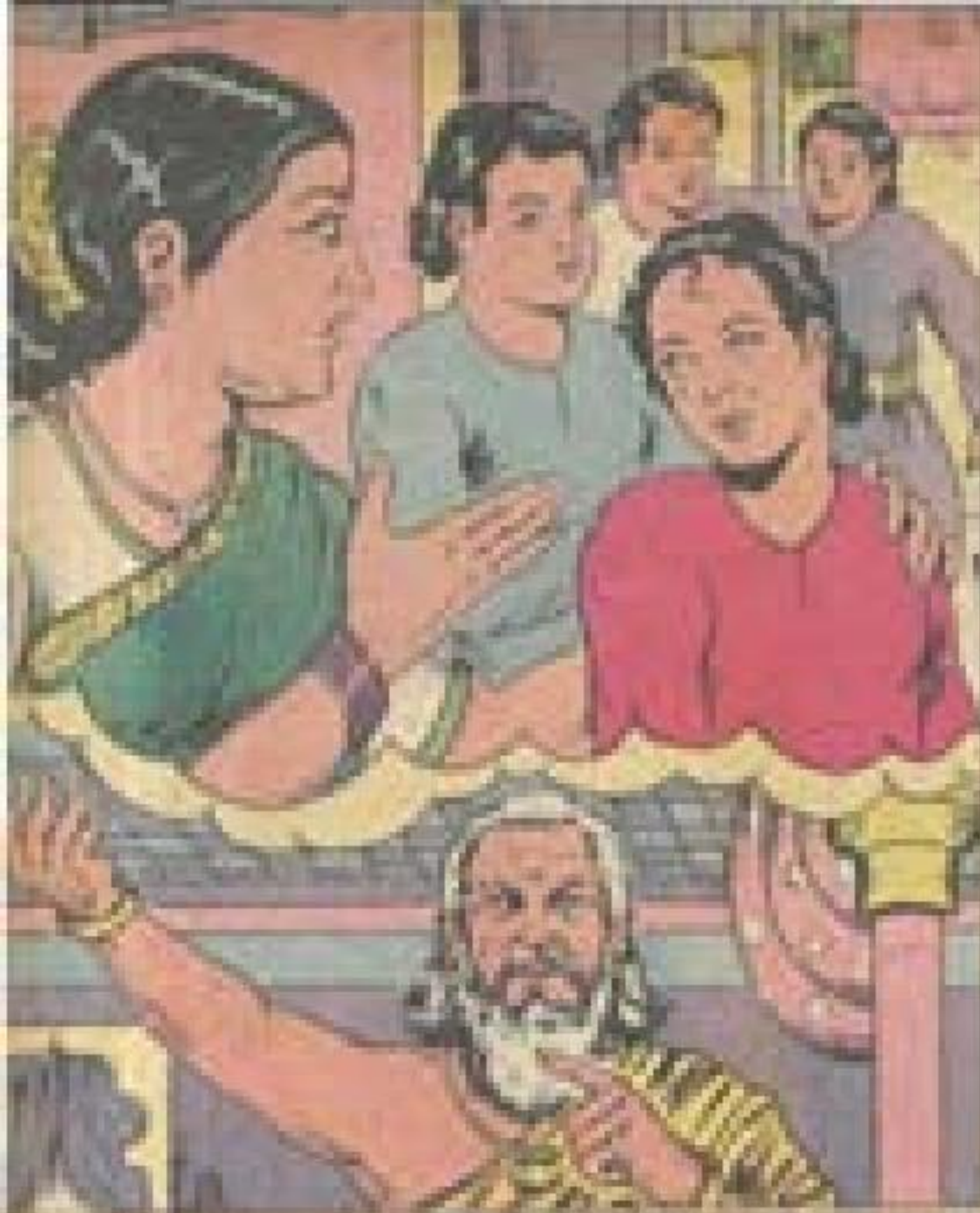
రాజా నిర్మలానందుణ్ణి, అతడి శిష్యులనూ పరకు రప్పించాడు. ఆయన పతలో నిర్మలానందుడి నేరాన్ని ప్రస్తా

వించగానే, అతడు రాజుకు పమిష్టం తెలిపిపోయిందని గ్రహించాడు.

అయినా నిర్మలానందుడు ఏ మాత్రం తొణతక, "మహారాజా, మీరు నా గురించి చెప్పినదంతా యధార్థమే! అయితే, యందులో తేడం నాది కాదు. ఏది నిజమో, ఏది అబద్ధమో తెలుసుకోకుండా నమ్మిన ప్రజలది. మహామేధావులూ, ప్రజ్ఞావంతులూ కూడా నమ్మి అశ్రయమై వ్పారు. దేది కోపం? కోరికలు తీరడం కోపం!" అన్నాడు.

"అది అవకాశంగా తీసుకుని, నువ్వు అందర్నీ మోసగిస్తున్నావు," అన్నాడు మిహిరపర్వ కోపంగా.

"ఇందులో నేను చేసిన మోసం ఏమున్నది, మహారాజా! నాళ్ళు తమ కోర్కెలు తీర్చుకోవడానికి భగవంతుణ్ణి ప్రార్థించేకంటే, అందుబాటులో వున్న

నిర్మలావందుడి మాటల్లో పక్కమొన్నే
దేమావని నంటేపోంట్ రాజా, మింగి
కట్టుమిట్టాడుకుండడం గమనించి,
పక్కనే కూర్చుని ఉన్న వృద్ధ రాజగురువు
చిరునవ్వు నవ్వి, నిర్మలావందుడితో,
“నిర్మలావందా, నీ మాటలు వాకొక
కదను గుర్తు చేస్తున్నవి. పూర్వం ఒక
తల్లికి పలుగురు కొడుకులుండేవారు.
వారిలో ఒకడు అమాయకుడు. అతని
అమాయకత్వాన్ని అసరా చేసుకుని, మిగి
లిన ముగ్గురూ అతణ్ణి వాధిస్తూండేవాళ్ళు.
తల్లి ప్రశ్నించి నవ్వును—వాణ్ణి మేం
పూరుకోమన్నామా? తిరగబడితే, మేం
నేరు మూసుకోమా, అంటూండేవాళ్ళు.

తల్లికి వాళ్ళ మాటల్లో ఏదో పక్క
మొన్నెట్టు తోచి, అమాయకుడైన కొడుకు
అప్పుల మీద తిరగబడమని, యిరుగ్గా
పుండమని పలకా యిస్తూండేది. కొంత
కాలానికి అమె మరణించి పరకానికి
వెళ్ళింది. అక్కడ అమెను బోధిగా నిర్ణయిస్తూ
యమధర్మరాజా, “అమ్మా, చేతికి ఉన్న
బయి వేళ్ళూ ఒకటాగా పుండవు. ఒక
వేలు, మరొక వేలులా ఎన్నటికీ మారదు.
అమాయకుడైన నీ కొడుకును, మిగతా
కొడుకులు వాధిస్తూండగా, ముప్పు వాల్చి
నమర్చిందావు. అక్కడ తప్ప నీ అతర
కొడుకులది కాని, అమాయకుడిది కాదు.

నన్ను అశ్రయించడం ములునైన మార్గం
అనుకున్నారు. అలాంటి స్వార్థపరులచే
బోవడంలా. వాళ్ళే గమక నన్ను అచరించి,
వాకు యంత విలువ యివ్వకపోతే, నేనిలా
ప్రవర్తించి పుండేవాణ్ణి కాదు. ఇకపోతే,
నన్నలా అదరించడం పిల్ల, వాళ్ళకు
తలుగుతున్న పద్ధతిమీలేదు. పిడికెడు
చియ్యం, యివ్వపళ్ళూ వాకియ్యడం పిల్ల.
వాళ్ళ మిడిమావ్వాలేమీ తరగవు.”
అన్నాడు నిర్మలావందుడు.

మిహిరచెర్మ యీ వాదానికి కొంచెం
అశ్చర్యపడి, ఏం మాట్లాడడానికి తోచక
మింగివైపు చూశాడు. అయినకూ వెంటనే
నిమాధానం తోచలేదు.

బలమే వ్యాయమన్నది రాక్షసత్వాన్ని
 సూచిస్తుందిగాని, మానవత్వాన్ని సూచిం
 చేదు. ఒకరి అమాయకత్వాన్ని అధారం
 చేసుకుని, వాళ్ళను అడిండాలుని
 చూడడం దోషం. అమాయకులు తీరగ
 బడలేక పోవడం, వాళ్ళ బలహీనత,"
 అని చెప్పాడు.

నిర్మలానందా, యీ కథ వ్యాసా వేదం
 చెప్పబోయేదేమంటే—మానవజాతి అంతా
 ఒక పెద్దమైన సోదర సంబంధం కలిగి
 వున్నది. పెద్ద పెద్ద కోరికలు వుండడం,
 వారి కోపం తాపత్రయవడడం చాలా
 మంది బలహీనత. వాన్ని అధారం చేసు
 కుని, సుఖంగా బతకాలనుకుంటున్న
 ముష్టి దోషిని!

నిన్ను అవరించడంవల్ల, వాళ్ళకు వద్దం
 లేదంటున్నావు; అది నిజం కాదు. నీకు
 తోబుడిక పెట్టడంలో వారికి అర్థికంగా
 వద్దం కలగని మాట నిజమే కాని, వాళ్ళ
 బలహీనతల్ని సుష్టి మరింత వృద్ధి
 చేయడం వ్యాసా, వాళ్ళకు మానసికంగా

తీరని వద్దం కలుగుతున్నది. అటువంటి
 నిన్ను శక్షించకపోతే, ఆ దోషం అక్కడ
 తల్లికి తగిలినట్లే, యిక్కడ దేకాన్ని
 పోదించే రాజుకు తగులుతుంది,"
 అన్నాడు.

రాజగురువు మాటలు విని, నిర్మలా
 నందుడు నిగ్గుతో తల వంచుకున్నాడు.
 రాజా మహారాష్ట్ర వంశోద్ధింపి, నిర్మలా
 నందుడికి ఎలాంటి శిక్ష విధించాలో రాజ
 గురువునే నిర్ణయించవలసిందిగా కోరాడు.

అప్పుడు రాజగురువు, "నిర్మలా
 నందుడా, అతడి యద్దరు శిష్యులూ
 కూడా శరీరదార్జ్యం కలవాళ్ళే. వాళ్ళకు
 గల బద్ధకం, పోమరితనమే వాళ్ళను
 ప్రశమమార్గాన పరిపాటులు చేసుకుని
 బతకనివ్వకుండా, యీలా పెతదార్లు
 వల్లించింది. కనుక, యీ ముగ్గుర్ని రాజో
 ద్వారాలలో తొలగించి చెయ్యడానికి నియ
 మించడం మేలు!" అన్నాడు.

రాజా మహారాష్ట్ర గురువు చెప్పినట్లే
 చేశాడు.

మూర్ఖుడిదానం

రౌమీషివం గ్రామస్థులందరూ కలిసి, తమ గ్రామంలో రామాలయం ఒకటి నిర్మించాలన్న తీర్మానం చేశారు. అందుకుగానూ చందాలు వసూలు చేయాలని నిర్ణయించారు.

వాళ్ళు మొట్టమొదటగా గ్రామాధికారిని కలిసి పంగతి చేశారు. అయితే వాళ్ళతో, "ఈరి అయినా మామిడితోట వక్కాని వున్న స్థలం వాటివని మీకు తెలుసుందా! అది వెయ్యి రూపాయలు చేస్తుంది. వా చందాకింద వెయ్యి రూపాయలు రావలసింది, ఆ స్థలం తీసుకోండి," అన్నారు.

అందుకు గ్రామస్థులు చాలా సంతోషించారు. అటువంటి గ్రామాధికారి యిచ్చిన స్థలంలో తిట్టకోపయ్యవేసుకున్నారు వాళ్ళు. తరువాత వాళ్ళు అంటింటికి తిరిగి చందాలు వసూలు చేశారు.

అలా పూర్తిచేసి చందాల మొత్తం అందు నిర్మాణానికి అర్హుడైతే అప్పు మొత్తానికి అదు పందలు తక్కువగా వున్నది. పనిచేయాలో నిలబడక వాళ్ళు, మరొకసారి గ్రామాధికారిని కలుసుకుని పంగతి చేశారు.

అయితే వాళ్ళతో, "అది చాలా దుర్మార్గమేయ్యది. చేపిచ్చిన స్థలం విలువ పదిహేను పందలు చేస్తున్నది. వా చందాకింద పదిహేను పందలు రావలసింది. అప్పుడు ఆ అదు పందల బొంబా తనీ అయిపోలే నదా!" అన్నారు.

—పి. ఎస్. పి. పరీవి

అభివృద్ధి మేక

నాగపురం అనే గ్రామంలో, మొగులదమ్మ అనే పద్మిన్యాసారి వుండేవారు. ఆతడు గొప్ప భజనవంతుడు. తన పగ్గర అప్పు తీసుకున్నవాళ్ళ నుంచి పద్మిని ద్రవ్యపద్ధతులు కట్టి, విరూపాక్షస్వామిగా పూజలు చేసేవారు. ఆ కారణంగా, తప్పిచివరి అయి ఆతని పగ్గర అప్పు తీసుకున్న వాళ్ళుండరో, కొందాగోయా కూడా పోగొట్టుకుని చికారీలుంటాయో.

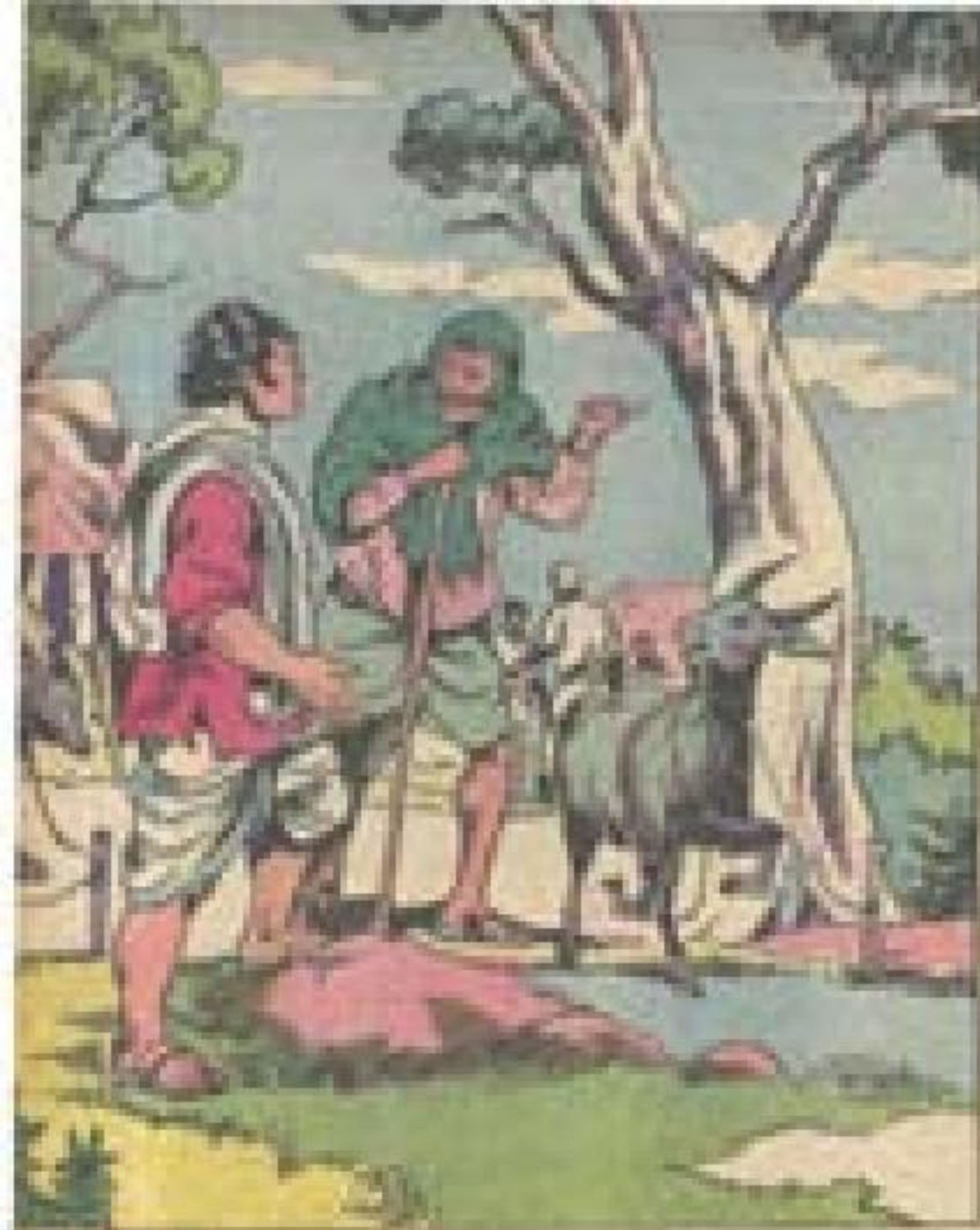
క్రమంగా పద్మిన్యాసారి మొగులదమ్మ అంటే గ్రామంలో అందరికీ ద్వేషం కలిగింది. అది గ్రహించిన మొగులదమ్మ, యాక అక్కడే వుండడం క్షమించి కాదని, వాపులనున్న ఒక పెద్ద ఆమెందారి గ్రామానికి తరలించెళ్ళి, అక్కడ పద్మిన్యాసారం ప్రారంభించారు.

అయితే, వెళ్ళినయిదు నాగపురంలో అప్పులు తీర్చలేని వాళ్ళ అప్పు కొన్ని

ఆతడు అప్పు చేయించి, వాటిని చేలాం పాట పెట్టించారు. ఆ తబ్బు పూజలు చేసి తెచ్చేందుకు ఆతడు, తన కొడుకైన భూపతి అనే వాణ్ణి పంపారు.

భూపతికి తాను చాలా తెలివైనవాణ్ణి అలాహ వుండేది. ఆతడు ముత్యంబరోయా, ఎరిగినవాళ్ళతోనూ తను గొప్ప తెలివిగల వాణ్ణి అంటూండేవారు. కాని, మొగులదమ్మకు మాత్రం తన కొడుకు తెలివితేటల్లో అంత నమ్మకం లేదు.

భూపతి నాగపురం వెళ్ళి, ఒక వారం రోజులపాటు వుండి, చేలాం పాడిన తబ్బులూ పూజలు చేశాడు. ఆతడు తిరిగి పద్మగ్రామం బయలుదేరి నమయాన, ఆతనికి తండ్రి నుంచి కబురొకటి వచ్చింది. నాగపురంలో, యితర పోట్ల కచ్చు శ్రేష్ఠమయిన మేకలు బోయికుతవి గనిక, తబ్బుకు వెనకాడక, ఎంత ఖరీ

మేకంచ్చి మించివే! అయితే, యంత
కన్న మించివి కావాలంటే, కోయదొర
మరితయ్య దగ్గరకు పో." అన్నాడు.

"ఎవరా మరితయ్య! ఎక్కడుం
టాడు?" అన్నాడు భూపతి.

"వాడు పంతకు పక్కనే ఉన్న ఒక
దిన్న కొండు దగ్గర గుడారం వేసుకుని,
మేకల వ్యాపారం చేస్తూంటాడు. వాణ్ణి
దాదామించి మంత్రాల మరితయ్య అని
పిలుస్తారు. వాడి కోయవేషం చూసి ముచ్చె
తదిస్తా గుర్తిపట్టవచ్చు." అన్నాడు
వ్యాపారి.

భూపతి వెతుక్కుంటూ కోయవాడి
దగ్గరకు పోయి, తాను వచ్చిన పని
చెప్పాడు.

మరితయ్య అతడితో, "వా దగ్గర
అడవేర్చిన మేక ఒకటి ఉన్నది. ముచ్చె
దాన్ని చూడవలసిస్తే, యరనై చూపాయి
లివ్వారి." అన్నాడు.

భూపతికి, యా అడవేర్చిన మేకను
చూడాలన్న కుతూహలం కలిగింది.
అతడు కోయవాడికి అరనై చూపాయిలా
యచ్చి, మేకను చూశాడు.

ఆ మేక తాడు మీద పడవనోలదు,
విలుపువాగడకరమిదికి ఎక్కిపోగలదు—
ఈ విధంగా అది దొమ్మరివాడిని మించి
అడిచాసింది.

దైదా పెద్ద, ఒక మేకను కొనుక్కు రమ్మ
చ్చాడు మునుందవ్వు.

భూపతి పశువుల పంతకు వెళ్ళాడు.
మామూలుగా మేక పిలుచే ఇదు చూపాయి
లంకుంది. భూపతి ఒక వ్యాపారి దగ్గరకు
పోయి, అతడి దగ్గర ఉన్న మేకల్లో ఒక
కానిని చూపి, కరదంత అని అడిగాడు.
వ్యాపారి పని చూపాయలన్నాడు.

"అది అన్నిటికన్న మించి శ్రేష్ఠమయిన
మేక!" అని ప్రశ్నించాడు భూపతి.
వ్యాపారిని.

వ్యాపారి ఆ ప్రశ్నకు అయిదైం గా
ముఖం పెట్టి, భూపతి కేసి పరీక్షగా ఒక
పారి చూపి, "వేసు పంతకు తెచ్చిన

భూమికి చాలా అక్రమ్యం కలిగింది. అతడు, కోయవాణ్ణి, "దీన్ని ఎంతకు అమ్ముచుంటావు?" అని అడిగాడు.

"నేను అమ్ముచుంటే మీతం, వెయ్యి రూపాయలకు తక్కువకు అమ్మును!" అన్నాడు కోయవాడు.

"నేను ఎక్కడా వివలేదు, మేక అరేదు వెయ్యి రూపాయలా!" అన్నాడు భూమికి మరింత అక్రమ్యంగా.

"దీనికే యంత అక్రమ్యపోతున్నావు, నా పోలే మేక అరేదు వింటే, మరింతగా అక్రమ్యపోతాదే!" అన్నాడు కోయవాడు చిరుకోపంగా.

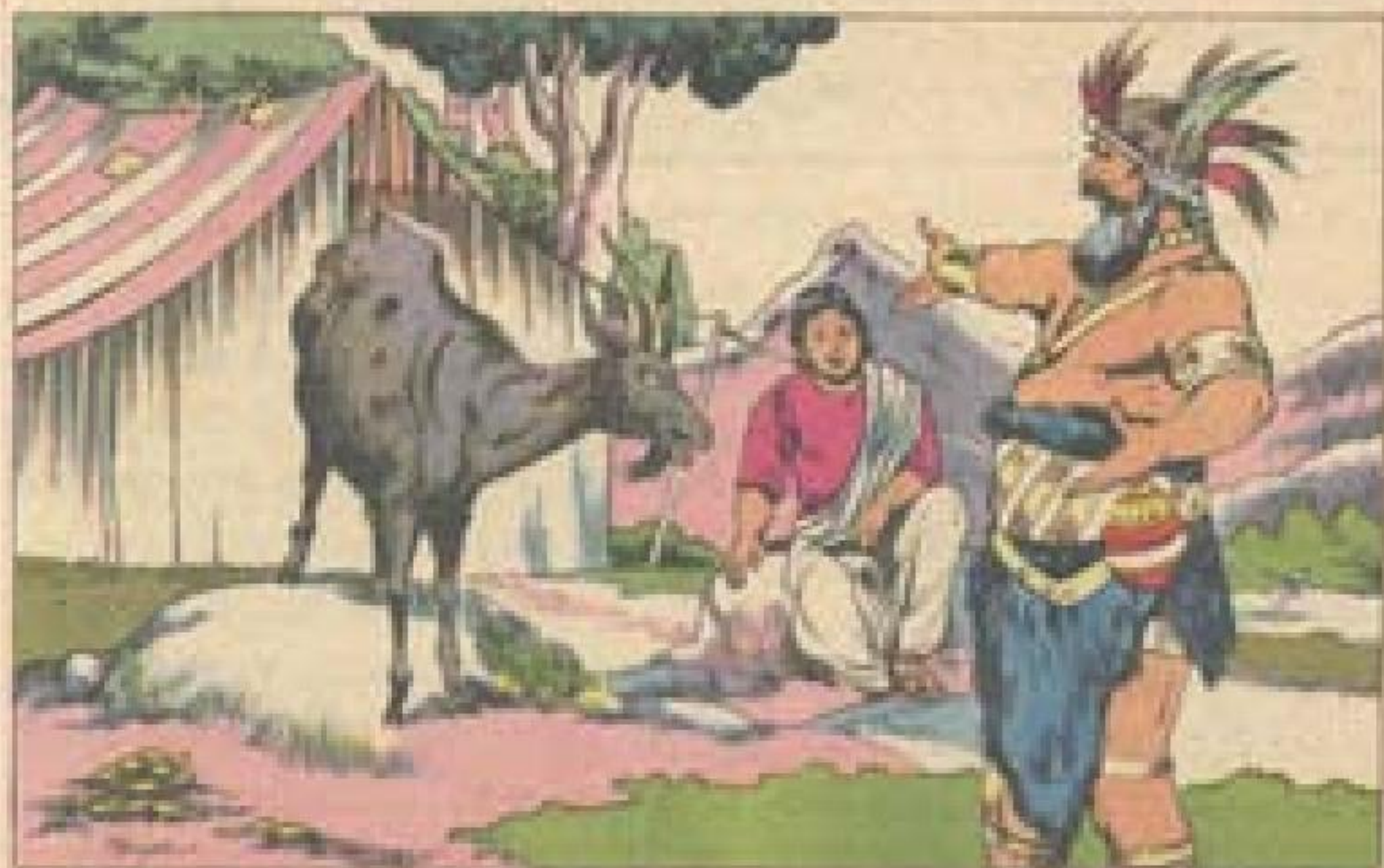
"పోలే మేక! దీ చగ్గిర పొడవేర్చిన మేక వున్నదని చెప్పిచుంటావా? ఈ మాట

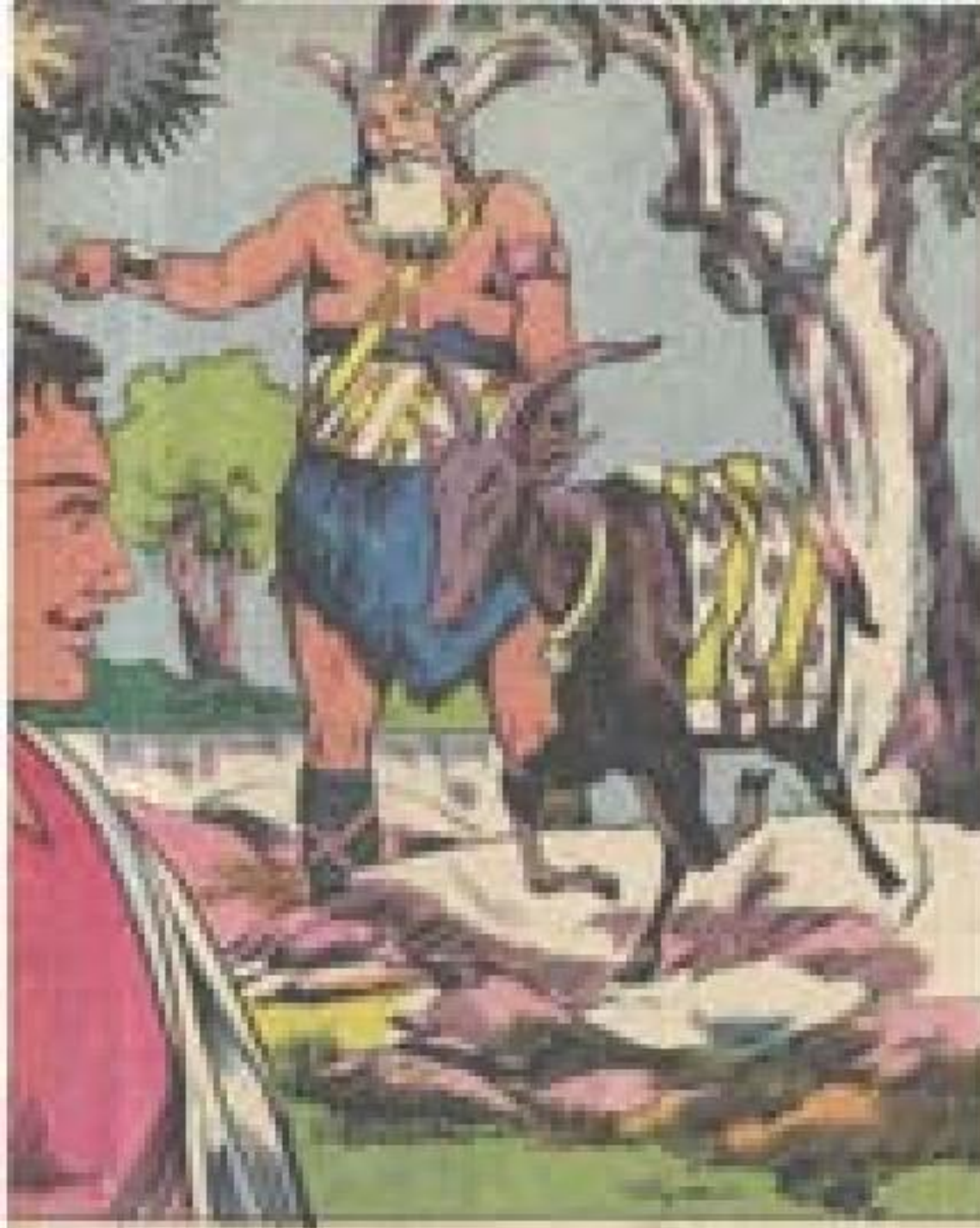
నిమ్ముచుంటేవా?" అన్నాడు భూమికి కళ్ళుంకలేదు.

"అలాంటి మేక నా చగ్గిర వున్న మాట విజం! ఒకవేళ నువ్వే నాని పోట విని చుంటే—మారు రూపాయలు చెల్లించే వలసి వుంటుంది, యిచ్చేమేనా" అన్నాడు కోయవాడు.

భూమికి ఆ మొత్తం యిచ్చుకొని ఒప్పేసుకున్నాడు. కోయవాడు గుర్రారంలేకి పోయి, ఒక మేకను తీర్చి, చాచ్చి పొడ చున్నాడు.

మేక చువిసిలా పొడవమే కాక, ఆ పొడవం చాలా క్రమ్యంగా పొడింది. భూమికి పోట విని ఎంతగానో అమ్ముకం చెందాడు.

"దీని ఖరీదెంత?" అని అడిగాడు భూపతి.

"బయటేలా చూపాయిలు," అన్నాడు కోయవారు.

"బయటేలా? నా దగ్గర ఉన్న మొత్తమే అంత!" అన్నాడు భూపతి విచారంగా.

"అయితే మాత్రమేం! దాని మేకల్ని మువ్వెన్ని చూశావు? అంకెల పంగతి; దీని ఖరీదు నా దగ్గరున్న పాతబడి కాక, అదేదం కూడా వెర్రిన మేకకన్న చాలా తక్కువ," అన్నాడు కోయవారు.

"దాన్ని చూడవచ్చా?" అన్నాడు భూపతి.

"తప్పక చూడవచ్చు. అందుకు రెండు పంచలు యివ్వవలసి ఉంటుంది," అన్నాడు కోయవారు.

భూపతి అందుకు ఒప్పుకున్నాడు. కోయవారు గుడారంలోకి పోయి మరొక మేకను తెచ్చాడు. దానికి రంగురంగుల దుస్తులు కట్టివేస్తూ, అది రెండు కాళ్ళ మీద నాట్యం చేస్తూ, యింపుగా పోడింది. అంత కంటే అద్భుతం మరొకటి వుండ దనుకున్నాడు భూపతి.

"దీన్ని ఎంతకు అమ్మాలనుకుంటు న్నావు," అని అడిగాడు భూపతి.

"పదిపేలు! అంతకు తక్కువయితే అమ్ముదు," అన్నాడు కోయవారు.

"అది చాలా ఎక్కువ," అన్నాడు భూపతి.

"అదేం కాదు. దీన్ని యితరుల దగ్గర అడించి, పొడించి, చాళ్ళ మీంచి వేసివేయ వంటియిస్తూనే తబ్బుకన్న మిచ్చి ఎక్కువ పంటియించే వచ్చు," అన్నాడు కోయవారు.

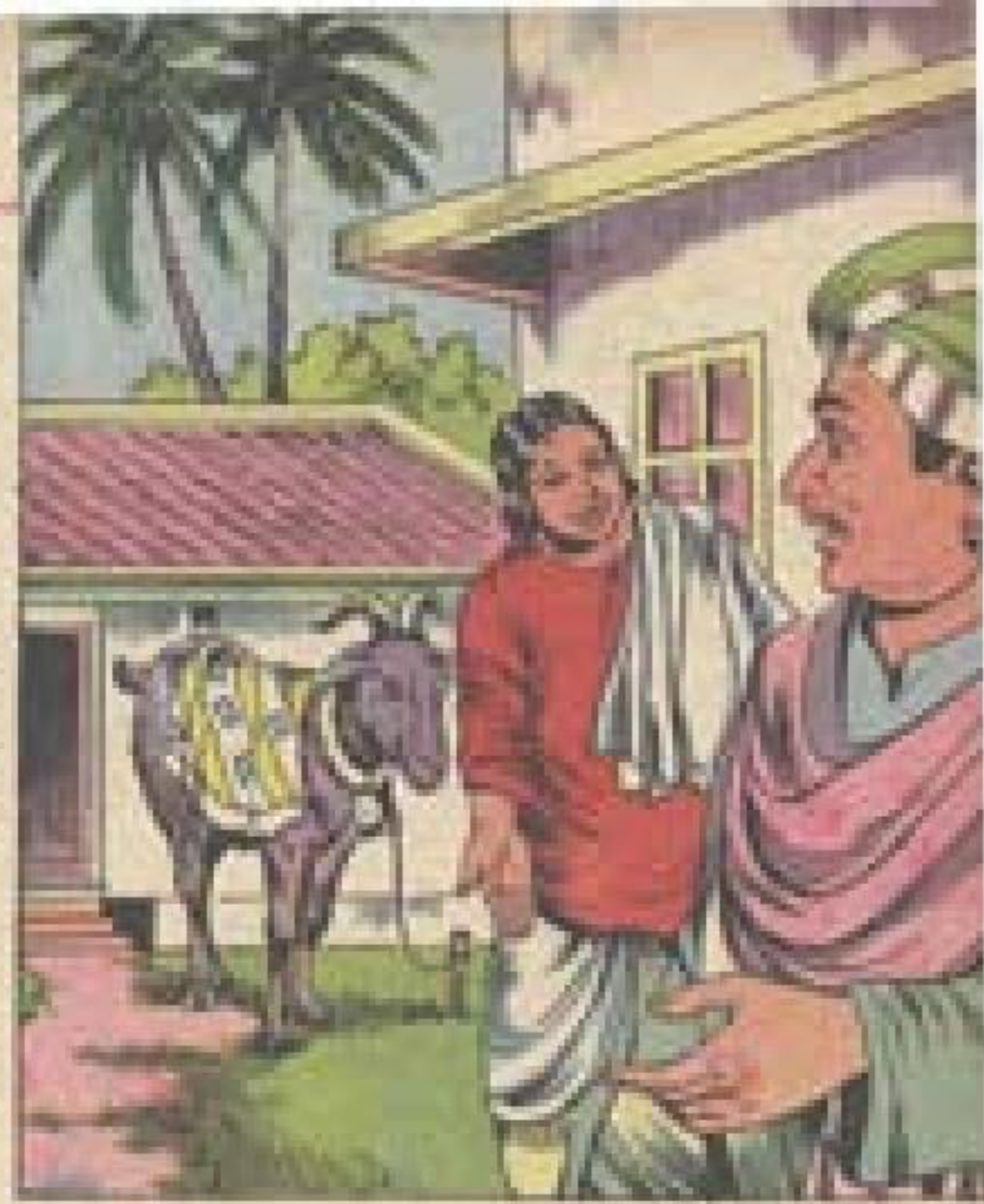
భూపతి అలోచనలో పడ్డాడు. తన తండ్రికి యిలాంటి విరిత్రమైన మేకలున్న వని తెలిసి, కొనమని తనకు కబురు పెట్టాడా అన్న అనుమానం అతనికి కలిగింది. ఒకవేళ అలా కాకపోయినా, ఈ అప్పుచావేమైన మేకను చూపి ఆయన

వెరమీనందం చెందగలడు. దీని పాటా-
వాట్లవదర్శనల ద్వారా ప్రజల నుంచి
దాదా భవం సంపాదించబడుతుంది!

అలా అలోచించి భూమి, కోయవాడితో
దేవం అది, దాన్ని ఎనిమిదివేల రూపాయలు
లకు కొన్నాడు. అప్పుడతడి దగ్గర ఒక్క
చిల్లినవ్వ కూడా మిగిలిలేదు. అతడు తన
గ్రామం చేరేందుకు వాడుగలంది కోసం
ప్రయత్నం చేశాడు. కాని, అతణ్ణి, పెంకు
పున్నే మేకనూ చూసి అందివాళ్ళు,
వాడుగలో ముందే వగం యివ్వాలని
ఎట్టుపట్టారు.

భూమికి ఎలా పాలుపోలేదు.
గ్రామంలో ఎవరినైనా కబ్బు అమ్మి అడుగు
దామడుగుద్దాడు. అయితే, గ్రామంలో
అందరికీ తన దగ్గర దాదా పెద్ద
మొత్తంలో కబ్బు పున్నట్టు తెలుసు.
వాళ్ళకు అ కబ్బుతో పాటా, అలా వెచ్చిన
మేకనూ కొన్నానని చెప్పడం భూమికి
యిష్టం లేదు.

అక వెనెదిలేక భూమి, మేక మోడ
తాడు పట్టుకుని దాగుతూ, కారవకకవ
బయలుదేరాడు. అతడు అక రివల్వా,
బకరికపిల్లా వీరసంచిపోయి గ్రామం
చేరి, తండ్రితో, "ప్రపంచంలో మరెక్కడా
లేని అద్భుతమైన మేకను కొనితెచ్చాడు!"
అన్నాడు.

ముకుందప్ప, "అలాగా!" అని మేక
కేసి వరీక్షగా చూస్తూ, "రేపు విందుకు
అమించారునూ, దివామనూ కూడా అమ్మో
వించాడు. మోంపించుచి ఎలా పుంటుందో
చూస్తేగాని, వీరనే అద్భుతం వంగతి
తెలుసు," అన్నాడు.

అ మాటలు వింటూనే భూమి నింటి
లుగా, "దీని మోంపించుచు, నయం!
దీన్ని కూరవంచేందుకు కొని తేలేదు. దీని
ద్వారా మనం లక్షలకు లక్షలు సంపా-
దించవచ్చు. రేపు అతిథులందరినీ
రానియ్యా. వాళ్ళు ఒక వెరమీయ్యతం
చూడబోతారు. అ తరవాత వంగతి రాతా-
గారి దాదా వెళుతుంది. ఆయన మన

చగ్గిర నుంచి దిద్ది కొనేయకు, తన భాగారంలోని నగం తప్పియివా అర్చి చేస్తాడు," అన్నాడు.

కొడుకు యంత అజ్ఞాపాంగా, నమ్మ కంగా మోల్లాదేవరకి ముకుందప్పకు ఆ మేకలో గొప్ప విశేషమేలే వున్నదనిపించింది.

అయినా విందుకోసం మరొక మేకను గ్రామంలో కొని తెప్పించాడు.

మర్నాడు జమిందారు, దివానా, మరి కొందరు ముఖ్యులూ రాగానే, ముకుందప్ప వాళ్ళతో, బోజవానికి ముందు గొప్ప విదేద ప్రదర్శన జరుగుతుందని చెప్పాడు. భూపతి మేకను వాళ్ళ ముందుకు తెచ్చి, "అక ని పాటా, అలా ప్రారంభించు!" అన్నాడు అజ్ఞాపిస్తూన్నట్టు.

ఒకరి, రెండు నిమిషాలు—అలా పొవు గంటకాలం గడిచింది. ఈ బోవల భూపతి మేకను పాడమంటూ గట్టిగా చప్పుట్లు తరిచాడు. కాని, అది కదలా మెదలక వుండిపోయింది.

ముకుందప్ప అవమానంతో, కోపంతో తల వంచుకున్నాడు. అతిథుల్లో కొందరు పెద్దగా నవ్వారు.

దివాను, భూపతిని, "అ కోయమంత్రాల మరితయ్య వల్ల, నువ్వేం మోసపోలేదు గదా?" అని అడిగాడు.

"అవును, ఆ కోయవాని చగ్గిరే యా మేకను కొన్నాను," అన్నాడు భూపతి.

"దిద్దు వాడు వాగా మోసం లేకాడు. తన మంత్రాలతో ఆ కోయవాడు మేకలు పాడేలా, అదేలా చేస్తాడు. అయితే, ఒక పాని అని వాని నుంచి వేరయి, మరొక బోటుకు వెళ్ళాక మామూలు మేకల కిందనే రిక్క," అన్నాడు దివాను.

జరిగిన మోసం తెలిసిన భూపతికోపాటూ ముకుందప్ప క్షామా మతిపోయినంత వనియింది. వాళ్ళు తిరిగి కొలుకువ్చారో లేరో చెప్పలేం! కాని, అతిథుల్లో కొందరు, "కొంపలార్చి నెంపొయిందని తప్ప, కోయమంత్రగాది పొలయింది!" అంటూ గుసగుసలాడారు.

ఎదురుతిరిగింది

మౌనము మిథిలాదేశాన్ని ముందట గుర్తు
దనే రాజు పొరిస్తూంటేవాడు. అతడు
మొక్కపి, గరిష్ట, యుక్త యుక్తలూ,
పొర్రాపొర్రాలూ అలోచించుకుంటూ,
విత్తలంలో ఏదీ తోస్తే అది రాజాజ్ఞగా
ప్రజల మీద ప్రయోగిస్తూ ఉంటేవాడు.

ఒకనాడు ముందటగుడు రాజప్రాసా
దపు ఉపరిభాగాన తల్లిగారికి పలాచు
చేస్తూ, క్రింద రాజుపిరివి వదుస్తూ పుప్పు
అగేషణవాన్ని, వాళ్ళు తరించిన రక
రకాల దుస్తుల్ని విరిక్షగా చూశాడు.
వెంటనే అతడితో అలోచన తల్లించి,
మంత్రిని పిలిపించాడు.

“మంత్రివర్యా!” అన్నాడు రాజు.

“ఏమీ పెరుపు, మహారాజా!” అన్నాడు
మంత్రి.

“అటు, రాజుపిరి వైపు చూడు! ప్రజలు
ఎవరికీ తోచిన విధంగా వాళ్ళు ప్రవర్తిస్తూ

వృత్తుల కనబడుతున్నది. అది సహించరాని
విషయం. ధరించే దుస్తుల నుంచి, ప్రతి
రాష్ట్ర అందమీ ప్రజలూ ఒకే విధంగా
అనువదించాలి. అపారం, మాట్లాడే భాష,
కలిచే వైవం, అన్ని ఒకటిగానే ఉండాలి.
అది మా అజ్ఞగా తక్షణం చేసే రాజ్యామం
దంతటా వాదించించు!” అన్నాడు.

వేషభాషల్లో, ఉంచుతప్పుల్లో, తత్తి
వైరాగ్య విషయాల్లో ప్రజలందరినీ ఒకే
అచ్చులో తయారైన బొమ్మల్లా చేయడం,
పొర్రమయ్యేది కాదని మంత్రి రాజుకు
మనవి చేశాడు. అహం! రాజాజ్ఞకు తిరుగు
లేదన్నాడు ముందటగుడు మహారాజు.

రెండు మూడు రోజులు గడిచినై,
తమ మంత్రికి యార్జున అజ్ఞలు పరిగా
వాదించు వెలులందాడో లేదో, ప్రజలు
వాటికి బద్ధులై ప్రవర్తిస్తున్నారో లేదో
తలుసుకోవాలనే కోర్కె ముందటగుడు

రాజాకు కలిగింది. తన పొలనలోని ప్రతి ఒక్కరూ ఆహార విహారాల నుంచి ప్రతి విషయంలో ఒకే పద్ధతిని, సాంప్రదాయాన్ని అలవడుతుకుని అలా ప్రవర్తించిన నాడు, ప్రపంచంలో తన పొలనకు ఒక విశిష్టమైన స్థానం అతంబ్రాహ్మణంగా పుండిపోగలవని అతడి కింజో నమ్మక కలిగింది.

ఒకనాటి ఉదయం మంచదాగుడ్డకు ఉర్రూపి వినానికి వెళ్ళాడు. అక్కడ అతనికి కమపించిన చుక్కలం అతడి మనస్సును కలతపరచింది.

దాదాసీబరా ఒకేరకమైన యిస్తుల్లో పున్నారు. ఎవరు పురుషురో, ఎవరు స్త్రీయో సూదా తెలుసుకోవడం అదే తపమైపోయింది రాజాకు. అక్కడి నుంచి రాణివాసానికి వెళ్ళాడు. అక్కడా యదే పరిస్థితి. ఎవరు రాణులో, ఎవరు రాసీలో గుర్తుపట్టడం సాధ్యం కాలేదు. అందుకే ఒకే రకంగా యిస్తులూ, అలంకరణా చేసుకుని పున్నారు.

మంచదాగుడ్డకి మతి పోయినట్లు యింది. మంత్ర మీద ఎక్కడలేని అగ్రహం కలిగింది. వేరావరి చర్చాకు వెళ్ళాడు. అక్కడా అదే పరిస్థితి. మంత్ర ఎవరో, పెనానాయకుడెవరో, పెవకుడెవరో తెలుసుకోవడం కష్టమైంది. అందరినీ ఒకే రకమైన పస్త్రచారణ.

"మంత్ర!" అని గాంధ్రించాడు రాజా.

"మంత్ర!" అని తిరిగి గాంధ్రించాడు మంత్ర.

"వేదా మంత్రమి? యిర్నారూడా!" అన్నాడు రాజా తీవ్రంగా. మంత్ర అదే మాటలను అంత తీవ్రంగా చిలకరా ఒప్పి చెప్పాడు.

మంచదాగుడ్డకు తన అది వేక తకు ఎంతో విగ్గుపడ్డాడు. చూచి వెలక్కుందా తన తపదానికి తిరిగి వెళ్ళిపోయాడు. మరునాడు, ఎవరికి యిష్టమైన పస్త్రచారణ వారు అనువరించవచ్చునీ, యిష్టమైన దేవుణ్ణి కొలుచుకోవచ్చునీ రాజాజ్ఞగా దాదంపు జరిగింది.

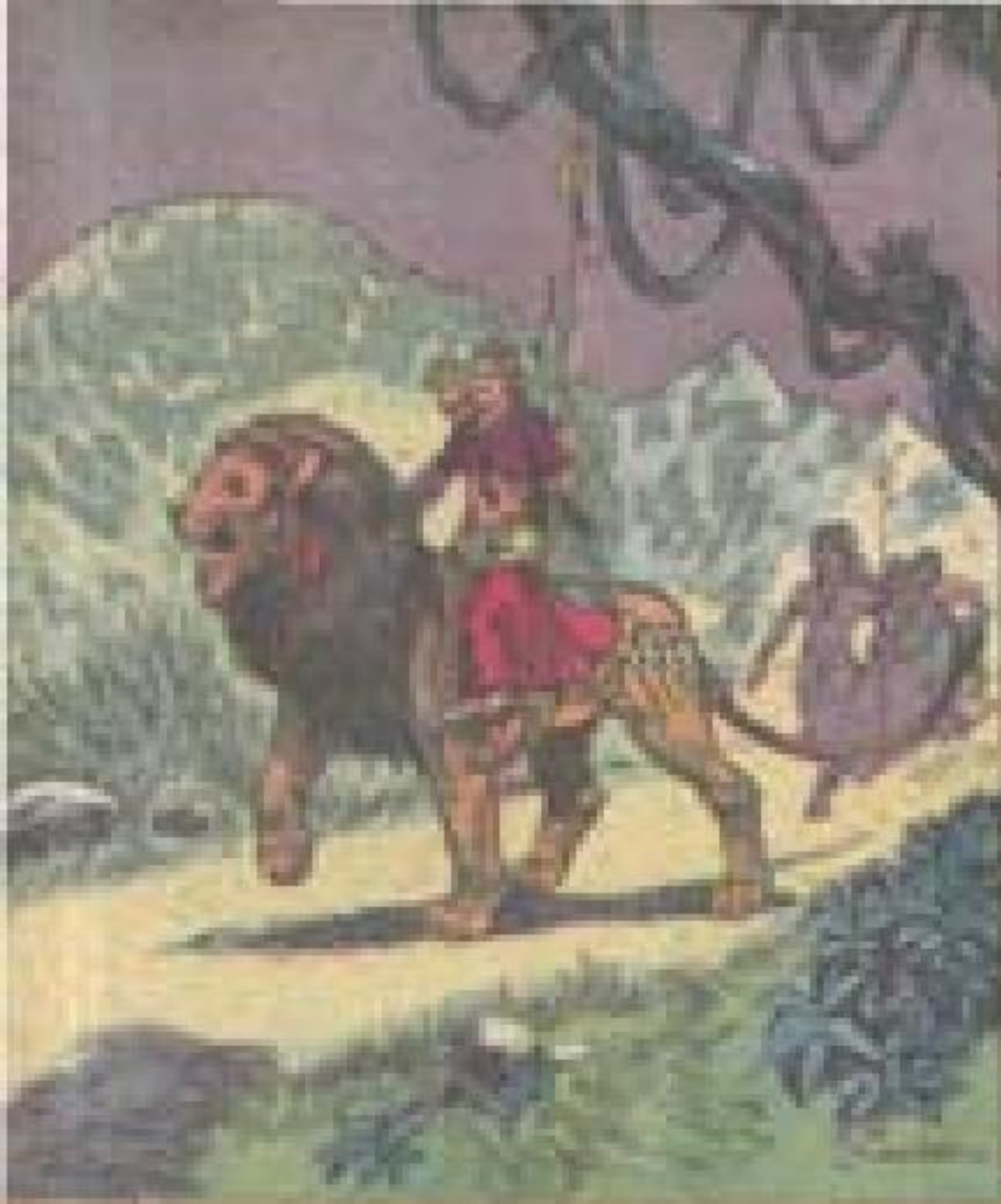

వివేచనా

మేనకా హనుమంతులు తమ ఇంటికి తిరిగి పోయి మేనకా ఉన్నారు. కాని ప్రమాద మేనక గర్భవతి అయి, అయిదు గ్రహాలు ఉచ్చదశలో ఉన్న సమయంలో మైనాకు తన కొడుకును కన్పించి, అతని తరవాత వరుసగా మరి తండ్రి తమ్ముడి మంచి కొడుకులు కలిగారు. వారి తరవాత మేనక తిరిగి గర్భం వార్చి, తమ్ముడి మానస పరిహాస రోజులకు, అయిదా నక్షత్రం గల వైశాఖ శుక్ల నవమివారం, పాశ్చాత్య కన్పించి, ఆ సమయంలో దిక్కులు వెలిగాయి. దేవతలు పుచ్చి వృద్ధి కురిపించారు. బ్రహ్మ, విష్ణువు, దేవేంద్రులు మొదలైన వాళ్లు పరదేవతను స్తోత్రం చేశారు.

పాశ్చాత్య పుట్టుటం నీల కాంతి గల శరీరచ్ఛాయతోనూ, వాలుగు చేతులతోనూ, లలాట వేత్రంతోనూ కాళిక ఆకారంతో పుట్టింది. అది చూసి మేనక, అమెను మామూలు మానవ శిశువు దానిం దభరించ మని ప్రార్థించింది. అప్పుడామె మామూలు శిశువుగా మారి వివేచన వారంభించింది.

తనకు కుమార్తె కలిగించన్న వార్త విని హనుమంతుడు పరమానంద భరితుడై, పురోహతులనూ, బ్రాహ్మణులనూ వెంట బెట్టుకుని పురిటింటికి వచ్చి, వచ్చి కర్పూరపు దీపాలు వెలిగించివేసి, కస్తూరి అలం చిల్లించి, స్మితగావాల విచ్చాటు చేసి, బ్రాహ్మణుల చేత అశిర్వచనం చేయించి, వారికి తననూ, బాన్సీనూ,

బంగారు అభరణాలూ, వజ్రపితాంబరాలూ అద్భుత కొడుకులతోనూ, కూతురితోనూ మేథుంగా జీవించసాగాడు.

హిర్యతి శ్రమంగా పెరిగి పెద్దదవుతున్నది. అమె చెరికత్తలతో అవేది. మదిందిన పంపాలను ఎక్కి కొంతలచ్చి తిరిగేది. గుహలలోనూ, అమెక తిన్నెల మీదా వాగుడుమూత తావేది. తామ కల్లి అయినట్లూ, తన చెరికత్తలు పెద్దలయినట్లూ వాళ్ళకు పళ్ళు పెంచిపెట్టేది. బంతులతో అడవివచ్చియే ఒక బంతిని తన పైహతురాళ్ళకు యాపి, "అది బ్రహ్మాండం! దీన్ని నేను అలా అదిర్తిను!" అవేది. తొమ్మింటో అదే

టప్పయి వాటికి బ్రహ్మ, విష్ణు, మహేశ్వరుడూ అని పేరు పెట్టి, "నేను పిళ్ళను అదిర్తిర్తిను" అవేది. తొమ్మింట్లూ కట్టుతూ తామ బ్రహ్మవని, వాచ్చి తామకుతూ తామ విష్ణువునని, వాచ్చి తామ తొమ్మి తామ మహేశ్వరుణ్ణుని అవేది.

ఈ విధంగా హిర్యతి వార్యం వెళ్ళి వచ్చి, విద్యాభ్యాసం ప్రారంభించి, పశు విద్యనూ నేర్చుకున్నది. అమె అస్త్రమనమూ పరమేశ్వర భాషనం చేస్తూ, హిమ గానంతో ప్రతిలేస్తూ విశ్వ వంశీపగా తారం గదిపేది. అలాంటి నమయంతో చెరికత్తలు "హిర్యతి" అని పిలిస్తే పలికేది తామ. "కవాటి" అని పిలిస్తే వెంటనే పలికేది. ఎప్పుడూ నంపొచ్చి ఎక్కి తిరిగేది. అలా తిరిగేటప్పుడు ఒక్కోహిరి అమె చేతిలో విల్లూ, తాళాలూ, తాలమూ మొదలైన అయిదాళు కదిపించేవి. అమె మరొక వాహి వాచ్చి ఎక్కటం గావి, అతర అయిదాళు ధరించటం గావి ఎన్నడూ తెయ్యలేదు. ఒక్కొక్కప్పుడు పిఠ వాయస్తూ అనందించేది. విద్యారంభమ మించి హిలేది, వ్యక్తం చేసేది. కచ్చిది యవం ద్రితించి తన చెరికత్తలకు యాపేది.

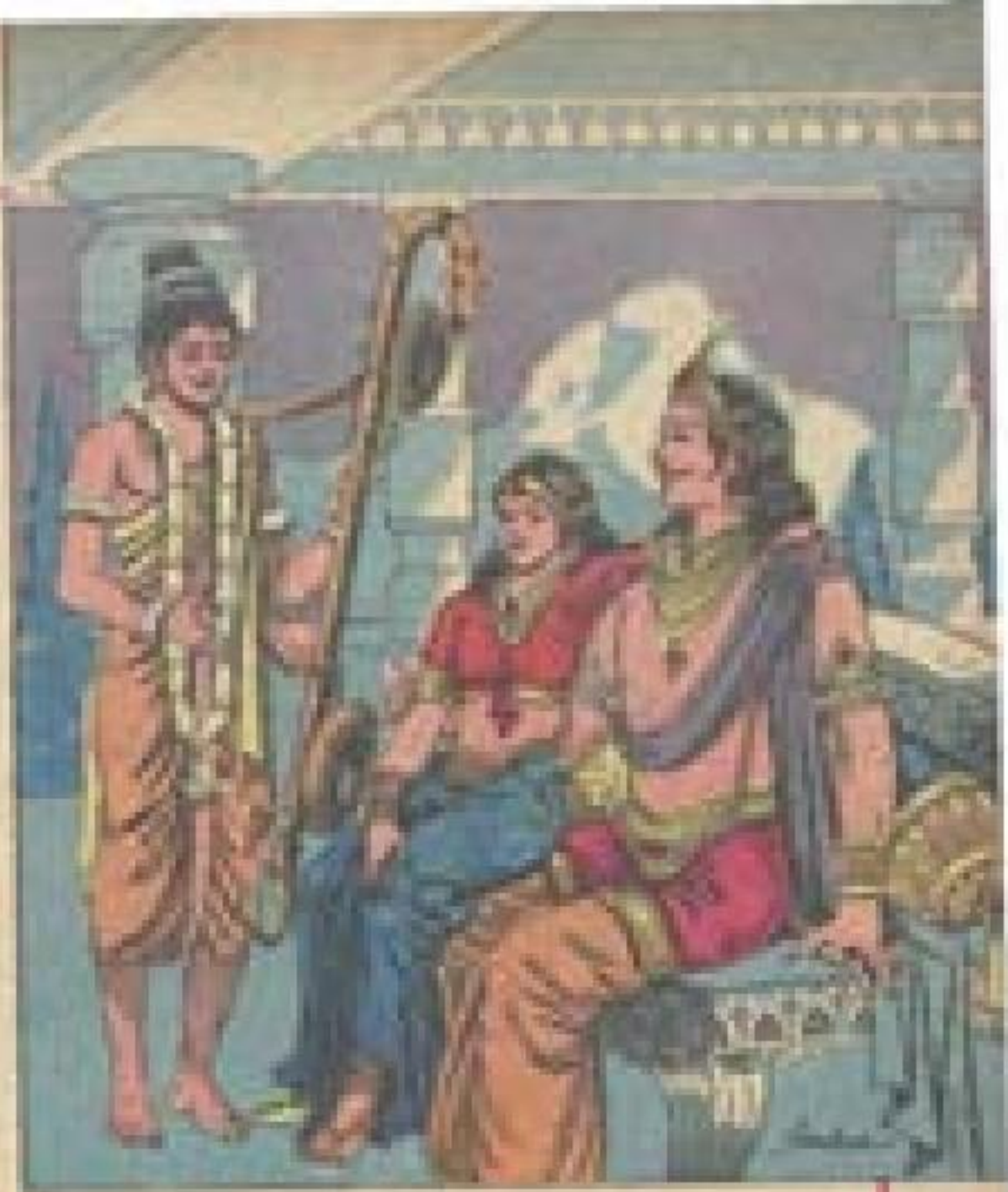
అలా ఉండగా ఒకనాడు వారదమహాముని హనువంతుణ్ణి యాత వచ్చాడు.

హమవంతుడు వారదుడికి ఎదురు వెళ్ళి, భక్తితో పూజించి, నీమకువిచ్చి కూర్చోబిడ్డ, పార్వతిని పిలిపించి, ఆమె చేత వారదుడికి వదుస్కారం పెట్టించి, తన ఒళ్ళో కూర్చోబిడ్డలకుని, "ఈ పిల్లకు ఎలాంటి భర్త వస్తాడో చూడండి," అన్నాడు అత్తాపాంగా.

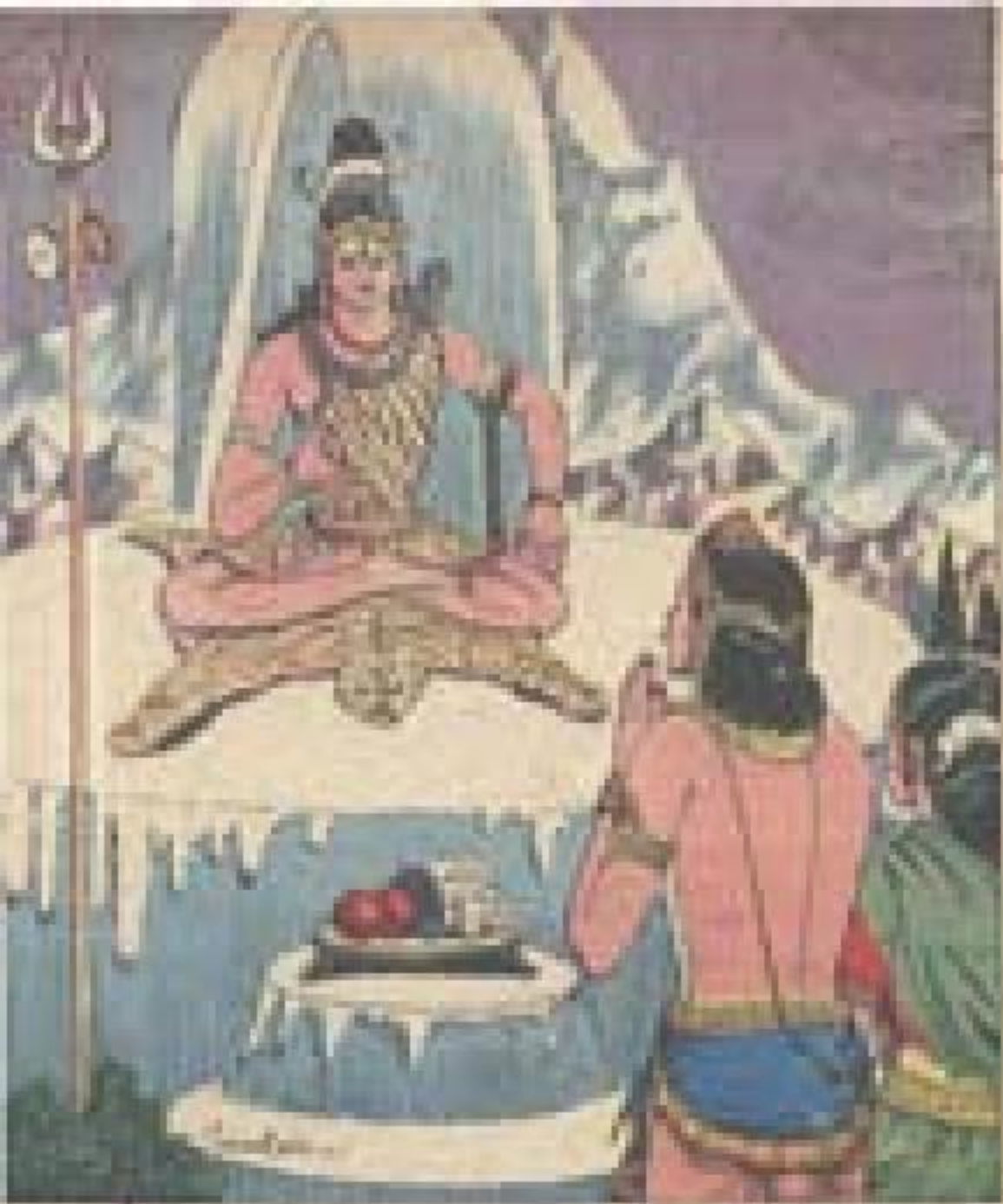
వారదుడు పార్వతి చేతిలో గజ, మిశ్శర్క, అంకుశ, రతనరేఖలు చూసి, "హమవంశా, నీ కూతురి చేతిలో వర దేవత లక్షణాలున్నాయి. ఈమె మూలంగా మీకు గొప్ప కీర్తి వస్తుంది. లక్షి పరస్వ తులతో వదుమైన గొరవ పూజలు ఈమెకూ జరుగుతాయి. ఈమెకు తగిన భర్త కిచ్చివే. అందుచేత, ఎలాంటి అశర ఆలోచనలూ చెయ్యక, ఈ పిల్లను కిచ్చి కిచ్చి వివాహం చేపెయ్యండి," అన్నాడు.

వారదుడు వెళ్ళిపోయాక హమవం తుడు మేనకతో, "మనం కిచ్చిడికి భార్య కాగల నుమార్తెను ప్రసాదించమని వరదేవతను ప్రార్థించాం. దానికి, వార దుడు యిప్పుడు మనకు చెప్పి పోయిన దానికి సరిపోయింది," అన్నాడు.

మేనక నంకోపించి, "మన పార్వతికి పెళ్ళి యాడు చిచ్చింది. అందుచేత యక అలవ్కం లేకుండా పెళ్ళి ప్రయత్నం చెయ్యండి," అన్నది.

"కప్పుడు నతి పోయాక, ఆమె కరీరాన్ని మూపున వెనుకుని ప్రవందమంశా తిరు గుతూ గంగా పొగడ సంగమం చిద్ద కాళి మట్టంలో వృత్కం చేస్తూ ఉండగా విష్ణువు తన మాయచేత నతిని కాళీయానంలో అక్కడ స్థాపన చేయించి, కిచ్చిడికి జ్ఞానం ఉపదేశించాడట. అప్పుడు కిచ్చిడు వైరాగ్యం పొంది, వీరాననం వెనుకుని తపస్సులో రీసమైపోయాడు. అయితే కిచ్చిడు భక్తవత్సలుడు. తపస్సులో ఆయ నను పొందించవచ్చు. అందుచేత మనం పార్వతి చేత కిచ్చిడి గురించి తపస్సు చేయించుదాం!" అని హమవంతుడు మేనకతో అన్నాడు.

ఆ ప్రకారమే ఆ తల్లిదండ్రులు పార్వతిని శివుణ్ణి గురించి వస్తువలతో తపస్సు చేయ నియమించారు.

తరవాత మేవేళ హిమవంతులు పార్వతి పమెతులై శివుడు తపస్సు చేసుకుంటున్న శైలాసానికి వెళ్ళారు. ఆయన యక్షుడా గణాధిపతులు ఆ యువారు తరించి నిలిచి ఉన్నారు. కొందరు శివుని వచర్యలు చూస్తున్నారు. హిమవంతుడు శివుని నిమిషానికి వెళ్ళడానికి రుద్ర గణాలవాళ్ళు ఆమెమతించారు.

హిమవంతుడు భార్య పహితంగా శివునికి సొట్టొంగ నమస్కారం చేసి, పూజా చేయవలసిన మొదలైనవి

చేసుర్పించి, చేతులు జోడించుకుని నిలబడ్డాడు. శివుడు కళ్ళు తెరిచి చూసి, "హిమవంతుడా, నువ్వు మహా పవిత్రుడవు. అందుచేతనే నీకు చెందిన ఈ శైలాని శిఖరాని తపస్సు చేసుకుంటున్నాను," అన్నాడు.

"మహాత్మా, నువ్వు అక్కడ తపస్సు చేసుకోవటం నా లాగ్గం. అక్కడ తపస్సు చేసుకుంటున్న నీకు ఎలాటి విప్పుమూ కలగకుండా నేను చూస్తూనే ఉన్నాను," అన్నాడు హిమవంతుడు.

శివుడు సంతోషించి, హిమవంతుణ్ణి విడవ్వా పరం కోరుకోమన్నాడు.

"నా కుమార్తె పార్వతి నీకు పరిచర్యలు చెయ్యడానికి ఉత్సాహపడుతున్నది. ఆమె అలా చేయడానికి ఆమె మతించింది," అన్నాడు హిమవంతుడు.

"తపస్సు చేసుకునే వారికి స్త్రీల పరిచర్యలు తగవు. కావాలంటే నువ్వు వచ్చి పరిచర్యలు చేసి వెళుతూ ఉండు," అన్నాడు శివుడు.

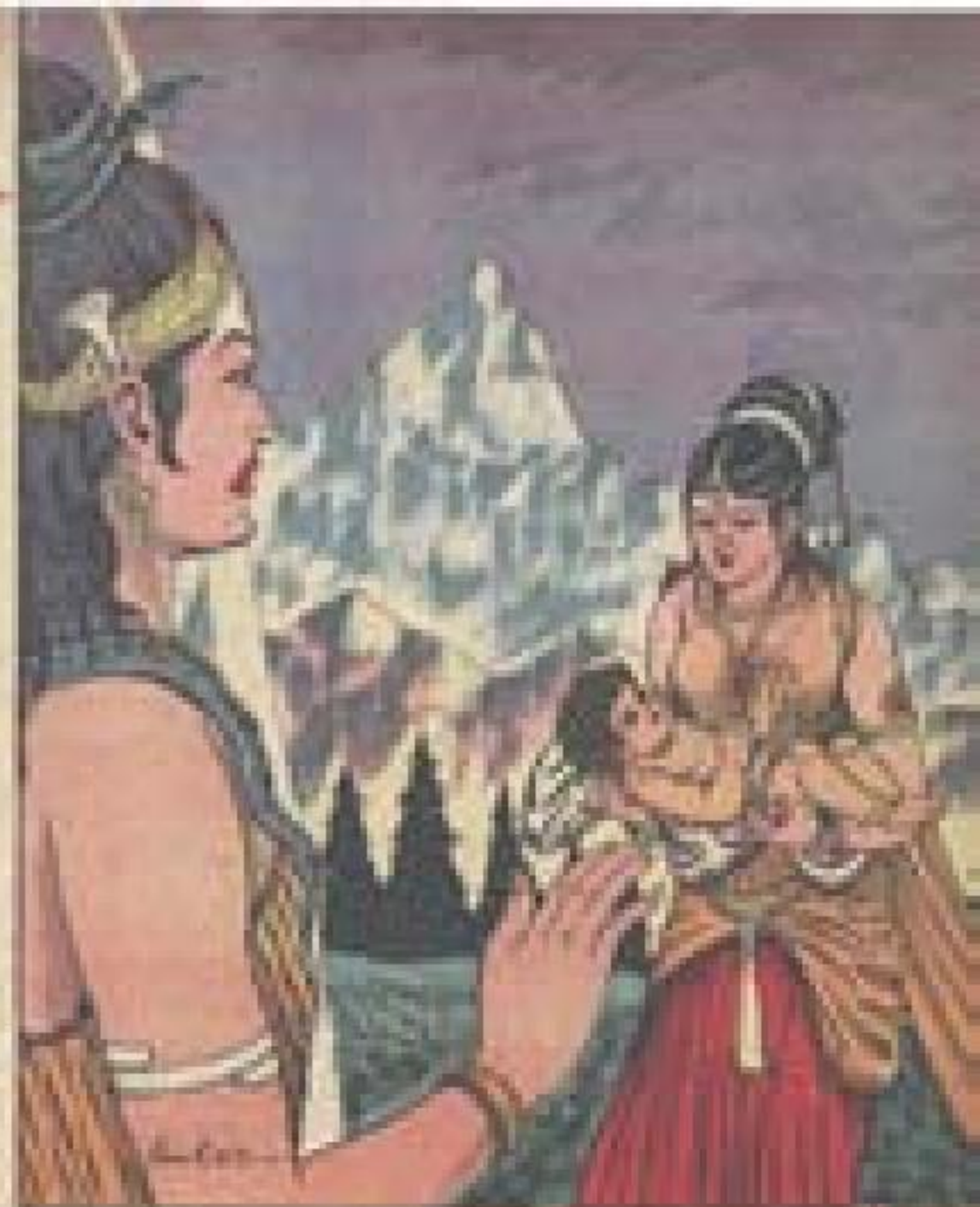
"నా కుమార్తె కన్యక, మహాదేవి వరాన వుట్టింది. నీవంటి విరాగికి ఆమెపల్ల తపోభంగం ఎలా కలుగుతుంది ? నా కోరికను మన్నించి, నా కుమార్తె పరిచర్యలు స్వీకరించు," అన్నాడు హిమవంతుడు. శివుడు నలీ నన్నాడు.

వశిష్ఠుని పాపాల కష్టాలు కైలాస
పర్వతానికి వచ్చి తపస్సు ప్రారంభించిన
తరువాత ఒకసారి కష్టానికి తపస్సు యొక్క
వేదిక అయిన సుమతి నుండి ఒక వెలుగు
వీసము వూరిన మీద వడింది. అప్పుడా
వీసము నుండి ఒక కుమారుడు
పుట్టాడు. అతని అనామకామిని, ఎర్రని
శరీరచ్ఛాయ గల వాడు, స్థూలకాయుడు.
పూర్వం ఆ కుమారుణ్ణి ఎత్తుకుని కష్టానికి
వద్దకు తెచ్చి చూపించి.

కష్టాడు పూర్వం చూసి, "నువ్వు
తమ్ముడాలవు. నా వెలుగు నుండి పుట్టిన
ఈ కుమారుడు బొమ్మ వలే పెరుటో నీకు
కర్త ఉన్నాడు," అన్నాడు.

బొమ్మయే పెరిగి పెద్దవాడై, కాకి
పట్టణం చేరి, అక్కడ ఈశ్వరుణ్ణి గురించి
పూజకపద్ధు చేశాడు. ఈశ్వరుడు ప్రత్య
క్షమై బొమ్మనికి గ్రహమండలంలో స్థానం
కలిగించాడు. ఆ బొమ్మనికి కుజావధి.
అంగారకుడని కూడా పేర్లు వచ్చాయి.

కష్టాడు తపస్సు చేసుకునే కాలంలోనే
గంగ ధూమికి అవతరించింది. ధూలో
కలలో వీరు లేచిన ఋషిలూ, పితృదేవ
తలూ మొదలెక్కువగా, బ్రహ్మ తప
కమండలంలో నుండి ఒక వీటి వీరయ
పుని వదిలారు. అది మహా ప్రవాహమై
ధూమికిని తాకింది. వానిపల్ల ధూలో

కానిక కలిగి అపాయం గ్రహించి కష్టాడు
ఆ ప్రవాహాన్ని తన అలా తాటంలో
జలదించి, ఒక్క బొమ్మను మానవదేవ
వరంలోకి వదిలి, తిరిగి తపస్సు ప్రారం
భించాడు.

ఈ సంగతి అలా ఉండగా, వశిష్ఠి
కుమారులలో ఒకత అయి, కష్టానికి
రెండవ భార్య అయిన దీతి హిరణ్మ
కశిపుణ్ణి, హిరణ్మకుణ్ణి కనకమూ వాళ్ళు
మహా జలదీపకులూ, స్థూలకూ అయి
లోకాన్నిదీపి వీడించకుమూ, విష్ణు పు
వరాహ, వానదంపావళారాదెత్తి వారిని
దంపకుమూ జరిగింది. పృథ్వీకేకలతో
కుమారిదాయీ దీతి కష్టానికి అనుగ్ర

ఒక కొడుకును కన్పించి, వారి వ్రతకాయం చూసి తలదాచుకుంటూ వాడికి వ్రతాంగు తెలిపి పరు పెట్టారు.

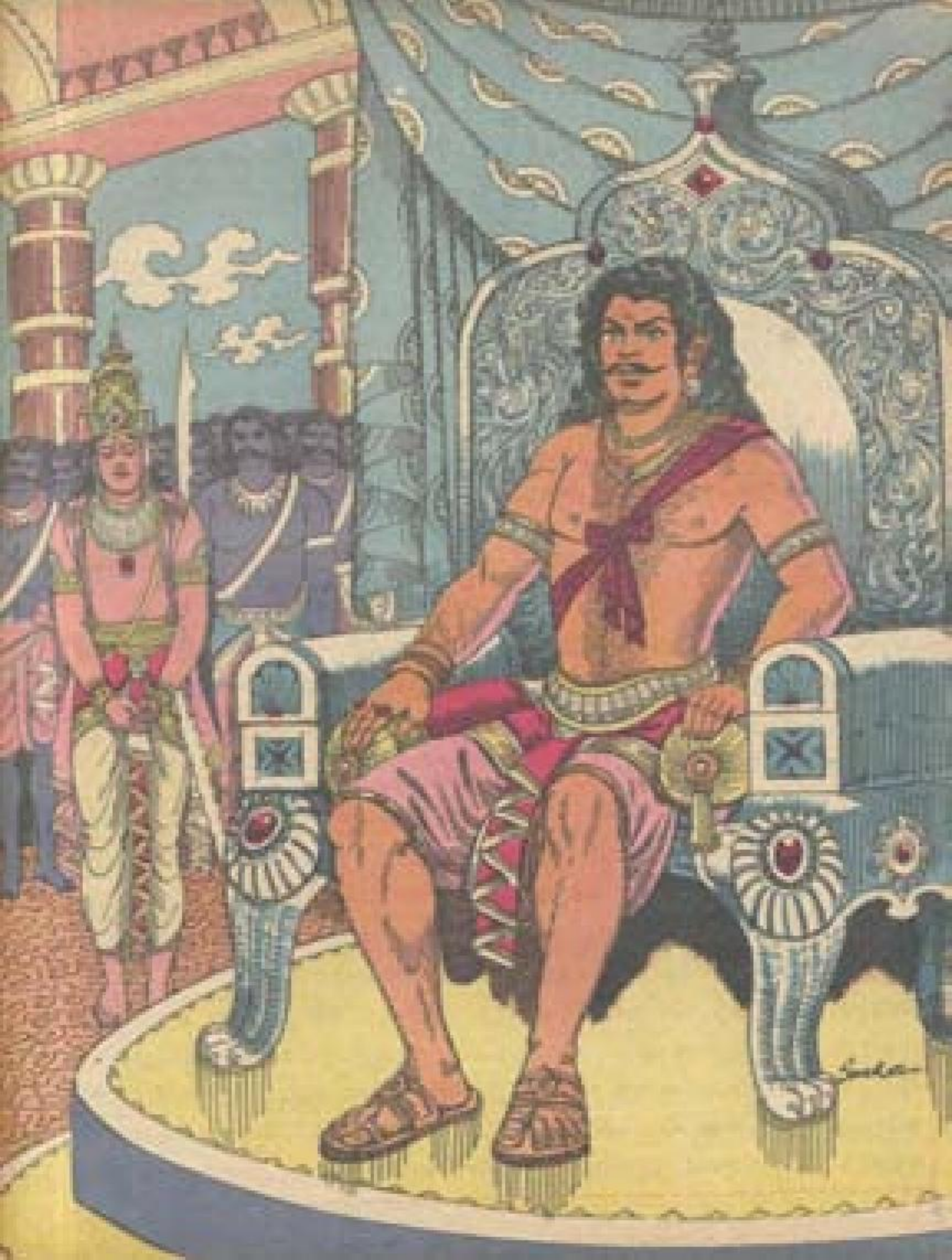
వ్రతకాయము పుట్టినప్పుడు ఉల్కా పాతాళా, ధూళిపాతాళా, తుపాను గాలులూ కలిగాయి, దేవతలు భయపడ్డారు. దీని వ్రతాంగుల్ని చాలా గారాబంగా పెంచి పెద్దవాణ్ణి చేసి, 'దామదా, దేవతలు వాడు ఎంతో శోకం కలిగించాడు, వాళ్ళు, ఏ అమ్మలైన హిరణ్మయకళ్యాణ, హిరణ్మయతీర్థం విష్ణువు చేత దంపించారు, మరుత్తులు వా గర్భంలో ఉండగా అంధ్రుడు వా గర్భాన్ని నరికాడు, ముప్ప దేవతల మీద యుద్ధం చేసి వా పగ తీర్చు,' అన్నది.

తల్లి జలా అమ్మ మీదట వ్రతాంగును రాక్షసి 'పేదలను' చేర్చి, కణకలిరి వేయించి, దేవేంద్రుడి వల్లనాన్ని ముట్టించి, దేవతలను చావగొట్టి, దేవేంద్రుణ్ణి బందీగా తీసుకుని వ్యర్థాన్ని స్వార్థివం చేసుకున్నాడు. ఈ వార్త విని పరమానంద భరితురాలయింది దీతి.

దేవతలు బ్రహ్మ వద్దకు వెళ్ళి తమ అవినయాన్ని గురించి చెప్పుకున్నారు. బ్రహ్మ అంతా విని, కళ్యాణుడితో పహ వ్రతాంగుడి వద్దకు వెళ్ళి, అతడికి మంచి మాటలు చెప్పి, అంధ్రుణ్ణి విడిచి పుచ్చు

హంతో మళ్ళీ గర్భం భరించింది. తనకు మరొక ప్రబల విరోధి పుట్టడంతో భయపడి అంధ్రుడు అమె గర్భంలోని పిండాన్ని తన వ్రతాయుధంతో ముక్కలు ముక్కలుగా నరికాడు. అయితే కళ్యాణుడి అమె గ్రహం చేత పింత బంధాలు తాపక, దీతి కరువున మరుత్తులుగా పుట్టి, అంధ్రుణ్ణి పేదించడానికి వెళ్ళిపోయాడు.

దీతి విరాళ పెంచి తనకు పుత్రదానం చెయ్యమని కళ్యాణుణ్ణి తిరిగి ప్రార్థించింది. బ్రహ్మను గురించి కొంతకాలం తపస్సు చెయ్యమని కళ్యాణుడు అమెకు వెలహి అచ్చాడు. దీతి అలాగే చేసి, అనంతరం కళ్యాణుడి అనుగ్రహంతో వ్రతకాయుడైన

మనీ, ద్వర్ధాన్ని దేవతలకు తిరిగి ఇవ్వ
మనీ హితబోధ చేశాడు.

“నేను రాజ్యం కోసమూ, భవం
కోసమూ దేవతలతో యుద్ధం చెయ్యలేదు.
ఈ దేవేంద్రుడు యర్హుడు. నీకు నా
తల్లి మనసు కేద పెట్టాడు. అది గర్భాన్ని
భరితంగా కోశాడు. నీకు విడిచి వుచ్చ
దగినదాడు కాదు. అయినా మీరు
చెప్పారు గవక విడిచివచ్చుతున్నాను.
నీకు నా తల్లిని కేద పెట్టకపోతే ఇప్పుడు
నా పిల్ల కేదపడి ఉండదు,” అన్నాడు
వేదాంగుడు.

ఈ మాటకు బ్రహ్మ ఎంతో సంతోషించి,
వేదాంగుణ్ణి వరం కోరుకోమన్నాడు.

“నాకు విద్రావహ్ని ద్వయా పమూ,
భూతదయా తప్త ఇంతేమీ అక్కర్లేదు.
అది రెండూ నాకు అమోగ్రహించండి,”
అన్నాడు వేదాంగుడు.

బ్రహ్మ మరంతగా సంతోషించి,
వరంగా అనే సౌందర్యవతి అయిన కన్యను
వేదాంగునికి భార్యగా ఇచ్చి వివాహం

చేసి, తక్కువయే మొదలైన వారితో సహా
వెళ్ళిపోయాడు. వేదాంగుడు కవితకుడై,
సాత్విక స్వభావుడై, తన పట్టణానికి తిరిగి
వచ్చి ఈశ్వరపూజ చేస్తూ జీవించసాగాడు.

కంతకాలం గడిచింది. తన భార్య
చేసి పెదలకు సంతోషించి వేదాంగుడు
వరాంగితో, “నీకేం వరం కావాలి కోరు,”
అన్నాడు.

“మహా బలవరాక్రమవంతుడూ, దేవేం
ద్రుణ్ణి, దేవతలమూ అయినదగలవాడూ,
ప్రపంచంలో తన కీర్తి కాశ్వతంగా నిలు
వుకోగలవాడూ అయిన కోరుకు కావాలి,”
అన్నది వరాంగి.

భార్య ఇలా అడగానే వేదాంగుడు
వెయ్యకున్నాడు. వరాంగి స్త్రీ సహజమైన
దేవలచిత్తంతో దేవతా విరేధి అయిన
కోరుకును కోరింది. అలాటివాణ్ణి విష్ణువు
ఎంతోకాలం బతక వివ్వడు. అయితే
వేదాంగునికి మాట తప్పటం ఇష్టం లేదు.
అందుచేత అతను బ్రహ్మను గురించి
లాలా కాలం పూర తపస్సు చేశాడు.

భౌతికశాస్త్రం

మొదటను పరస్పరంగా రెండు సంవత్సరాల పాటు, వాటిని కురిపించేందుకు ప్రాంతీయంగా వాడుకగా, పరిశీలన ప్రాంతాలవారూ, వీటి ఎత్తైనవిల్ల వాడూ అగడాల్లో పొలయార్థం, మూడవ సంవత్సరంలో కూడా పర్వతంపు గడిచిపోతున్నా, ఒక్క రిమోకు వాడ పడలేదు.

ఈ పరిస్థితుల్లో, ఒక రాత్రివేళ కొందరు భక్తులు మనీయ వద్ద చేరి, తలలు ఎత్తి అకాశం కేసి చూస్తూ, "దేవా, నీ మన దయచూపించు, అనామృష్టివల్ల, పంట పొలాలు పర్వతాశవమై పోవడమే గాక, తాగేందుకు నీరు కూడా లేక అలమటిస్తోన్నాం. పర్వం కురిపేలా, కరుణించు!" అన్నారు.

ఈ విధంగా వాళ్ళు నడిరేయివరకూ ఎడ తగకుండా భక్తితో ప్రార్థనలు చేశారు. కాని, అకాశంలో దిన్నె మెట్టుకునక

కూడా కనిపించలేదు. కొంతసేపటికి అందరూ అలసిపోయి, అక్కడే నిద్ర పోయారు.

అయితే, ఆ భక్తుల్లో ఒక్కగానొక్కడు మేలుకొని వున్నాడు. అతనికి ఒక నల్లని యువకుడు, దావులనున్న రాళ్ళ గుట్ట పైకి ఎక్కిపోతూండడం కనిపించింది. వాణిం చేయబోతున్నారో అన్న కుతూహలం కొద్దీ భక్తుడు. అతనికేసి పరీక్షగా చూడబోగాడు.

యువకుడు కొద్ది నిమిషాల పాటు మౌనంగా మోకరించి కూర్చుని, తరవాత తల పైకెత్తి అకాశం కేసి చూస్తూ, "ఓ, దేవా, కష్టాల్లో వున్న, యీ భక్తుల మొద ఎందుకాలగించవు? వాటిల్ల నీకు ప్రేమ వున్న నంగతి, నే ఎరుగుదును. త్వరగా పర్వం కురిపించమని నిన్ను వేడుకుంటున్నాను." అన్నాడు.

ప్రాశస్త్యం పూర్తికాగానే యువకుడు రాళ్ళగుట్ట మీది నుంచి దిగి, వెళ్ళిపోయాడు. అదంతా చూసిన భక్తుడు అతణ్ణి సమీపించి, "నువ్వెవరు?" అని అడిగాడు.

"వేదాక జానినయ్య. మనీయ వేదాక పున్న అండ్లొది. జానినయ్యలో వేదాకణ్ణి. మమ్మల్నందర్ని జానిన వర్తకులైన మా యజమాని అమ్మబోతువ్వాడు," అవ్వాడు యువకుడు, ఏదో మైకంలో పున్నవాడిలా.

'ఈ మాట వింటూనే భక్తుడు కోపంగా, "ఒరే, నువ్వెంత పొగడుకోతువు! దేవుడికి మీరల్లా ప్రేమ పున్న దింగతి ఎలా తెలుసు?" అని ప్రశ్నించాడు.

ఆ ప్రశ్నకు యువకుడు ఒక క్షణం అగి, "అయినా నావల్ల ప్రేమ లేకపోనే, అవల అయిన పుచ్చాడనే దింగతి, నాకలా తెలుస్తుంది? అయిన కరుణామయుడన్ని గర్హిసన్నుతం, నాలో ఎందుకుంటుంది?" అని వాణ్ణివడుగులు వేసి, తల ఎత్తి చూడకుండానే, "అయ్యా, అకాశం కేసి ఒకసారి చూడండి! దేవుడికి నా ప్రేమ ప్రేమ పున్నది లేదని, మిగతా తెలుస్తుంది," అంటూ ముందుకు సాగిపోయాడు.

భక్తుడు అకాశం కేసి తల ఎత్తాడు. అంతకు ముందు క్షణంవరకూ విర్భుజంగా పున్న అకాశంలో మబ్బులు కమ్మిపోగిన్నై. అతడు తల దించేలోపలే పెద్దగా జడివాన ప్రారంభమయింది.

అతడు జానిన యువకుడి కోపం చూశాడు. నాకు కనిపించలేదు. వర్షపు జల్లు మిదవడగానే, అక్కడ నిద్రపోతున్న భక్తులందరూ లేచి మనీయ లోపలికి వెళ్ళాడు.

తెల్లవారేవరకూ వాన గురుస్తూనే పున్నది. ఎంతిపోయిన చెరువులా, గుంటలా నిండిపోయినై, పట్టణ ప్రజలకు కలిగిన ఆనందం అంతా యంతా కాదు.

ఆ రాత్రి మనీయకు వచ్చిన భక్తులందరూ కూడబలుక్కుని, ఆ జానిన యువకుడిపై వదిలి తెలుసుకోవాలను

కున్నారు. వాళ్ళు, జానిన పత్తకుడి దగ్గరకు పోయి, "యమవకుడైన జానిన ఎవరైనా అమ్మకానికున్నాడా?" అని అడిగారు.

"ఒకళ్ళుకాదు, చాలామంది అమ్మకానికున్నారు," అంటూ పత్తకుడు, జానినలను వాళ్ళ దగ్గరకు పిలుచు పంపాడు.

జానినలు యువ వైమంది పరకూ వున్నారు. వాళ్ళల్లో ఎక్కువమంది యమకులు. భక్తులు వాళ్ళల్లో తమకు కావలసిన యమకుడి కోసం చూశారు. కాని కనిపించలేదు. వాళ్ళు విరాళించి వెళ్ళిపోతున్నంతలో, ఒక గోడ మూలగా తల వంచుకు కూర్చున్న జానిన యమ

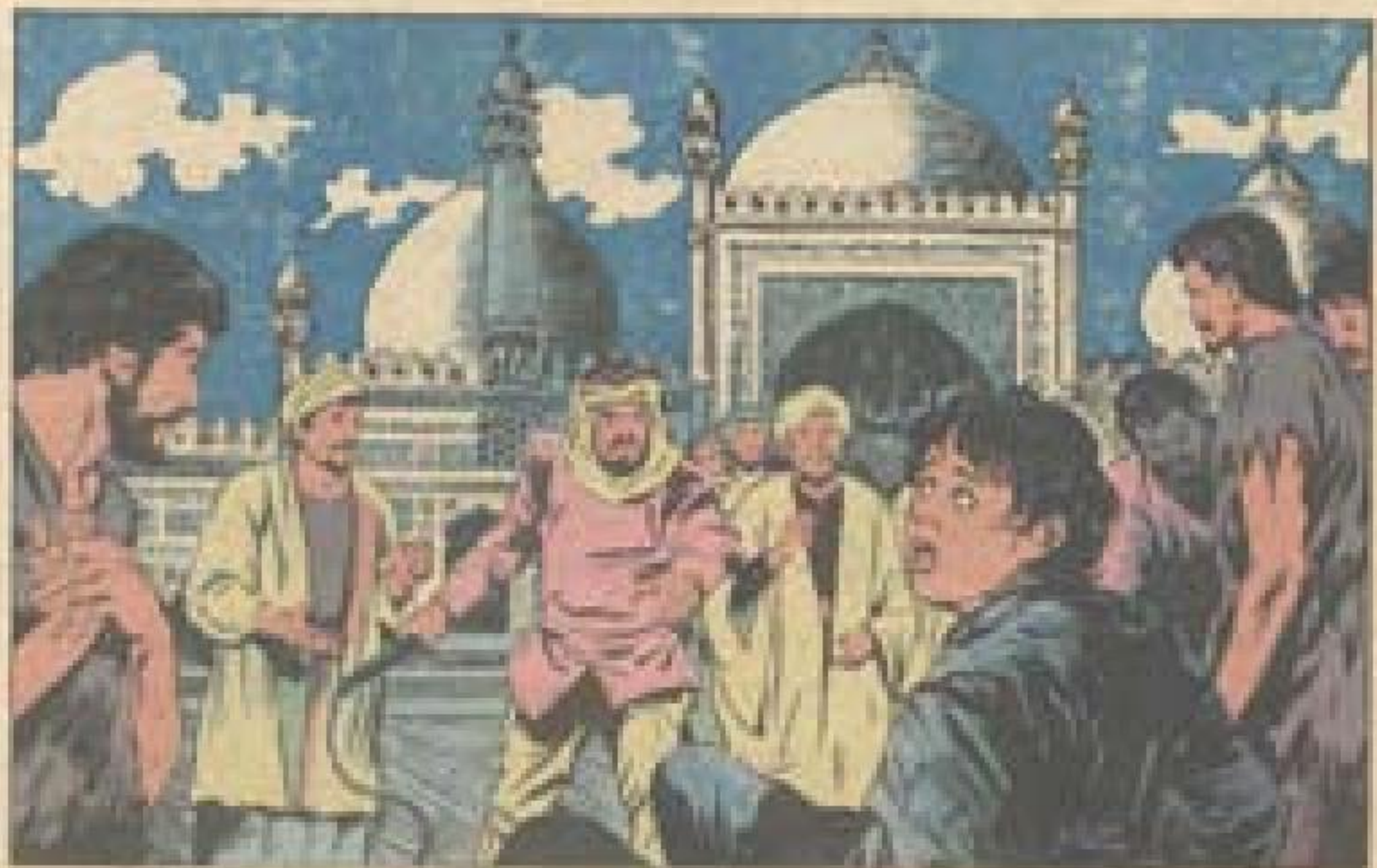
కుడు కనిపించాడు. రాత్రి వాణ్ణి చూసిన భక్తులు గుర్తించాడు.

అతడు జానిన యమకుడి ముందుకు వెళ్ళగానే, జానిన పత్తకుడు వాణ్ణి లేపవలసిందిగా అజ్ఞాపించాడు.

"మరి అతణ్ణి కొనడలిదాం," అన్నారు భక్తులు.

జానిన పత్తకుడు వాళ్ళకేసి అప్పుర్వంగా చూసి, "నేను నిజాయితీ గల పత్తకుణ్ణి. మీరు కొనాలనుకుంటున్న పేరు పెర్రి వెడవ! మీకు పనిమంతులైన జానిన కావాలనుకుంటే, అలాంటివాణ్ణి, పిళ్ళల్లో నుంచి మీకు అమ్మగలను," అన్నాడు.

"మీకు, యా యమజానిన కావాలి!" అన్నారు భక్తులు.

జానిన పిత్తకుడు మోరు మాట్లాడకుండా, వాణ్ణి చాలా స్వల్పభరతు భక్తులకు ఆహ్వానించాడు.

భక్తులు వాణ్ణి వెంటపెట్టుకుని పిత్తిలోకి వెళ్ళారు. జానిన యువకుడు తల వంచి చేతులు జోడించి, వాళ్ళతో, "యజమానులారా, మీ అత్త ఏమిటి?" అన్నాడు వివరాలతో.

"మధ్య మమ్మల్ని అజ్ఞాపించారీ, మధ్య, మా యజమానిని! మధ్య దేవుడికి ప్రేమ పోతుంది, ఆ పంగతి మాకు తెలుసు," అన్నారు భక్తులు.

జానిన యువకుడు కుతూహలంగా వాళ్ళకేసి చూశాడు. రాత్రి, వాడితో మాట్లాడిన భక్తులు మొందుకు వచ్చి, "మధ్య, వచ్చు గుర్తుపట్టలేదా? చర్చకురిపేమొందు, మధ్య ప్రార్థన చేస్తున్న వమయంలో, నితో మాట్లాడాను," అన్నాడు.

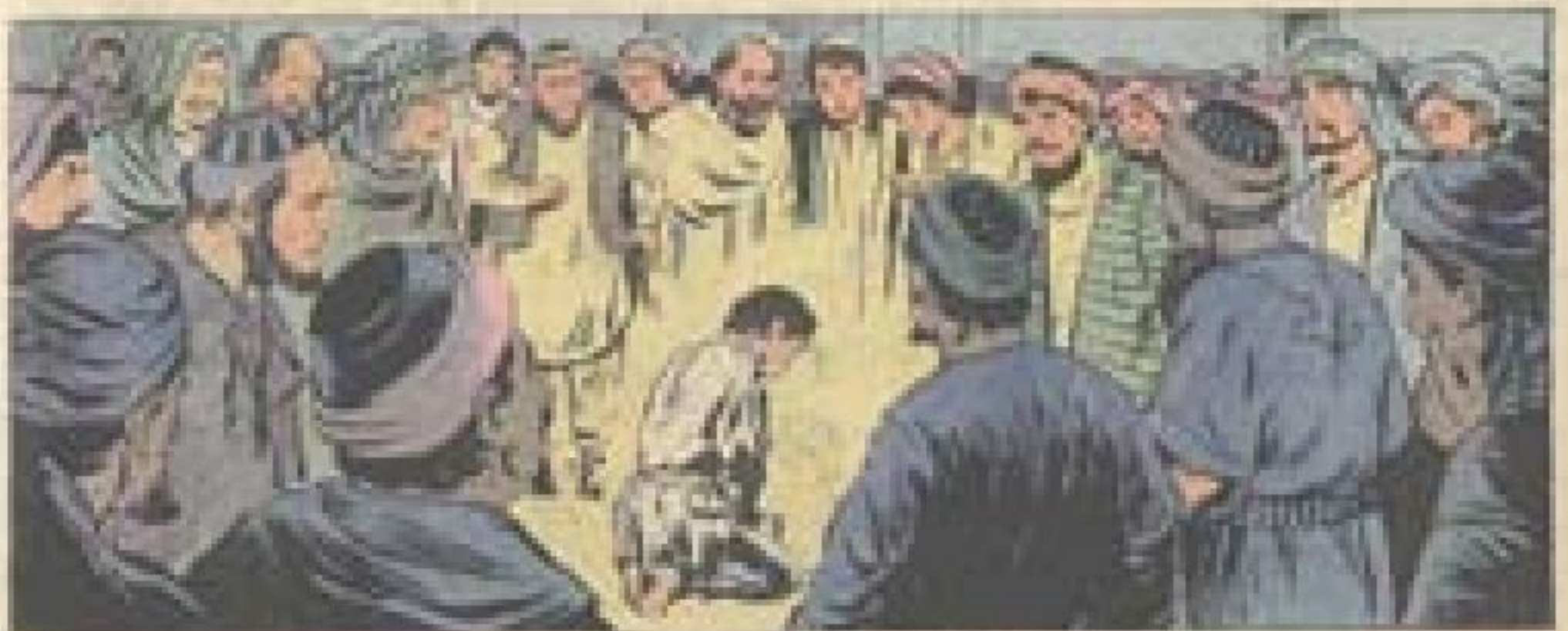
"అయ్యా!" అంటూ జానిన యువకుడు, అందరికీనీ ఒకటే చూసి

"రాత్రి నేను స్మారకం తప్పి వున్నాను. తమరు దయచేసి, నాకు మనీషులో ప్రార్థన చేసుకునేందుకు అనుమతి యిస్తారా?" అని అడిగాడు.

"తప్పకుండా! అప్పుడు, మేమంతా ని పెవకులం," అన్నారు భక్తులు.

జానిన యువకుడు మనీషు లోపలికి పోయి, ఒకరోజు ప్రణమిల్లి, "దేవా, నావట్లు నికున్న ప్రేమరహస్యం కాస్తా అయిపోయింది. ఇక నుంచి ప్రణలు నా యెట్టూ చేరి ఎక్కడలేని గౌరవ మిచ్చాడనూ చేస్తారు. నాకు యిక మొందు ఒంటరితనంలో కలిగి అనందం ఏమాత్రం లభ్యం కాదు. దేవా, కరుణించి నన్ను, ని నచ్చితిక తీసుకుపోవా?" అని భక్తితో ప్రార్థించాడు.

ఆ తరువాత అతడు చాలాసేపు కదలా మెదలక వుండిపోయాడు. భక్తులు కొంత సేపు చూసి, ఎంతో భక్తి గౌరవంతో అతణ్ణి తాకిచూశారు. జానిన యువకుడిలో జీవం లేదు.

ఆ యం : ప్రమాణం

[illegible][illegible][illegible]

ఏదో దోర్నావృత్తి, ఇప్పుడు అంతా
 అయిన వీరిని తప్పించి వేస్తారు. గొర్రులు
 ఇది మాకు తెలియదు, ఏదైనా ఇది తెలియ
 నాకు వుంటే తీసుకుంటా. అయితే దోర్నా
 ఏదైనా వున్నట్లుగా అయితే తప్పకుండా
 తీసుకుంటా.

పోటో వ్యాఖ్యల పోటీ : : బహుమతానం రూ. 50 లు

ఈ పోటోల వ్యాఖ్యలు 1983 మే నెల చివరికలో ప్రకటించబడును.

K. P. A. Senary

Prabir Sankar

ఈ పై పోటోలకు పరిమిత వ్యాఖ్యలు ఒక్క మాటలో గానీ, చిన్న వాక్యంలోగానీ కావాలి. (రెండు వ్యాఖ్యలకూ పరిమాణం ఉండాలి.) ఈ పూర్తి నెల 15వ తేదీలోగా వ్యాఖ్యలు పూర్తి చేయాలి. ఈ పూర్తి చేసిన వ్యాఖ్యలలో అత్యుత్తమంగా ఉన్న పెద్దాడు (రెండు వ్యాఖ్యలకు కలిపి) రూ. 50/-లు బహుమతం. ఈ వ్యాఖ్యలు రెండూ రోజువారీ ప్రకటితమై రావీ, ఈ అక్షరాలు పంపాలి. - పంపించిన పోటో వ్యాఖ్యల పోటీ. ముద్రాది-26

జనవరి నెల పోటీ ఫలితాలు:

మొదటి పోటీ: ప్రకాశవరం చాలా శక్తిం

మొదటి పోటీ: ఏ పైపాం వాడు బలే శక్తిం

మొదటిరాతి: శి. పక్కరాజుని, కాంధర్వన్, హరిరాజుది-258

జూనియర్ మొత్తం రూ. 50/-మొదటిగా పంపించుకుంది.

Printed by K. V. REDDI at Prasad Presses Pvt. Ltd., and Published by K. VISWANATHAN REDDI for CHANDAMAMA CHILDREN'S TRUST FUND (Regd. at Chandamama Publications) 103, Anna Road, Madras-600 028. (Incorporating Editor: NALL REDDI)
The names, addresses and telephone numbers of the publishers and printers of the publications mentioned in this notice shall be the same as the ones mentioned in the

NP

Dubbleyum

PRESENTS

**A NEW WORLD OF LOVE & ADVENTURE
OF FUN & FROLIC!**

Look for the **NP** **LUCKY COUPON** in
Dubbleyum
Packet

COLLECT

One latest comic book
for 12 lucky coupons
or
The latest edition of
Enid Blyton or
Miss & Boon novel
for 30 lucky
coupons

**DOUBLE COLOURS
DOUBLE FLAVOURS
DOUBLE SIZE AND
BIGGER BUBBLES**

**The National
Products
BANGALORE-52**

NOTHING CAN BEAT A **NP BURST OF FROLIC**

ప్రతి చందమామ పేరు

చందమామ కేమెల్

రంగుల పోటీ

అహమ్మతులు గెలవండి
శేమల్

1. ప్రథమ అహమ్మతు రూ. 15/-
2. రెండవ అహమ్మతు రూ. 10/-
3. మూడవ అహమ్మతు రూ. 5/-
4. చిట్టచివ్వు

చందమామ పత్రికకు సంబంధించిన అన్ని పత్రాలు పంపించండి.

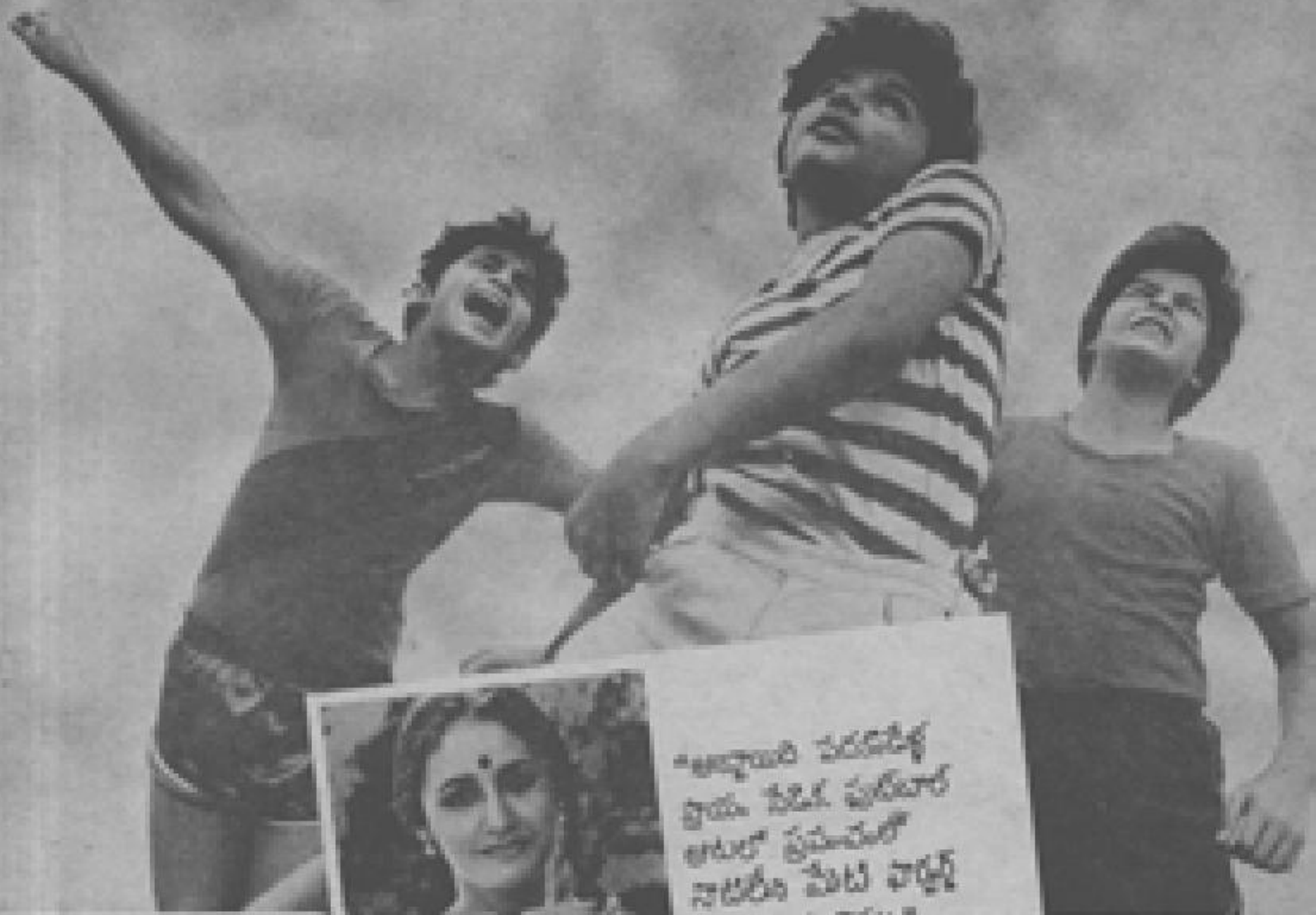
ఈ పోటీలో 12 సంవత్సరాల లోపల వయస్సు కల పిల్లలు పాల్గొనవచ్చు.
మీరు చూపించండి దిద్దాన్ని పూర్తిగా శేమల్ కంపెనీలో నుండి పొందే రియలైజేషన్ వలన.
పోస్ట్ బాక్స్ నం. 11551, వారిమన్ పోస్టాల్ పోస్ట్ అఫీస్, బొంబాయి 400 021.
వ్యాపకార్థముననే దివస నిర్వహించి, దీనిని అందరూ కలుసుకోవాలి. ఈ పంపిణీగా ఎలాంటి వ్యక్తి
వ్యవహారాలు జరుపబడవు.

Name: Age:

Address:

ఈ పోటీ లోపల ఎంట్రీలను పంపండి: 31.3.1985 **CONTEST NO.41**

ADDITIONAL 8412786

“అమ్మాయిల పదవిలో
ప్రతి నేటికీ పురుషుల
తాగులో ప్రముఖుల
నాటిన మేటి వాళ్ళే
అమ్మాయిలదే!”

బోర్న్ విటాక్ పెరిగే ప్రాయం యిది యిక్కడ

వాళ్ళ ముప్పు మేము మేటి రోజుల వస్తుంది!

“నీలో వయస్సులోని కలుపు మేటి ముక్కల
అలాగే పోషకముల కలుపు బోర్న్ విటాక్
యిందు కలుపుతుంది? నీకు తక్కువ
తక్కువయిన బాక్స్ కలుపు అలా మేటి
మేటికలది యిందు ముందుకు?”
“నీకు మేటి అయినది నీకు ముందు కలుపు.
మేటి నీకు బోర్న్ విటాక్ నీకు మేటి కలుపు.
అలాగే అయినది మేటి. అలాగే అయినది మేటి.
అలాగే మేటి బోర్న్ విటాక్, నీకుమేటి బోర్న్ విటాక్
అలాగే పోషకములు.”

బోర్న్ విటాక్
బోర్న్ విటాక్

మీకు మేటి నీకుమేటి.
అలాగే మేటి బోర్న్ విటాక్ అయినది.

మళ్ళీ మళ్ళీ తిరిగి చూస్తారు జన
సూపర్ రిన్తో తళతళలాడే
ఆ తెల్లదనం

సూపర్ రిన్తో తళతళలాడే తెలుపు
మరిే ఇతర టియర్లంటే ఎక్కువ రేరా వార్ కంటే తెలుపు.

హిందూస్థాన్ సోప్ లాం రిన్స్ లాభ్యం.

అంశా చాక్లెట్ మయం ప్రతి ఒక్కరి ఇష్టమయం!

nutrine
chocolate

Delights

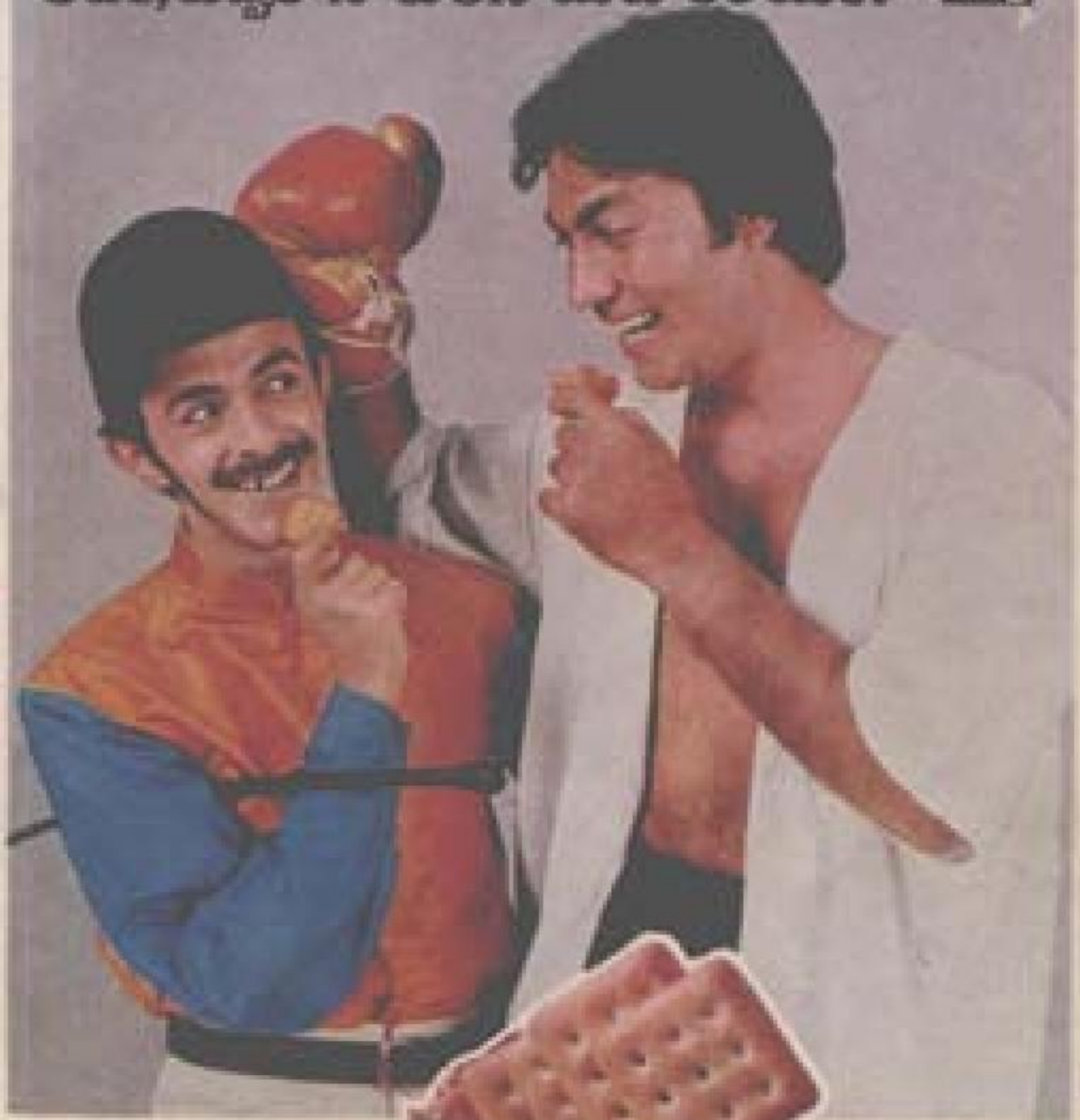
more milk
more butter
more chocolate

CLARKSON/943

నూట్రైన్ చాక్లెట్ మయం ప్రతి ఒక్కరి ఇష్టమయం!

తేటకే, ఉప్పుకే-సాటేలేని మేటి కలయిక. **వాచా**

మిమ్మడినానాం గొర్రెం
అప్పుడినానాం మిటి గొర్రెం
కానీ అందరినా అప్పుడినానాం
అందరినా మిమ్మడి నానానానా.

ఈ ప్యాకెట్ మామూలు గొర్రెం,
మరియు ఈ అప్పుడు గొర్రెం
మీలా అప్పుడినా
అందరినానానానా.

సర్టిఫైడ్
అంబాస్సర్ పబ్లికేషన్స్

వాచాక్రాక్ జాక్ చిక్నా
-తేయ్యగా, ఉప్పుగా, నోరుంటింపేలా-

అంబాస్సర్ పబ్లికేషన్స్